

Samu'il «1»

Dərd-ələmdin boləqan tilək

¹ Əfraim taoqlikidiki Ramataim-Zofimda Əlkanah isimlik bir kixi bar idi. U Əfraimlik bolup, Yərohamning oqli, Yəroham Elihuning oqli, Elihu Tohuning oqli, Tohu Zufning oqli idi. ▣

² Uning ikki ayali bar idi. Birsining ismi Hənnah, yənə birsining ismi Pəninna idi. Pəninna'nın baliliri bar idi, ləkin Hənnah'nın balisi yox idi.

³ Bu adəm hər yili öz xəhəridin samawi qoxunların Sərdari boləqan Pərwərdigarə səjdə qilip qurbanlıq sunqili Xilohəqə baratti. U yərdə Əlining Hofniy və Finihəs degən ikki oqli Pərwərdigarning kahinliri bolup ixləytti. ▣

⁴ Hər kətim Əlkanah qurbanlıq qiləqan künidə u *qurbanlıq*tin ayali Pəninna və uning hər bir oqlu-qizliriə öz ülüxini berətti.

⁵ Əmma Hənnahəqə bolsa u ikki həssilik ülüx berətti; qünki u Hənnahni tolimu səyətti. Ləkin Pərwərdigar uni tuqmas qiləqanidi. ▣

⁶ Pərwərdigarning uni tuqmas qiləqanlikidin uning kündəx rəqibi *Pəninna* *Hənnahni* az-ablax üqün uning bilən kattıq kərixətti.

⁷ Wə hər yili, Hənnah hər kətim Pərwərdigarning əyigə qıqqanda, *Pəninna*

▣ 1:1 1Tar. 6:11, 12 ▣ 1:3 Mis. 23:14; Qan. 16:16.

▣ 1:5 «**Ləkin Pərwərdigar uni tuqmas qiləqanidi**» — ibraniy tilida: «Ləkin Pərwərdigar uning baliyatqusini etiwtəkənidi».

uningoʻa azar berətti. Pəninnaḥ xundak qiloʻaqqa, u yioqlap ḥeq nemə yeməytti. ■

⁸ Ahiri uning eri Əlkanah uningoʻa: — I Ḥannah, nemixka yioqlaysən? Nemixka birnərsə yeməysən? Nemixka kənglūng azar yəydu? Mən əzüm sanga on oʻquldin əwzəl əməsmu?! — dedi. ■

⁹ Ular Xiloḥda yəp-iqkəndin keyin (Əli degən kahin xu qaoʻda Pərwərdigarning ibadəthanisining ixiki yenidiki orundukta olturatti) Ḥannah dastihandin turdi;

¹⁰ u kattik azab iqidə Pərwərdigaroʻa dua qilib zar-zar yioqlaytti.

¹¹ U kəsəm iqip: — I samawi qoxunlarning Sərdari boloʻan Pərwərdigar, əgər dedikingning dərdigə yetip, meni yad etip dedikingni untumay, bəlki dedikinggə bir oʻqul bala ata qilsang, uni pütün əmrining künliridə Sən Pərwərdigaroʻa beoʻixlaymən; uning bexioʻa

■ 1:7 «Wə hər yili, Ḥannah hər kətim Pərwərdigarning oʻyigə qikkanda, Pəninnaḥ uningoʻa azar berətti» — nemixka ular hər kətim «Pərwərdigarning oʻyigə qikkanda» xundak bolidu? — bizningqə hər kətim bir ibraniy ailə Hudaning aldiqə xundak kəlgəndə, ular barlik baliliri üqün alahidə təxəkkür eytixi mumkim. Xu qaoʻlarda Pəninnaḥ Ḥannahka «Sən bir tuomas!» dəp əslitətti. Bəzi tərjimilərdə muxu jümlining bexida: «U (Əlkanah) hər yili Pərwərdigarning oʻyigə qikkanda, Ḥannah uningoʻa həmrəḥ bolup baroʻqanda...» deyilidu. ■ 1:8 Rut 4:15.

ustira heqqaqan selinmaydu, dedi. ■

¹² U Pərwərdigarning aldida duasini dawam qiliwatqanda, Əli uning aqzioqa qarap turdi;

¹³ qünki Hannah duani iqida qiloqqa ləwliri midirlawatkini bilən awazi anglanmaytti. Xunga Əli uni məst bolup qaptu, dəp oylidi.

¹⁴ Əli uningqa: — Qaqanoqiqə məst yürisən? Xarabingni özüngdin neri qil, dedi.

¹⁵ Lekin Hannah jawabən: — Undaq əməs, i oqjam! Kəngli sunuq bir məzlummən. Mən xarabmu, harakmu iqmidim, bəlki jenim dərdini Pərwərdigarning aldida təktüm; ■

¹⁶ dedəklirini yaman hotun dəp bilmigəyla. Qünki mening zor dərdim wə azablimdin bu künqiqə xundaq nida qiliwatimən, dedi. ■

¹⁷ Əli uningqa jawab berip: — Tinq-aman qaytkin; Israilning Hudasi Əzidin tiligən iltijay-ingni ijabət qiloqay, dedi.

¹⁸ Hannah: — Dedəkliri kəz aldilirida iltipat tapqay, dedi. U xularni dəp qikip, oqiza yedi wə xuningdin keyin qirayida ilirikidək oqəmkinlik kərünmidi.

¹⁹ Ular ətisi tang səhərdə ornidin turup Pərwərdigarning huzurida səjdə qilip bolup,

■ **1:11 «uning bexioqa ustira heqqaqan selinmaydu»** — Təwrat dəwridə bəzi kixilər əzlini Hudaning ibaditigə beoqxlax məqsitidə əzlini «nazariy» dəp ataytti; «nazariy»lar (nazariy boluxqa kəsəm iqip bekitilgən məhləttə) harak iqməytti, qaqqlirini heq qüxürməytti. «Qəl.» 6:1-22ni kərüng. ■ **1:11** Hək. 13:5. ■ **1:15** Zəb. 62:8; 142:2 ■ **1:16 «dedəklirini yaman hotun dəp bilmigəyla...»** — ibraniy tilida «dedəklirini «Belialning qizi» dəp bilmigəyla» deyilidu. «Belial»ning mənisi «ərziməs» degənlik bolup, bəlkim İblisni kərsitidu.

Ramahdiki öyigə yenip kəldi. Əlkanah ayali Hannahka yeqinqilik kildi; Pərwərdigar uni əsligənidi.

²⁰ Hannah hamilidar bolup, waqti-saiti toxup, bir oqul tuqdi. U: «Mən uni Pərwərdigardin tiləp aldim» dəp, ismini Samuil qoydi. ■

Hannah Samuilni Pərwərdigarğa ataydu

²¹ Uning eri Əlkanah öyidiki həmmisi bilən Pərwərdigarğa atidoğan hər yillik kurbanliqni kilqili wə kiləğan kəsimini ada kilix üqün Xilohğa qıkti.

²² Lekin Hannah billə barmay erigə: — Bala əmqəktin ayriloqandila andin mən uning Pərwərdigarning aldida hazır boluxi üqün uni elip barimən; xuning bilən u u yərdə mənggü turidu, dedi.

²³ Eri Əlkanah uningə: — Özünggə nemə yahxi kərünsə, xuni kiləyin. Uni əmqəktin ayrioqə turup turoyin. Pərwərdigar Öz səz-kalamioğa əməl kiləy, dedi. Ayali öydə kəlip balisi əmqəktin ayriloqə emitti.

²⁴ Balisi əmqəktin ayriloqandin keyin u uni elip, xundakla üq buqa, bir əfah un wə bir tulum xarabni elip Pərwərdigarning Xilohdiki öyigə apardi. Bala bolsa tehi kiqik idi. ■ ■

■ **1:20 «Mən uni Pərwərdigardin tiləp aldim» dəp, ismini Samuil qoydi** — ibraniy tilida «Samuil» degənnin mənisi «Huda anglidi» yaki «Hudadin tiligən» degəngə yeqin kelidu.

■ **1:24 «bir əfah un»** — «əfah» axlik-danlarning elqəm birliki idi, təhminən 27 litr. Buqa kurbanliq kilinqanda, uningə qoxup undin «qoxumqə axlik hədiyəsi» kəliniximu kerək idi.

■ **1:24** Luka 2:41.

²⁵ Ular bir buqini soyup balini əlining kexioqa elip kəldi. ■

²⁶ Xuning bilən Hannah *uningoqa*: — I oqjam, əzliridə həyat rast boləninidək, bu yərdə silin- ing qaxlirida turup Pərwərdigarə nida kıləan məzlum mən bolimən, dedi.

²⁷ Mən muxu oqul bala üqün dua kildim wə mana, Pərwərdigar mening tiligən iltijayimni ijabət kildi.

²⁸ Əmdi hazır mən uni Pərwərdigarə tapx- urup bərdim. Əmrining həmmə künliridə u Pərwərdigarə beqixlanəan bolidu, dedi. Xun- ing bilən ular u yərdə Pərwərdigarə səjdə kildi. ■

2

Hannah təntənə bilən Pərwərdigarni mədhıyləydu

¹ Hannah dua kılıp mundak dedi: —

«Mening kəlbim Pərwərdigar bilən yayraydu, Mening münggüzüm Pərwərdigar bilən egiz kətürüldi;

■ **1:25 «Ular bir buqini soyup balini əlining kexioqa elip kəldi»** — qələan ikki buqa bəlkim elioqa Samuilni bekix üqün bərgən «bekix həqqi» boluxi mumkin. Baxqa bir ehtimallik barki, 24-ayətnin mənisı: «...üq buqa» əməs, bəlkı «...üq yaxlık bir buqa» boluxi mumkin. Birak bu ayətnı xundak qüxəngən alimlar az. ■ **1:28 «...ular u yərdə Pərwərdigarə səjdə kildi»** — «ular» bəzi kona kəqürmilərdə «u u yərdə Pərwərdigarə səjdə kildi» deyilidu (demək, Samuilni kərsitidu).

Aqzim dūxmənlirimning aldida təntəniliktə eqildi;

Qünki Sening nijatingdin xadlinimən. ■ ■

² Pərwərdigardək mukəddəs boləuqi yoqtur;

Qünki Səndin baxқа heq kim yoq,
Hudayimizdək heq uyultax yoqtur. ■

³ I insanlar, kibirlik səzliringlarni
kəpəytwərmənglar,

Yooqan gəplərnə aqzinglardin qikərmənglar;
Qünki Pərwərdigar bilim-ħidayətkə igə Hudadur.

Insanlarning əməlliri Uning tərripidin tarazida tartilidu.

⁴ Palwanlarning oq-yaliri sundurildi;

Lekin putlixip yikiloqanlarning beli bolsa qüdrət bilən baqlandi.

⁵ Qorsiki tok boləqanlar nan tepix üqün əzini yallanmilikқа bərdi;

Lekin aq qaloqanlar ħəzir aq qalmidi;

Həttə tuqmas ayal yəttini tuqidu;

Lekin kəp balilik boləqan solixip ketidu. ■

⁶ Pərwərdigar ħəm əltüridu, ħəm ħəyat beridu;

U adəmnə təhtisaraqa qüxüridu, u yərdin yənə turoquzidu; ■ ■

■ **2:1 «Mening münggüzüm Pərwərdigar bilən egiz kətürüldi»** — Təwratta, «münggüz»lər kəp ħallarda adəmlərnə abruy-xəħritini yaki küqini bildüridu. Muxu yərdə Kutkuzəuqi-Məsiħni kərsitixi mumkin. «Zəb.», 132:17ni kəring. Bu münggüzlər adəmnə bexida əskən əməs, əlwəttə!

■ **2:1** Luқа 1:46. ■ **2:2** Qan. 3:24; Zəb. 86:8. ■ **2:5**

Zəb. 34:9-10; Yiq. 5:6; Luқа 1:53. ■ **2:6 «təhtisara»** —

əlgənlərnə roħi baridəqan jay. ■ **2:6** Qan. 32:39; Əz. 37:11-14

⁷ Pərwərdigar adəmnı həm namrat kiliwetidu, həm bay kilidu;

U kixini həm pəs kilidu, həm egiz kətüridu.

⁸ U əzi miskinıni topidin kəpuridu,

Kioqlıktın yoksulni kətüridu;

Ularını esilzadilər arisida təng olturoquzidu;

Ularını xan-xərəplik təhtigə miras kilduridu;

Qünki yərning tüwrükliri Pərwərdigarningkidur;

U Əzi dunyani ularning üstigə saloanidi. ■

⁹ Əz mükəddəs bəndilirining putlirini U məzmut kilidu;

Əmma rəzillər bolsa, karangoquda xük kilinidu;

Qünki heqkim əz kudriti bilən nusrət tapmaydu.

¹⁰ Pərwərdigar bilən qarxılaxkanlar parə-parə kiliwetilidu;

U Əzi asmanlardin ularoqa qarxi güdürləydu.

Pərwərdigar yər yüzining qətlirigiqə həküm qikiridu;

U Əzi tikligən padixahqa kudrət beridu,

U Əzi məsihligininin münggüzini egiz kətüridu!». ■ ■

¹¹ Əlkanah bolsa Ramahdiki əz əyigə yenip

■ **2:8** Ayup 36:15; Zəb. 113:7, 8; Luka 1:52; Zəb. 24:1-2; 102:25; 104:5 ■ **2:10** «U Əzi məsihligininin münggüzini egiz kətüridu!» — «məsihlimək» yəki «məsih kilix»: Hudaning yolyoruqi bilən Israiloqa yengi bir padixah bekitix üqün uning bexioqa zəytun meyi sürülüxi kerək idi. Muxu murasim «məsih kilinix» yəki «məsihlinix» dəp atilatti wə xundakla xu qaoqdin baxlap xu padixah «Hudaning məsihligini» dəp atilatti. Kahınlar wə bəzi waktida pəyoəmbərlərmu «məsih kilinatti». Israilda xu qaoqda padixah bolmioqaqqa, Hannahning bu sözi dərwəqə kəlgüsi ixlarnı aldin'ala kərsətkən bexarət idi. ■ **2:10** 1Sam. 7:10; Zəb. 2:6; 21:8; 89:24

bardi. Bala bolsa əlining qəxida Pərwərdigarəğa
hizmət qilip qaldı.

*Əlining oqullirining kahinlik mənsipidin
rəzillik bilən pəydilixliri*

¹² Əmma Əlining oqulliri intayin yaman kix-
ilərdin bolup, Pərwərdigarni tonumaytti. ■

¹³ Kahinlarning həklərgə mundaq aditi boləan:
— Birsı kurbanlik qilip, gəx kaynap pixi-
watqanda kahinning hizmətkari kelip üq tillik
qanggakni qolida tutup

¹⁴ dax, qazan, dangqan yaki korining iqigə
sanjip, qanggakka nemə elinəan bolsa kahin
xuni əzigə alatti. Ularning Xiləhəğa *kurbanlik
qiləqili* kəlgən həmmə Israiləroğa xundaq aditi
boləan. ■

¹⁵ Xundaqla hətta yaqni kəydürməstə
kahinning hizmətkari kelip kurbanlik
qiliwatqan adəmgə: — Kahinəğa kawap üqün
gəx bərgin, qünki u səndin kaynap pixqan gəx
qəbul qilmaydu, bəlki ham gəx lazim, dəytti.

■ **2:12 «...intayin yaman kixilərdin bolup»** — ibraniy tilida:
«Belialning (Iblisning) oqulliridin bolup» deyilidu. «Belial»ning
mənsi «ərziməs», bəlkim Xəytanni kərsitidu. ■ **2:14 «Ularn-
ing Xiləhəğa kurbanlik qiləqili kəlgən həmmə Israil-
ləroğa xundaq aditi boləan»** — muxu hil kurbanliklər,
xühşisizki, «təxəkkür kurbanliqliri» yaki «inakliq kurbanliqliri»
idi. Kahinlarning muxu aditi Musa pəyoqəmbərgə quxürülqən
qanunning bəlgilimilirigə asaslənəan əməs. Kahinlarning
«həquk uluxi» bolsa «Law.» 7:11-18, 28-34-ayətlərdə kərsitilidu.
Əmma əlining oqulliri aqkəzlükidin bu adətni tolimu həddidin
axuruwətkənidi. Keyinki ayətlərnı kərüng.

16 Əgər qurbanlik kılquçı uningqa: — Awwal yeqi köydürülüp bolsun, andin nemini halisang xuni aloqin, desə, u: — Bolmaydu, manga dərhal bər! Bolmisa məjburiy alimən, dəytti; ■

17 Xundak kılıp bu ikki yaxning gunahı Pərwərdigarning aldida tolimu eoqır bolqanidi; qünki uning səwəbidin hək Pərwərdigarqa atiqan qurbanliklər kəzgə ilinmaywatatti.

18 Əmma Samuil narəsida bala bolup kanaptin tokuloqan bir əfodni kiyip Pərwərdigarning aldida hizmət kılatti. ■

19 Buningdin baxqa uning anisi hər yilda uningqa bir kiçik ton tikip, hər yillik qurbanlikni kılqılı eri bilən barqanda aloqat kelətti.

20 Əli Əlkanah wə ayalıqa bəht tiləp dua kılıp: — «Ayalingning Pərwərdigarqa beqixliqininin ornioqa sanga uningdin baxqa nəsil bərgəy, dedi. Andin bu ikkisi öz eyigə yandi.

21 Xuning bilən Pərwərdigar Hənnahni yoqlap bərikətləp, u hamilidar bolup jəmiy üq oqul wə ikki kiz tuqdi. Kiçik Samuil bolsa

■ 2:16 «Awwal yeqi köydürülüp bolsun, andin nemini halisang xuni aloqin» — Musa pəyoqəmbərgə qüxürülgən qanun boyiqə qurbanliklardiki barlıq yaqlar Pərwərdigarqa atap köydürülətti. Adəmnin uni yeyixi mən'i kılınatti. ■ 2:18 «Samuil narəsida bala bolup kanaptin tokuloqan bir əfodni kiyip Pərwərdigarning aldida hizmət kılatti» — «əfod» degən nemə? Huda Musa pəyoqəmbərgə qüxürgən qanun boyiqə, bax kahin kiydiqan bir alahidə kaltə qapan bolup, uning iqidiki ikki hil tax arkilik Hudadin yol sorioqili bolatti. Samuil Lawiy kəbilisidin bolmisimu, bu ayətkə qarioqanda «kahinlik kiyim» kiyip, kahinlik hizmitini kiliwatatti.

Pərwərdigarning aldidə turup əsüwatatti. ■

²² Əli bək kərip kətkənidi. U oqullirining pütkül Israilə qə həmmə kıləqlanlirini anglidi həm jamaət qedirining ixikidə hizmət kılidiqlan ayallar bilən yatkininimu anglidi. ■

²³ U ularə qə: — Silər nemə üqün xundak ixlarni kılisiilər? Qünki bu həlkning həmmisidin silərnin yamanlıqlarni anglawatimən, dedi.

²⁴ Bolmaydu, i oqullirim! Mən angliqlan bu həwər yahxi əməs, Pərwərdigarning həlkini azdurupsilər. ■

²⁵ Əgər bir adəm yənə bir adəmgə gunah kılisa, baxka birsi uning üqün Hudadin rəhim sorisa bolidu; ləkin əgər birsi Pərwərdigarə qə gunah kılisa, kim uning gunahini tiliyələydu? — dedi. Ləkin ular atisining səzigə kulak salmidi; qünki Pərwərdigar ularni öltürüxnə niyət kıləqlanidi.

²⁶ Əmma Samuil degən bala əsüwatatti, Pərwərdigar həm adəmlərnin aldidə iltipət tapqlanidi. ■

²⁷ Hudaning bir adimi Əlinin yeniqə kelip mundak dedi: — Pərwərdigar xundak dəydu: «Misirdə, Pirəwnningkidə turəqlanda Əzümni atəngnin jəmətiqə oquq ayan kılmidimmu? ■

²⁸ Mən uni kahinim bolux, Əz kurbəngahimda kurbənlə kıləqlə, huxbuy yəki x wə

■ **2:21 «...yoklap bərikətləp»** — ibrəniy tilidə pəkət «yoklap» deyilidu. Hudaning «yoklixi» toqruluk «təbirlər»nimu kərüng.

■ **2:22 «jamaət qədri»** — yəni «ibadət qədri» yəki «mukəddəs qədri». ■ **2:24 «Pərwərdigarning həlkini azdurupsilər»**

— baxka birhil təjimi: «Pərwərdigarning həlki arisidə tərqləqlan həwər yahxi əməs». ■ **2:26** Ləkə 2:52. ■ **2:27** Ros. 7:25.

Mening aldimda əfod tonini keyip xizmət qilixka Israilning həmmə kəbibiliridin tallimioqanidimmu? Xuningdək Mən Israilning otta köydüridioqan həmmə qurbanliklərini atangoğa tapxurup təqdim qiləqan əməsmu?

■ ■

²⁹ Nemixka Mən buyruqan, turaləqı jayimdiki qurbanlikim bilən axlık hədiyələrini dəpsəndə kılisilər? Nemixka həlkim Israillər kəltürgən həmmə hədiyələrinin esilidin əzliringlarnı səmrıtı, əz oqulliringlarning hərmitini Meningkidin üstün kılisən?» ■

³⁰ Uning üqün Israilning Hudasi Pərwərdigar mundaq dəydu: «Mən dərhəqiqət sening wə atangning jəmətidikilər Mening aldimda xizmitimdə mənngü mangıdu, dəp eytqanıdim; ləkin əmdi Mən Pərwərdigar xuni dəymənki, bu ix hazır Məndin neri bolsun! Məni hərət qıləqanlarnı Mən hərət qıləmən, ləkin Məni kəmsitkənlər pəs qarilıdu. ■

³¹ Mana xundaq künlər kelıduki, sening bilik- ingni wə atangning jəmətinin bilikini təng kesiwetimən; xuning bilən jəmətingdə birmu qerıqan adəm tepilmaydu! ■

³² Sən turaləqı jayımda dərd-qayəqı kərisən; Israillər hərəkəndəq huzur-bəhtni kərgini bilən,

■ 2:28 «... Mən Israilning otta köydüridioqan həmmə qurbanliklərini atangoğa tapxurup təqdim qiləqan əməsmu?» — Təwratqa asasen, kahınlarning hərəkəndəq qurbanliklərdin əzigə has bir ülüxnı elix həqıqı bar idi. ■ 2:28 Law. 10:14. ■ 2:29 Qan. 32:15. ■ 2:30 Mis. 28:43; 29:9.

■ 2:31 «... sening bilik ingni wə atangning jəmətinin bilikini təng kesiwetimən» — «adəmning biliki» uning küqi, qabiliyiti wə həqıqını bildürətti.

sening jəmətingdə əbədgicə birmu kəriqan adəm tepilmaydu. ■

³³ Wə Mən kurbangahimning hizmitidin üzüp taxlimioqan adiming bar bolsa, u kəzliringning hirəlixixi bilən jeningning azablinixioqə səwəb bolidu. Jəmətingdə tuquloqanlarning həmmisi balaoqəttin ətəməy əlidu. ■

³⁴ Sanga bu ixlarni ispatlaxqa, ikki oqlung Hofniy bilən Finihasning bexioqə quxidioqan mundak bir alamət bexarət bolidu: — ularning ikkilisi bir kündə əlidu.

³⁵ Əmma Əzümgə Rohim wə dilimdiki niyitim boyiqə ix kəridioqan sadik bir kahinni tikləymən; Mən uningqə məzmut bir jəmət kurimən; u Mening məsih kiləqinimning aldida mənggü mengip hizmət kilidu. ■

³⁶ Xundak boliduki, sening jəmətingdikilərdin hər bir tirik qaloqanlar bir sər kümüx wə bir qixləm nan tiləxkə uning aldioqə kelip uningqə

■ **2:32 «Sən turaloqə jayimda dərd-kəyoqə kərisən»** — yaki «Sən turaloqə jayimda duxmən kərisən». **«sening jəmətingdə əbədgicə birmu kəriqan adəm tepilmaydu»** — bu bexarət təwəndiki bablarda eqilidu. Əli əzi Pərwərdigarning əhdə sanduqining bulap ketilgənlikini kəridu; biraq keyinki künlərdə, yəni Dawut padixahning künliridiki bəht-bərikətni u kərməydu (Əlining jəmətining keyinki tarihi 22-bab, 1-22, «1Pad.» 2:26-27də kərüldü). ■ **2:33 «kəzliringning hirəlixixi»** — bu ibarə adəttə kəz yaxlirining kəp təkülgənlikidin yaki zor qəmkinliktin boləqan hələtni kərsitidu. ■ **2:35 «...Mening məsih kiləqinimning aldida»** — Mening padixahimning aldida, deməqki. Bizningqə bu bexarət awwal Samuilning əzidə andin kahin Zadokning jəmətidə əməlgə axuruldi. **«mənggü mengip hizmət kilidu»** — ibraniy tilida «barlik künlərdə mengip hizmət kilidu».

təzim kilip: «Kahinlik hizmətliridin manga bir orun bərsilə, yegili bir qıxləm nan tapay dəp eytidioğan bolidu» dəydu.

3

Pərwərdigar Samuilni qaqiridu

¹ Samuil degən bala bolsa əlining aldida Pərwərdigarning hizmitidə bolatti. Əmdi Pərwərdigarning sözi u künlərdə kəm idi; wəhiylik kərünüxlərmu kəp əməs idi.

² Wə xundak boldiki, bir küni Əli ornida yatқанidi (uning kəzliri torlixip kərməs bolup qalay degənidi) ▢

³ Hudaning qirioqi tehi eqmigən bolup, Samuil Pərwərdigarning ibadəthanisida, Hudaning əhdə sanduqioqa yekınla yərdə yatatti.

⁴ Pərwərdigar Samuilni qaqirdi. U: — Mana mən bu yərdə, dedi.

⁵ U Əlining kexioqa yügürüp berip: — Mana mən, meni qaqirdingoqu, dedi. Lekin u jawab berip: — Mən qaqirmidim; kaytip berip yatqın, dedi. Xuning bilən u berip yatti.

⁶ Pərwərdigar yənə: «Samuil!» dəp qaqirdi. Samuil kopup əlining kexioqa berip: Mana mən, meni qaqirdingoqu, dedi. Lekin u jawab berip: — Mən qaqirmidim i oqlum, yənə berip yatqın, dedi.

⁷ Samuil Pərwərdigarni tehi tonumioğanidi; Pərwərdigarning sözi uningqa tehi ayan qilinmioğanidi.

▢ 3:2 1Sam. 4:15.

8 Lekin Pərwərdigar yənə üqinqi kətim: «Samuil!» dəp qakirdi; u kəpup əlining kexioğa berip: — Mana mən; sən meni qakirding, dedi. U waqıtta Əli Pərwərdigar balını qakiriptu, dəp bilip yətti.

9 Xuning bilən Əli Samuilə: — Berip yatqın. U əgər seni qakırsa, sən: — I Pərwərdigar, söz kılqın, qünki kılung anglaydu, dəp eytkin, dewidi, Samuil berip ornida yatti.

10 Wə Pərwərdigar kelip yeqin turup ilgirikidək: — «Samuil, Samuil!» dəp qakirdi. Samuil: — Söz kılqın, qünki kılung anglaydu, dəp jawab bərdi. ■

11 Pərwərdigar Samuilə: — Mana Mən angliqanlarning ikki kulikini zingildatqudək bir ixni Israilning arisida kılmaqımən. ■

12 Xu künidə Mən burun Əlining jəmətidikilər toqrisida eytkinimning həmmisini uning üstigə quxurimən; baxtin ahiroiqə ada kılımən! ■

13 Qünki əzigə ayan bolqan kəbihlik tūpəylidin Mən uningə, sening jəmətingdin mənggölük həküm qıqarmaqımən, dəp eytkanmən: qünki u oqullirining iplaslikini bilip turup ularni tosmidi. ■

■ **3:10 «Samuil, Samuil!»** — Təwrat-Injilda Huda bir kixining ismini kaytilap qakıroqan bolsa, u adəmning əzigə intayin səyümlük ikənlikini kərsitidu. ■ **3:11** 2Pad. 21:12; Yər. 19:3. ■ **3:12** 1Sam. 2:31. ■ **3:13 «Mən uningə,**

sening jəmətingdin mənggölük həküm qıqarmaqımən, dəp eytkanmən» — yaki «Mən uningə, sening jəmətingdin mənggölük həküm qıqarmaqımən, dəp eytkin». **«qünki u oqullirining iplaslikini bilip turup ularni tosmidi»** — yaki «qünki u oqullirining Hudani qarqıqanlığını bilip turup ularni tosmidi».

14 Uning üqün Əlining jəmətidikilərgə kəsəm kıləqanmənkı, Əlining jəmətidikilərnıng kəbihlikı məyli kurbanlıq bilən bolsun, məyli hədiyə bilən bolsun kəfərət kılınmay, əbədgıqə kəqürüm kılınmaydu, dedi.

15 Samuil ətisi tang atquqə yetip, andin Pərwərdigarning əyining ixiklirini aqtı. Əmma Samuil wəhiylik kərünüxnı Əligə eytixtin kərkti.

16 Ləkin Əli Samuilni qakirip: — I Samuil oqlum, dedi. U: — Mana mən, dəp jawab bərdi.

17 U: — U sanga nemə səz kildi? Səndin ətünəy, uni məndin yoxurmıqın. Əgər Uning sanga eytkanlırining birini manga eytmay koysang, Huda deginini sening bexingə quxürsun wə uningdin artuq quxürsun! — dedi.

18 Xuning bilən Samuil uningə qəqnemini qaldurmay həmmını dəp bərdi. Əli: — Mana, U Pərwərdigardur; U nemini layıq tapsa, xuni kılın, dedi.

19 Samuil əsüp qong boluwatatti wə Pərwərdigar uning bilən billə bolup, uning eytkan bexarətlik səzliridin həqkaysisini yərdə qaldurmaytti.

20 Xuning bilən pütkül İsraıl Dandin tartip Bəər-Xebaqlıqə Samuilning Pərwərdigarning pəyoqəmbiri kılıp tikləngənlikini bilip yətti. ■

21 Xu wəqıttə Pərwərdigar Xilohda Əzini yənə ayan kildi. Qünki Pərwərdigar Xilohda Əz səkəlamı arkilik Samuilə Əzini ayan kildi; wə

■ 3:20 «Dandin tartip Bəər-Xebaqlıqə» — «Dan» İsraılning ximaliy qetidə, «Bəər-Xeba» uning jənubiy qetidə idi.

Samuil Uning sözini pütkül Israiloqa yetküzdi. ■

4

Pərwərdigarning əhdə sanduqi Filistiyələrnin qolioqa qüxidu

¹ U wakitta Israil Filistiyələr bilən jəng kılqili qikip Əbən-Ezərgə yekin jayda bargah-qedirlarni tikti. Filistiyələr bolsa Afək degən jayda bargah-qedirlarni tikti.

² Filistiyələr Israillar bilən sokuxkili səp tizip turdi. Jəng kengəygəndə Israil Filistiyələr aldida tarmar boldi; Filistiyələr ularning jəng səpliridin tət mingqə adəmni öldürdi.

³ Halayik bargahka yenip kəlgəndə, Israilning aqsakalliri: — Nemixka Pərwərdigar bügün bizni Filistiyələr tərpidin tarmar kıldurdi? Biz Xilohdin Pərwərdigarning əhdə sanduqini qeximizə elip kələyli; u arimizda bolsa, bizni düxminimizning qolidin kütqüzidu, dedi.

⁴ Xu gəptin keyin halayik Xilohqa adəm mangdurup, xu yərdin kerublarning otturisida olturoqan samawi qoxunlarning Sərdari Pərwərdigarning əhdə sanduqini elip kətürüp kəldi. Xuningdək

■ **3:21 «Samuil Uning sözini pütkül Israiloqa yetküzdi»** — yaki «Samuil eytqan bu söz pütkül Israilda yüz bərdi». **«Pərwərdigar Xilohda Öz söz-kalami arkilik Samuiloqa Özini ayan kildi»** — ibraniy tilida: «Pərwərdigar Xilohda Pərwərdigarning söz-kalami arkilik Samuiloqa Özini ayan kildi».

Əlining ikki oqli Hofniy bilən Finihasmu Hudaning əhdə sanduqi bilən billə kəldi. ■ ■

⁵ Wə xundak boldiki, Pərwərdigarning əhdə sanduqi ləxkərgahqa elip kelingəndə pütkül Israil yərnə təwrətküdək küqlük bir quqan kətürüxti.

⁶ Filistiylər küqlük təntənə awazini anglap: — İbraniylarning ləxkərgahidin anglanoqan bu küqlük quqan nemə wəjədin qıqqandu, dəp eytixti. Arkidinla ular Pərwərdigarning əhdə sanduqining ularning ləxkərgahioqə kəltürülgini bilip yətti.

⁷ Xuning bilən Filistiylər kərkup: — İlahlar ularning ləxkərgahioqə kəptu, həlimizəqə way! Mundak ix bu wəkitkiqə heq boləqan əməs, deyixti.

⁸ Həlimizəqə way! Bizni bu qüdrətlik ilahlarning qolidin kim kütquzidu? Mana bayawanda misirliklarni türlük bala-wabalar bilən uroqan ilahlar dəl xulardur!

⁹ I Filistiylər, əzliringlarni jəsür kərsitip ərkəktək turunglar. Bolmisa, ibraniylar bizgə qul boləqandək biz ularəqə qul bolimiz; ərkəktək bolup jəng qilinglar! — dedi. ■

¹⁰ Xuning bilən Filistiylər Israillar bilən jəng qildi. Israil tarmar kilinip, hərbi tərəp-tərəpkə əz qedirigə bədər qaqtı. Jəngdə kattik kiroqinqilik bolup, Israildin ottuz ming piyadə

■ **4:4 «...kerublarning otturisida oltoqəqan samawi koxunlarning Sərdari Pərwərdigar»** — «kerublar» pərixtilərnəng xəklidə bolup, əhdə sanduqining ikki tərpidə turatti. «Mis.» 25:17-22ni kəring. Huda «kerublarning otturisida, əhdə sanduqining üstidə huzurumni oltoqəquzimən, dəp wədə kəloqanidi. ■ **4:4** 2Sam. 6:2; Zəb. 80:1; 99:1 ■ **4:9** Hək. 13:1.

əskər oltürüldi.

¹¹ Pərwərdigarning əhdə sanduqi olja bolup kətti wə Əlining ikki oqli Hofniy bilən Finihasmu oltürüldi. ▣

¹² Xu küni bir Binyaminlik jəng məydanidin keqip kiyim-keqəkliri yirtik, üstibexi topa-qang həlda Xilohqa yügürüp kəldi. ▣

¹³ U yetip kəlgəndə, mana Əli yolning qetidə öz orundukida olturup takiti-tak bolup kütüwatatti; uning kəngli Pərwərdigarning əhdə sanduqining qemidə pərixan idi. U kixi həwərnı yətküzgili xəhərgə kirgəndə, pütkül xəhər pəryad-qukan kətürdi.

¹⁴ Əli pəryad sadasini anglap: — Bu zadi nemə warang-qurung? dəp soridi. U kixi aldirap kelip əligə həwər bərdi

¹⁵ (Əli tokısan səkkiz yaxka kirgən, kəzliri kətip qaloqan bolup, kərməytti). ▣

¹⁶ U kixi Əligə: — Mən jəngdin kaytip kəlgən kiximən, bügün jəng məydanidin keqip kəldim, dedi. Əli: — I oqlum, nemə ix yüz bərdi? — dəp soridi.

¹⁷ Həwərqi jawab berip: — Israil Filistiylərnıng aldidin bədər kaqti. Həlk arisida kattik kiroqinqilik boldi! Sening ikki oqlung, Hofniy bilən Finihasmu əldi həmdə Hudaning əhdə sanduqimu olja bolup kətti, dedi.

¹⁸ Wə xundak boldiki, həwərqi Hudaning əhdə sanduqini tiləqə aləqanda, Əli dərwezining yenediki orunduktin kəynigə yikilip quxüp, boyni

sunup oldi; qünki u kerip, bədinimu eçirlixip kətkənidi. U kırık yıl Israilning hakimi boləqanidi. ■

¹⁹ Uning kelini, yəni Finihəsning ayali hamilidar bolup tuəuxka az qaloqanidi. U Hudaning əhdə sanduqining olja bolup kətkənliki wə kiyinatisi bilən eriningmu əlgənlik həwirini angliqanda, birdinla kattik toloqak tutup, pükülüp balini tuqdi.

²⁰ U ələy dəp qaloqanda, qərisidə turoqan ayallar: — Qorkmioqin, sən oqul bala tuqdung, dedi. Lekin u bununəja jawabmu bərmidi həm kəngül bəlmidi.

²¹ U: «Xan-xərəp Israildin kətti» dəp balioja «Ihabod» dəp isim qoydi; qünki Hudaning əhdə sanduqi olja bolup kətkən həm qeyinatisi bilən erimu əlgənidi. ■

²² U yənə: — Xan-xərəp Israildin kətti; qünki Hudaning əhdə sanduqi olja bolup kətti! — dedi.

5

¹ Filistiylər Hudaning əhdə sanduqini olja elip, uni Əbən-Ezərdin elip Axdodka bardı.

² U yərdə Filistiylər Hudaning əhdə sanduqini elip Dagon buthanisioja əkirip, Dagon degən

■ **4:18 «U kırık yıl Israilning hakimi boləqanidi»** — «hakim»larning yetəkqi həm sorəkqi rolini qüxinix üqün Təwrattiki «Batur Hakimler»ni kəring. ■ **4:21 «U: «Xan-xərəp Israildin kətti» dəp balioja «Ihabod» dəp isim qoydi»** — «Ihabod» bəkim «Xan-xərəp qeni?» yaki «Xan-xərəp kətti» degənni bildüridu.

butning yenioqa qoydi.

³ Axdodtikilər ətisi səhər kopup kəlsə, mana Dagon buti Pərwərdigarning əhdə sanduqining aldida yikiləşiniqə düm yatattı. Xunga ular Dagon butni elip yənə öz ornida turqüzup qoydı.

⁴ Lekin ətisi səhər kopup kəlsə, mana, Dagon Pərwərdigarning əhdə sanduqining aldida yikiləşiniqə düm yatattı; Dagonning bexi həm kolliri bosuqida qekiləşanidi; Dagonning pəkət beliksiman teni qaləşanidi. ■

⁵ Xunga bügüngə kədər Axdodta ya Dagonning kahinliri bolsun ya Dagonning buthanisioqa kirgüqilər bolsun, Dagonning bosuqisioqa dəssiməydu.

⁶ Andin Pərwərdigarning qoli Axdodtikilərnin üstigə kattıq qüxüp, ularni wəyran qilip, Axdod bilən ətrapidikilərnin hürrek kesili bilən urdı. ■ ■

⁷ Axdodtikilər bularni kərüp: — Israilning Hudasing əhdə sanduqi bizlərdə turmisun! Qünki uning qoli bizni wə ilahimiz Dagonni kattıq besiwaldi, deyixti.

⁸ Xuning bilən ular adəm mangdurup Filistylərnin həmmə oqojilirini qakirtip jəm qilip ulardin: — Israilning Hudasing əhdə sanduqini qandak bir tərəp qilimiz? dəp sorıdı. Ular: — Israilning Hudasing əhdə sanduqi Gatka qət yol bilən yetkəlsun, dəp jawab berixti.

■ 5:4 «Dagon Pərwərdigarning əhdə sanduqining aldida yikiləşiniqə düm yatattı» — «Dagon» degən butta adəmnin bexi wə belikning teni bar idi. ■ 5:6 «hürrek kesili» — yaki «əsmilər» yaki «bowasir kesili». ■ 5:6 Zəb. 78:60-66.

Xuning bilən ular Israilning Hudasining əhdə sanduqını u yərgə qət yol bilən yetkidi. ■

⁹ Wə xundak boldiki, ular uni qət yol bilən yetkigəndin keyin Pərwərdigarning qoli u xəhərgə quxüp kixiləni kattıq sarasimigə quxürdi. U kiqıklərdin tartip qonglaroqiğə xəhərdikiləni urdi, ular hürrek kesiligə giriptar boldi.

¹⁰ Xuning bilən ular Hudaning əhdə sanduqını Əkronoqa əwətti. Ləkin Hudaning əhdə sanduqi Əkronoqa yetip kəlgəndə, Əkrondikilər pəryad qilip: — Biz bilən həlkimizni ɵltürüx üqün ular Israilning Hudasining əhdə sanduqını bizgə yetkidi! — dedi.

¹¹ Ular adəm mangdurup Filistiyləarning ɵojilirini kiqkartip jəm qilip ularoqa: — Biz bilən həlkimizni ɵltürməsliki üqün Israilning Hudasining əhdə sanduqını bu yərdin ɵz jayioqa kətküzüglar, dedi; qünki kattıq wəhimə xəhəni baskanidi; Hudaning qoli ularning üstigə tolimu eoqir qüxkənidi.

¹² Əlmigən adəmlər bolsa hürrek kesili bilən urulup, xəhəarning pəryadi asmanoqa kɵtürüldi.

6

Filistiylər əhdə sanduqını qayturup əwətidu

¹ Pərwərdigarning əhdə sanduqi Filistiyləarning yurtida yəttə ay turdi.

■ 5:8 «**Gatka qət yol bilən yetkəlsun**» — bəlkim baxqa xəhər-kəntlərdin ɵtküzməslilik üqün.

² Filistiyələr kahinlar bilən palqılarni qaqirip ularoqa: — Pərwərdigarning əhdə sandukini kəndək kəlimiz? Uni kəndək kəlip öz jayioqa əwətələymiz? Yol kərsitinglar, dedi.

³ Ular: — Əgər İsrailning Hudasing əhdə sandukini kəyturup əwətsənglar, kuruk əwətmənglar, həq bolmioqanda uning bilən bir «itaətsizlik kurbanliki»ni birgə əwətxinglar zərürdur, dedi. Xundək kəloqanda xipa tapisilər, xundəkla Uning kəlining nemə üqün silərdin ayrilmioqanlikini bilisilər, dedi.

⁴ Ular: — Biz nemini itaətsizlik kurbanliki kəlip əwətimiz? — dəp soridi.

Ular: — Filistiyələrnin oqojilirinin sani bəx; xunga bəx altun hərrək wə bəx altun qaxkan yasap əwətinglar; qünki silərgə wə oqojanglaroqa ohxaxla bala-kəza qüxti.

⁵ Hərrəklinglarning xəklini wə zəmininglarni wəyran kəlidioqan qaxkanlarning xəklini nəkix kəlip yasap, İsrailning Hudasioqa xan-xərap kəltürənglar. Xuning bilən u bəlkim silərnin, iləhlirimizning wə zəmininglarning üstini baskan kəlini yeniklitərmikin: —

⁶ Misirliklər bilən Pirəwn öz kəngüllirini kəttik kəloqandək silərmu nemixkə öz kənglünglarni kəttik kəlisilər? U misirlikləroqa zor kəttik kəlluk kərsətkəndin keyin, ular İsrailarni kəyup bərmidimu, ular xuning bilən kəytip kəlmidimu? ▣

⁷ Əmdi yəngi bir hərwa yasap, tehi boyun-turukka kəndürülmigən mozaylik ikki inəkni hərwioqa kəoxunglar; ulardin mozaylirini ayrip,

öydə elip kelinglar;

⁸ andin Pərwərdigarning əhdə sandukini kətürüp hərwiqə selinglar; wə uningqə əwətidioqan itaətsizlik qurbanliki kilidioqan altun buyumlarni bir kapka selip sandukka yandap koyunglar wə sandukni xu peti mangdurunglar;

⁹ andin karap turunglar. Əgər hərwa Israil qe-grisidiki yol bilən Bəyt-Xəməxkə mangsa, bizgə kəlgən xu qong bala-kazani qüxürgüqining əzi Pərwərdigar bolidu. Undağ bolmisa, bizni uroqan Uning qoli əməs, bəli bizgə qüxkən tasadipiylik bolidu, halas, deyixti.

¹⁰ Xuning bilən Filistiyələr xundağ kildi. Ular Mozaylik ikki inəkni hərwiqə koxup, moza-yirini öydə solap koyup,

¹¹ Pərwərdigarning əhdə sandukini hərwiqə selip, altun qaxқан wə kuyma hürreklər qaqilanoqan kapni uningqə yandap koydi.

¹² Inəklər Bəyt-Xəməxkə baridioqan yol bilən udul yürüp kətti. Ular kətürülgən yol bilən mangoqəq mərəytti, ya ong tərəpkə ya sol tərəpkə keyip kətmidi. Filistiyələarning oqojiliri ularning arkisidin Bəyt-Xəməxning qeğrisioqəqə bardı.

¹³ Bəyt-Xəməxtikilər jiloqida buqday oruwatatti, ular baxlirini kətürüp əhdə sandukini kərüp hux boluxti.

¹⁴ Hərwa Bəyt-Xəməxlik Yəxuaning etizlikioqə kelip, u yərdiki bir qong taxning yenida to-htap kaldı. Ular hərwinı qeqip, ikki inəkni Pərwərdigarqə atap köydürmə qurbanlik kildi.

■

15 Lawiylar Pərwərdigarning əhdə sanduqi bilən altun buyumlar bar kapni qūxūrūp qong taxning üstigə koydi. Xu küni Bəyt-Xəməxtikilər Pərwərdigarəyə keydurmə qurbanlıqlar wə baxka qurbanlıqlarni kildi. ■

16 Filistiyələarning bəx oqojisi bularni kərūp xu küni Əkronəyə kaytip kətti.

17 Filistiyələarning Pərwərdigarəyə itaətsizlik qurbanlıqi kəlip bərgən altun hürriki: — Axdod üqün bir, Gaza üqün bir, Axkelon üqün bir, Gat üqün bir wə Əkron üqün bir idi.

18 Altun qaxqanlarning sani bolsa Filistiyələarning bəx oqojisiəyə təwə barlıq xəhərləning sani bilən barawər idi. Bu xəhərlər sepillik xəhərlər wə ularəyə qaraxlıq səhra-kəntləni, xundakla ular Pərwərdigarning əhdə sanduqini koyəyan qong qimənzarəyəyə həmmə jayni öz iqigə alatti. Bu qimənzar həzirmu Bəyt-Xəməxlik Yəxuaning

■ 6:14 «Hərwa Bəyt-Xəməxlik Yəxuaning etizlikəyə kəlip, u yərdiki bir qong taxning yenida tohtap qaldi» — demisəkmə, Bəyt-Xəməxtikilər Israillər idi, Bəyt-Xəməx İsraıl bilən Filistiyə otturisiəyə qəgra idi.

■ 6:15 «Bəyt-Xəməxtikilər Pərwərdigarəyə keydurmə qurbanlıqlar wə baxka qurbanlıqlarni kildi» — «baxka qurbanlıqlar» bəlkim «təxəkkür qurbanlıqliri»ni kərsitidu. Undak qurbanlıqlarni yeyixkə bolidu.

etizlikida bar. ■

¹⁹ Əmma Bəyt-Xəməxtikilər öz məyliqə əhdə sanduqining iqigə kəriqini üçün Pərwərdigar ulardın yətmix adəməni, jümlidin qonglardin əllikni urdi. Pərwərdigar həlkni mundaq kattik uroqanliqi üçün pütün həlk matəm tutti. ■

²⁰ Bəyt-Xəməxtikilər: — Bu muqəddəs Huda Pərwərdigarning aldida kim ərə turalaydu? Əhdə sanduqi bizning bu yərdin kimning kexioqa apirilixi kerək? — dedi.

²¹ Andin ular Kiriya-Yearimdikilərgə əlqilərnəni əwitip: — Filistiyələr Pərwərdigarning əhdə sanduqini kayturup bərdi. Bu yərgə kelip uni əzüngləroqa elip ketinglar, dedi.

7

Israillar Filistiyələr bilən yənə soquxidu

■ 6:18 «Bu xəhərlər sepillik xəhərlər wə ularoqa qaraxlik səhra-kəntlərnəni, xundakla ular Pərwərdigarning əhdə sanduqini qoyqan qong qimənzaroqi qə həmmə jayni öz iqigə alatti. Bu qimənzar həzirmu Bəyt-Xəməxlik Yəxuaning etizlikida bar» — baxqa birhil təjmisə: «(bu xəhərlər sepillik xəhərlərnəni wə uningə qaraxlik səhra-kəntlərnəni, xundakla ular Pərwərdigarning əhdə sanduqini qoyqan qong taxki qə həmməni öz iqigə aləqanidi) bu qong tax bəgüngiqə Bəyt-Xəməxlik Yəxuaning etizlikida turmaqta». Yənə baxqa təjmiliri uqrixi mumkin. ■ 6:19 «...yətmix adəməni, jümlidin qonglardin əllikni urdi» — buning baxqa birhil təjmisə: «...bəx tūməni yətmix adəməni urdi». Az bir kisi kəni kəqürmilərdimu pəkət «yətmix adəm» dəp hatiriləngən.

¹ Xuning bilən Kiriati-Yearimdiki adəmlər kelip Pərwərdigarning əhdə sandukini elip qikip, dəngning üstidiki Abinadabning əyidə qoydi wə uning oqlı Əliazarni əhdə sanduqiqa qaraxqa Pərwərdigarqa atap bekitti. ■

² Əhdə sanduqi Kiriati-Yearimda qoyulqandın tartip uzun wəqit, yəni yigirmə yıl ətti. İsrailning pütkül jəməti Pərwərdigarni seqlindi.

³ Wə Samuil İsrailning pütkül jəmətiqə: — Əgər pütün kəlbınglar bilən Pərwərdigarning yeniqə kaytip, yatların ilahliri bilən Axtarotlarni öz aranglardın yokitip, kənglünglarni Pərwərdigarqa baqlap, has Uning ibaditidila bolsanglar U siləni Filistiyələning qolidin kütquzidu, dedi. ■ ■

⁴ Xuning bilən İsrail Baallar bilən Axtarotlarni taxlap has Pərwərdigarning ibaditidila boldi.

⁵ Andin Samuil: — Pütkül İsrailni Mizpah xəhriqə jəm kilsanglar, mən silər üqün Pərwərdigarning aldidə dua kılay, dedi.

⁶ Əmdi ular Mizpahqa jəm bolup, u yərdə su tartip uni Pərwərdigar aldiqə kuydi wə u küni roza tutup: — Biz Pərwərdigarning aldidə gınağ sadir kılduq, dedi. Xuning bilən Samuil Mizpahda İsrailarning ərz-dəwaliri üstidin həküm

■ 7:1 2Sam. 6:4. ■ 7:3 «Axtarotlar» — yaki «Axərahlar» — alahidə dərəhlər bilən munasiwətlik ayal butlarni kərsitidu; dərəhlər bəlkim ayal but xəklidə oyulqan yaki nəxiyləngən boluxi mumkin idi. ■ 7:3 Qan. 6:13; 10:20; Mat. 4:10; Luka 4:8

qikardi. ■

⁷ Filistiyələr Israillarning Mizpahta jəm boloqinini anglidi; Filistiyələarning oqojiliri Israil bilən jəng kılqılı qıkti. Israillar buni anglap Filistiyələrdin korkti.

⁸ Israillar Samuilə: — Biz üqün Pərwərdigar Hudayimiz bizni Filistiyələarning kolidin kutkuzuxi üqün uningə nida kilixtin tohtimiqin, dedi.

⁹ Samuil anisini emiwatқан bir kəzini elip toluk bir kəydürmə kurbanlık kılıp Pərwərdigarə sundi; Samuil Israilning həkkidə Pərwərdigarə pəryad kətürdi; Pərwərdigar duasini anglidi.

¹⁰ Samuil kəydürmə kurbanlık kiliwatqanda Filistiyələr Israil bilən sokuxkili yekınlap kəldi. Lekin Pərwərdigar xu küni Filistiyələarning üstigə kattik güldürmə güldürlitip ularni alakzadə kiliwətti; xuning bilən ular Israil aldida tarmar boldi. ■

¹¹ Israillar Mizpahtin qikip ularni Bəyt-Karning tüwigiqə kəqlap kirdi.

¹² U waqıtta Samuil bir taxni elip, uni Mizpah bilən xənnig otturisida tikləp: — «Pərwərdigar bizgə həziroqigə yardım beriwatidu» — dəp uni Əbən-Ezər dəp atidi. ■ ■

■ 7:6 «...Samuil ... Israil həlqining ərz-dəwalirining üstidin həküm qikardi» — Samuil pəyoqəmbər Israil üstigə həküm sürgən «batur həkimlar» yaki «kutkuzoquqı baturlar»ning əng ahırkisi idi. ■ 7:10 Yə. 10:10. ■ 7:12 «Samuil bir taxni elip... Pərwərdigar bizgə həziroqigə yardım beriwatidu» — dəp uni Əbən-Ezər dəp atidi» — «Əbən-Ezər» degənnig mənisi: «yardəm texi». ■ 7:12 1Sam. 4:1.

¹³ Xuning bilən Filistiyələr besikip Israilning zeminiqə yənə tajawuz kılmidi; Samuil *hakim* bolqan barlıq künlərdə Pərwərdigarning qoli Filistiyələarning üstigə qarxi boldi;

¹⁴ xundak kılıp Əkrondin tartip Gatkiqə Filistiyələr Israildin eliwalqan xəhərləarning həmmisi Israilqə yanduruldi; xəhərlərgə təwə zeminlarnimu Israil Filistiyələarning qolidin yandurup aldi. Buningdin baxqa Israil bilən Amoriylar otturisida tinqlik boldi.

¹⁵ Samuil bolsa pütün əmridə Israilni soridi.

¹⁶ Hər yili u Bəyt-Əl, Gilgal wə Mizpahlarıni aylinip, muxu yərlərdə Israil üstidin həküm yürüzətti.

¹⁷ Andin u Ramahqa yenip baratti; qünki uning öyi xu yərdə idi həm u u yərdimu Israil üstidin həküm yürüzətti. U u yərdimu Pərwərdigarqə bir kurbangah yasıqanidi. ▢

8

¹ Xundak boldiki, Samuil qerioqanda oqullirini Israilqə hakim kılıp qoydi.

² Uning tunjisining ismi Yoel bolup, ikkinqisining ismi Abiyah idi. Bular Bəər-Xebada hakimlik kildi.

³ Lekin oqulliri uning yollirida yürməytti, bəlki mənəpətni kəzləp ezip, parılarni yəp, hək-nahəkni astin-üstün kildi. ▢

4 U waqıtta Israilning h mm  aksakalliri Ramahda j m bolup Samuilning kexioğa kelip

5 uningoğa: — Mana sən keriding, o qulliring bolsa sening yolliringda y rm ydu. Barlı  əllərdə bolo and k üstimizgə h k m s ridio an bir padixah bekitkin, dedi. ■

6 Ularning « stimizg  h k m s ridio an bir padixah bekitkin» degini Samuilning k nglig  eo ir k ldi. Samuil Pərwərdigarəğa dua kiliwidi, ■

7 Pərwərdigar Samuil  a jawabən: — H lk sanga h rnem  eytsa ular  a kulak sal in; q nki ular seni  m s, b lki « stimizg  padixah bolmisun» d p Meni taxlidi.

8 Mən ularni Misirdin qik ro an k ndin tartip b g nki k ngiq  ular xund k ixlarni kilip, Meni taxlap bax a ilahlar  a ibadət kilip k lg n.  mdi ular sanga həm xund k kilidu.

9 Xuning  q n ularning səzigə uni in. Lekin ularni kattik agahlandurup k lg sid  ularning  stid  səltənət kilidio an padixahning ularni kəndək baxkuridio anlıkini bild rgin, dedi.

10 Samuil  zidin bir padixah sori an h lk  , Pərwərdigarning eytkinining həmmisini d p b rdi.

11 U: —  st nglarda səltənət kilidio an padixahning tutidio an yoli mund k bolidu: — U o qullirlarni  z ixio a koyup, j ng harwilirini h yd xk , atlı   sk rliri bolux a salidu; ular uning harwilirining aldida y g ridu;

12 ularni  zi  q n ming bexi w   llik bexi

boluxka, yerini həydəxkə, həsulini oruxka, jəng qoralliri bilən hərwa əswablrini yasaxka salidu.

¹³ Kizliringlarni ətir yasaxka, tamak etixkə wə nan yekixka salidu.

¹⁴ Əng esil zeminliringlar, üzümzarliringlar bilən zəytunlukliringlarni tartiwelip öz hizmətkarlırioqa beridu.

¹⁵ U urukunglardin, üzümzarliringlarning həsulidin ondin bir ülüxini əzining oqojidarliri wə hizmətkarlırioqa bəlüp beridu. ■

¹⁶ U kulliringlar, dedəkliringlar, əng kelixkən yigitliringlarni wə exəkliringlarni öz ixioqa salidu.

¹⁷ U qoyliringlardin ondin bir ülüxini alidu; silər uning qul-hizmətkarliri bolisilər.

¹⁸ Silər u kündə əzünglaroqa tallioqan padixah tūpəylidin pəryad kətürisilər; ləkin Pərwərdigar u künidə silərgə kulak salmaydu, dedi.

¹⁹ Həlk bolsa Samuilning səzigə kulak salmay: — Yak, bəlki üstimizgə səltənət kildioqan bir padixah bolsun, dedi.

²⁰ — Xundak qilip biz baxka hər bir əllərgə ohxax bolimiz; bizning padixahimiz üstimizdin həküm qikrip, bizni baxlaydu wə biz üqün jəng qilidu, dedi.

²¹ Samuil həlkning həmmə səzlirini anglap,

■ **8:15 «urukunglar»** — bəlkim axliqning əzini kərsitixi mumkin. **«əzining oqojidarliri wə hizmətkarlırioqa ...»** — yaki «əzining aqwatlıri wə hizmətkarlırioqa ...».

ularni Pərwərdigarəğa yətküzdi. ■

²² Pərwərdigar əmdi Samuiloğa: — Sən ularning səzigə kulaq selip, ularəğa bir padixah bekitkin, dedi. Samuil Israillaroğa: — Hərbiringlar öz xəhiringlarəğa kaytinglar, dedi.

9

Saul Samuilning qexioğa kelidu

¹ Binyamin kəbilisidin Kix atlık bir kixi bar idi. U Abiəlning oqli, Abiəl Zerorning oqli, Zeror Bikoratning oqli, Bikorat Afiyaning oqli idi; Afiya bolsa Binyaminlik idi. U əzi batur wə dölətmən kixi idi. ■

² Kixning Saul isimlik, esil wə huxhuy bir oqli bar idi. Israillar arisida uningdin qiraylık adəm yok idi; u xundak egiz boyluk ər idiki, həlkning hərəkəndiki uning mürisigimu kəlməytti.

³ Saulning atisi Kixning exəkliri yitip kətkənidi. Buning bilən Kix oqli Sauloğa: — Sən hizmətkarlardin birini özüng bilən billə elip, exəklərnı tepip kəlgın, dedi.

⁴ Ular berip Əfraim edirlikidin ötüp, Xalixah zeminini kezip, ularni izdəp tapalmidi; ular Xaalim zeminidinmu ötti, exəklər u yərdimu yok idi. Andin Binyamin zeminini kezip ötti, ularni yənə tapalmidi.

■ **8:21 «Samuil ... səzlirini anglap, ularni Pərwərdigarəğa yətküzdi»** — ibraniy tilida «Samuil ... səzlirini anglap, ularni Pərwərdigarning kuliqioğa kaytilap bərdi». ■ **9:1** 1Sam. 14:51.

⁵ Ular Zuf zeminioqa yatkəndə Saul əzi bilən kəlgən hizmətkarioqa: — Bolə, öygə yanayli; bolmisa atam exəklərdin ənsirməy, əksiqə bizning oqemimizni yəp ketərmiki, dedi.

⁶ Lekin u uningə: — Mana, bu xəhərdə Hudaning bir adimi bar. U məhtəram bir adəm, hər nemə desə əməlgə axmay qalmaydu. Əmdi u yərgə barayli; u bizgə baridioqan yolimizni kərsitip qoyarmikin, dedi.

⁷ Xunga Saul hizmətkarioqa: — Lekin uning yenioqa barsak u kixigə nemə berimiz? Qünki hurjunlirimizda nan tügəp qaldı, qolimizda Hudaning adimigə bərgüdək sowqitimiz yok. Yenimizda yənə nemə bar? — dedi.

⁸ Hizmətkar Saulə jawab berip: — Mana qolumda qarək xəkəl kümüş bar. Mangidioqan yolimizni dəp bərsun, Hudaning adimigə xuni berəy, dedi ■

⁹ (burun Israilda bir adəm Hudadin yol sorımaqı bolsa: — Kelinglar, aldin kərgüqining qəxioqa barayli, dəytti. Həzir «pəyoqəmbər» degənni otkən zamanda «aldin kərgüqi» dəytti). ■

¹⁰ Saul hizmətkarioqa: — Məslihəting yahxi boldi. Biz mangayli, dedi. Xuning bilən ular Hudaning adimi turoqan xəhərgə bardi.

¹¹ Ular xəhərgə qikidioqan yolda ketiwatqanda, su tartkili qikqan birnəqqə kizoqa uqridi wə ulardin: — Aldin kərgüqi muxu yərdimu? — dəp soridi.

■ 9:8 «**Mana qolumda qarək xəkəl kümüş bar**» — «xəkəl» eoqirlik miqdari, kümüş bəlkim 11.4 gram idi. ■ 9:9 Yəz. 25:22.

12 Ular jawab berip: — Xundak. Mana u aldinglarda turidu; tez beringlar, qünki halayik bugün *xəhərning* yukiri jayida kurbanlik kilmakqi, xunga u bugün xəhərgə kirdi.

13 U *kurbanliktin* yeyixkə tehi yukiri jayoqa qikmay turupla, silər uning bilən xəhərdə uqrixisilər. Həlk u kəlmigüqə taam yeməydu, qünki u awwal kurbanlikni bərikətləydu; andin qakiriloqan mehmanlar taamoqa eoiz tegidu. Həzir qikinglar, qünki bu dəl uni tapkili bolidiloqan wakıt, dedi. ■

14 Ular xəhərgə qikip xəhər mərkizigə kəlgəndə, mana Samuil yukiri jayoqa qikixka ularoqa qarap keliwatatti.

15 Pərwərdigar Saul kelixtin bir kün ilgiri Samuilə: ■

16 — Ətə muxu wakıtlarda Mən yeningoqa Binyamin zeminidin bir adəmnı əwətimən. Sən uni Mening həlkim Israilning üstigə əmir boluxka məsih kiləin. U Mening həlkimni Filistiyələning kolidin kütquzidu. Qünki Mening həlkimning pəryadi Manga yətkini üqün ularoqa iltipət bilən karidim, — dedi.

17 Samuil Saulni kərgəndə Pərwərdigar uningə: — Mana, Mən sanga söz kiləin adəm muxudur. Bu adəm Mening həlkimning üstidə səltənət kilidu, dəp izhar kildi.

18 Saul dərwazida turoqan Samuilning kexioqa berip: Silidin soray, aldın kərgüqining əyi nədə,

■ 9:13 «...u awwal kurbanlikni bərikətləydu» — «kurbanlikni bərikətləx» muxu yərdə (1) təxəkkür eytix; (2) kurbanlik qəbul kilinəyay dəp tiləxni bildüridu. ■ 9:15 1Sam. 15:1.

dəp soridi.

¹⁹ Samuil Sauloqa: — Aldin kərgüqi mən özüm xu. Məndin awwal yukiri jayoqa qıkkın. Bütün silər mən bilən taam yəysilər; ətə seni uzutup qıkkanda, kənglüngdiki hərbi xırları sanga dəp berəy, — dəp jawab bərdi.

²⁰ Əmma üq kün burun yitip kətkən exəklərdin bolsa, əndixə kılmıqın; ular tepildi. Əmdi İsrailning həmmə arzusi kingə mayıl? Sanga wə atangning pütkül jəmətigə əməsmu? — dedi.

²¹ Saul jawab berip: — Mən İsrail kəbililiri iqidiki əng kiçik kəbilə bolıqan Binyamindin, jəmətimmu Binyamin kəbilisi iqidiki əng kiçiki tursa? Nemə üqün bu sözlərnı manga dəyla? — dedi.

²² Samuil bolsa Saulni wə hizmətkarını baxlap, mehmanhana öyigə kirdi wə ularnı qakırılqanların arisida tərdə olturıqzıdı. Ular ottuzqə adəm idi.

²³ Samuil axpəzgə: — Mən saklap kəyqın dəp, sanga tapxurıqan həliki taamni elip kəlgın, dedi.

²⁴ Xuning bilən axpəz saklap kəyqan qong ajritılqan kəlni elip Saulning aldiqə kəydi. Samuil: — Mana, sanga saklap kəyulqını xudur! Uni aldingqə elip yegin; qünki u mən həlkni qakırılqan qeqimda atayın sanga atap elip kəyqandın tartıp bu bəkıtılqən wəkitkiqə saklandı, dedi. Xuning bilən u künü Saul bilən Samuil tamakta billə boldi.

²⁵ Ular yukiri jaydın qüxüp xəhərgə kirdi, *Samuil* əgzidə Saul bilən sözləxti.

²⁶ Ətisi tang xəhərdə orundın turıqanda Samuil Saulni əgzidin qakırıp: — Ornungdın tur, mən

seni uzutup qoyay, dedi. Saul orundin turdi wə ikkisi billə qikti, — həm u Samuil bilən billə koqioqa qikti.

²⁷ Ular xəhərning ayioqioqa ketiwatkanda, Samuil Sauloqa: Hizmətkaroqa aldimizda mangoaq turoqin, dəp buyruoqin, dedi. U xundak kildi. Andin Samuil: — Sən turup tur, Pərwərdigarning səz-kalamini sanga yətküzəy, dedi.

10

Samuil Saulni məsih kildu

¹ Samuil bir may komzikini elip uning bexioqa təküp uni səyüp mundak dedi: — «Mana bu, Pərwərdigarning seni Öz mirasioqa əmir boluxka məsih kıloqini əməsmu? ■ ■

² Sən bugün məndin ayriloqandin keyin Binyamin zeminining qegrisidiki Zəlzahqa yetip baroqiningda Rahıləning kəbrisining yenida sanga ikki kixi uqraydu; ular sanga: «Sən izdəp baroqan exəklər tepildi, wə mana, atang exəklərdin oqəm kılmay, bəlki silər

■ **10:1 «mana bu, Pərwərdigarning seni öz mirasioqa əmir boluxka məsih kıloqini əməsmu?»** — bəzi kona kəqürmilərdə Samuilning sezliri: «Pərwərdigar seni Öz həlki Israil üstigə həkümran kildi. Sən Pərwərdigarning həlki üstigə səltənət kilisən wə ularni ətrapidiki düxmənlərnin qolidin kutkuzisən. Mana, xu ix Pərwərdigar seni Öz mirasioqa bax boluqili məsih kıləqan əməsmu?» buningə qoxup deyilidu. ■ **10:1** Ros. 13:21.

üqün: Ooqlumni qandak qilip taparmən, dəp ənsiriməktə» dəp eytidu.

³ Sən u yərdin mengip, Tabordiki dub dərihigə yətkəndə Pərwərdigarning aldioğa berix üqün Bəyt-Əlgə qikip ketiwatқан üq kixigə uqraysən. Ulardin biri üq ooqlak, biri üq nan wə yənə biri bir tulum xarabni kətürüp kelidu.

⁴ — Ular sanga salam qilip ikki nanni sunidu; sən bərginini kolliridin aləin. ■

⁵ Andin sən «Hudağa *ataloğan* Gibeah xəhərigə barisən (u yərdə Filistiylərnin bir ləxkərgahı bar); sən xu xəhərgə kəlsəng qiltar, təmbur, nəy wə lirilarni kətürüp yukiri jayidin qüxkən bir bələk pəyqəmbərlər sanga uqraydu. Ular bexarətlik sözlərni qilidu. ■ ■

⁶ Xuning bilən Pərwərdigarning Rohi sening wujudungğa qüxidu, sən ular bilən birliktə bexarətlik sözlərni qilisən wə yengi bir adəm bolisən.

⁷ Muxu alamətlər sanga kəlgəndə, qolungdin nemə kəlsə xuni qiloın. Qünki Huda sən bilən billidur.

⁸ Andin məndin ilgiri Gilgalğa qüxüp barisən. Mana, mən həm yeningğa qüxüp köydürmə qurbanlıqlar sunux wə inaklıq qurbanlıqliri qilix üqün kelimən. Mən yeningğa berip, nemə qilixing kerəklikini ukturmioquqə, meni yəttə

■ 10:4 Həq. 18:15.

■ 10:5 «Hudağa *ataloğan* Gibeah xəhərigə barisən» — baxqa bir hil təjimişi: «Hudaning dəngigə barisən». İbraniy tilida: «Hudaning Gibeahı» (Gibeah bir xəhər, mənişi «dəng», «edir»). «*lirilarni kətürüp yukiri jayidin qüxkən bir bələk pəyqəmbərlər*» — yaki «lirilarni kətürüp yukiri jayidin qüxidioğan bir bələk pəyqəmbərlər».

■ 10:5 1Tar. 16:39; Qəl. 11:25

kün saklap turoqin». ▣

⁹ Wə xundak boldiki, u burulup Samuildin ayriloqanda Huda uningqa yengi bir kəlb ata kildi; wə bu alamətlərninğ həmmisi axu küni əməldə kərsitildi.

¹⁰ Ular Gibeahqa yetip kəlgəndə mana, bir bələk pəyoqəmbərlər uningqa uqridi; Hudaning Rohi uning wujudioqa qüxti, buning bilən u ularning arisida bexarət kilixka baxlidi. ▣

¹¹ Uni ilgiri tonuydioqlanlarning həmmisi uning pəyoqəmbərlərninğ arisida bexarət kıləqinini kərgəndə ular bir-birigə: — Kixning oqlıoqa nemə boptu? Saulmu pəyoqəmbərlərdin biri boldimu nemə? — deyixti.

¹² Əmma yərlik bir adəm: — Bularning atiliri kimlər? — dedi. Xuning bilən: «Saulmu pəyoqəmbərlərninğ birimidu?» dəydioqan gəp pəyda boldi. ▣ ▣

¹³ Əmdi Saul bexarətlik səzlərnı kılıp bolup, yukiri jayqa qikıp kətti.

¹⁴ Saulning taqisi uningdin wə uning hizmətkaridin: — Nəgə berip kəldinglar? dəp soridi. U: — Exəklərnı izdigili qiktuk; ləkin

▣ **10:8** 1Sam. 13:8. ▣ **10:10** 1Sam. 19:19. ▣ **10:12** «**Bularning , yəni pəyoqəmbərlərninğ atiliri kimlər?**» — muxu soal bəlkim pəyoqəmbər bolux üqün alıyjanab yaki esilzadə aillisidə tuqulux xərt əməs, degənnı kərsitidu. «**Saulmu pəyoqəmbərlərninğ birimidu?**» — muxu gəp bəlkim (1) məlum birsining uluq bir ix kılalaydioqlanliqıoqa boləqan gumanni bildüridu; (2) uning əksiqə, Saul əsli «uluq ərbab» bolmisimu, addiy adəm nemixka uluq ixni kılalmaydikən, degən pikirni bildüridu. 12-ayəttiki «yərlik adəm»ning soaliqə qarıoqanda, biz ikkinqi pikirgə mayilmiz. ▣ **10:12** Gal. 1:24; 1Sam. 19:25

ularni tapalmay Samuilning qexioqa barduk, dedi.

¹⁵ Saulning taqisi: — Samuilning silergə nemə deginini manga eytip bərginə, dedi.

¹⁶ Saul taqisiqə: — U jəzm bilən bizgə exəklər tepildi, dəp həwər bərdi, dedi. Lekin Samuilning padixahlik ixi toqruluk eytkən sözini uningqa dəp bərmidi.

Samuil həlkni agahlanduridu

¹⁷ Samuil əmdi həlkni Pərwərdigarning aldioqa jəm bolunglar dəp, Mizpahqa qakirdi.

¹⁸ U Israilqa: — Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən silər Israilni Misirdin qikirip misirliklarning qolidin azad kilip, silergə zulum kiloqan həmmə padixahliklarning qolidin kutkuzdum.

¹⁹ Lekin бүгүнкi күндə silərnı bexinglarqa qüxkən barlıq balayı'apətlərdin wə barlıq muxəkkətlərdin kutkuzoquqi Hudayinglardin waz keqip uningqa: «Yaq. Üstimizgə bir padixah bekitip bərgəysən» — dedinglar. Əmdi özünglarnı kəbilənglar boyiqə, jəmətinglar boyiqə Pərwərdigarning aldioqa hazır qilinglar» — dedi. ▣

²⁰ Xuning bilən Samuil Israilning həmmə kəbililirini aldioqa jəm kilip, qək taxliwidi, qək Binyamin kəbilisigə qikti. ▣

²¹ U Binyamin kəbilisini jəmət-jəmətliri boyiqə öz aldioqa kəltürüp qək taxliwidi, qək Matrining jəmətigə qikti. Andin keyin yənə qək taxliwidi,

Kixning oqli Sauloqa qikti. Ular uni izdiwidi, ammo uni tapalmidi.

²² Xunga ular Pərwərdigardin yənə: — U kixi bu yərgə keləmdü? — dəp soridi.

Pərwərdigar jawabən: — Mana, u yük-taqlarning arisioqa yoxurunuwaldi, dedi.

²³ Xunga ular yügürüp berip uni xu yərdin elip kəldi. U həlkning otturisida turqanda halayikning boyi uning mürisigimu kəlmidi. ■

²⁴ Samuil barlik həlkə: — Əmdi Pərwərdigar tallioqan kixigə karanglar! Dərwəkə barlik həlkning iqidə uningqə yetidioqan birsi yoxtur, dedi. Wə həlkning həmmisi: — Padixah yax-isun! — dəp towlaxti.

²⁵ Samuil həlkə padixahlik hokuk-kanunlirini ukturdi wə uni oram yazma kilip yezip qikip, Pərwədigarning aldioqa koydi. Andin Samuil həmmə həlkni, hərkaysisini öz öylirigə qayturdi.

²⁶ Saulmu həm Gibeahdiki öyigə qaytti; kəngülliri Huda tərpidin təsirləndürülgən bir türküm batur kixi uning bilən billə bardı. ■

²⁷ Lekin birnəqqə rəzil kixi: — Bu kixi qandakmu bizni kutkuzalisun? — dəp uni kəmsitip uningqə heq sowqat bərmidi; ammo u anglimaslikqa saldi. ■ ■

■ **10:23** 1Sam. 9:2 ■ **10:26** 1Sam. 13:2. ■ **10:27 «birnəqqə rəzil kixi»** — ibraniy tilida: «Belialning (Xəytanning) birnəqqə baliliri». ■ **10:27** 1Sam. 11:12; 2Tar. 17:5.

11

Saul Yabəxtikilərgə yardımğa baridu

¹ Xu waqıtta Ammoniy Nahax qikip Yabəx-Gileadni muhasirigə aldi. Yabəxning həmmə adəmliri Nahaxka: — Əgər biz bilən əhdə tüzəng, sanga boysunimiz, dedi. ■

² Lekin Ammoniy Nahax ularqa: — Pütkül Israilqa dəxnəm kılıx üqün hər biringlarning ong közini oyup andin silər bilən əhdə qılay, dedi.

³ Yabəxning aqsakalliri uningqa: — Bizgə yəttə kün möhlət bərgin; biz Israilning pütkül yurtıqa əlqilərnı mangdurup andin keyin bizni kütüzidıqan adəm qıkmisa, özimiz qikip sanga təslim bolimiz, dedi.

⁴ Əmdi əlqilər Saulning xəhiri Gibeahka kelip muxu sözlərnı həlkning kulıqıqa yətküzdi; həmmə həlk pəryad kətürüp yıqlıdı.

⁵ Wə mana, Saul etizlikidin qikip kalılarnı həydəp keliwatatti, u: — Həlk nemə dəp yıqlaydu, dəp sorıdı. Ular Yabəxtin kəlgən kixilərnıng sözlirini uningqa dəp bərdi.

⁶ Saul bu sözlərnı angliqanda Hudaning Rohı uning üstigə kelip, uning qəzipi kattıq qozqaldı.

⁷ U bir jüp uynı qepip parqılap, parqılirini əlqilərnıng kəli arkılıq pütkül Israil zeminiqə tarkıtip: — Hər kim kelip Saul bilən Samuilqa əgəxmisa, ularning uylirimu muxuningqa ohxax kılınıdu, dedi.

■ **11:1 «Yabəx-Gilead»** — demək, Gilead (rayoni)diki Yabəx.

Xuning bilən Pərwərdigarning kōrkunqi hēlkning üstigə qūxti; xundak boldiki, ular ittipaklıxip bir adəmdək jənggə qıktı. ▣

⁸ Saul ularni Bezək *degən jayda* sanioqanda Israilar üq yüz ming, Yəhudaning adəmliri bolsa ottuz ming qıktı.

⁹ Ular kəlgən əlqilərgə: — Gileadtiki Yabəxning adəmlirigə xundak eytinglarki, ətə kün qūx boləqanda nijat silərgə kelidu, dedi.

Əlqilər berip xuni Gileadtiki Yabəxlikləroqə yətküzdi; ular intayin huxal boluxti.

¹⁰ Xuning bilən Yabəxtikilər: — Ətə biz kəxingləroqə qikip *təslim bolimiz*, silər bizni qandak qilixkə layiq kərsənglar, xundak qilinglar, dedi.

¹¹ Ətisi xundak boldiki, Saul hēlkni üq bələk qildi; ular keqə tətinqi jesəktə ləxkərgahəqə kirip Ammoniylarni kün qūx boləquqə urup qirdi. Tirik qaləqanlar bolsa xundak parakəndə boldiki, ulardin ikki adəmmu bir yərgə keləlmidi.

Saul padixah qilinidu

¹² Hēlk əmdi Samuiloqə: — Bizning üstimizgə Saul padixah bolmisun dəp eytkanlar kimlər? Bu kixilərnə kəltürəp, ularni əltürəyli, dedi. ▣

¹³ Ləkin Saul: — Būgün heqkim əltürülmisun. Qunki būgün Pərwərdigar Israiləqə nusrət bərdi, dedi.

14 Samuil həlkə: — Keni, Gileadka berip u yərdə padixahlikni yengibaxtin tikləyli, dəp eytti.

15 Xuni dewidi, həmmə həlk Gileadka berip Gileadta Pərwərdigarning aldidə Saulni padixah kildi; ular u yərdə Pərwərdigarning aldidə inaklik kurbanliklərini kəltürdi. Saul həm xuningdək barlik Israil xu yərdə zor huxallıqqa qəmdi.

12

1 Samuil pütkül Israiloğa: — Mana, mən silərnin barlik eytkən səzliringlarni anglap üstünglaroğa bir padixah qoydum; ■

2 Mana əmdi padixah silərnin aldinglarda yürməktə, mən bolsam kərip bəxim akardı; mana, mening oqullirimmu aranglarda turidu. Yaxliqimdin tartip bu küngiqə silərnin aldinglarda mengip kəldim. ■

3 Mana bu yərdə turuptimən. Pərwərdigarning aldidə wə uning məsih kılinoqinining aldidə manga ərzinglar bolsa dəweringlar; kimning uyini tartiwaldim? Kimning exikini tartiwaldim?

■ 12:1 «mən silərnin barlik eytkən səzliringlarni anglap üstünglaroğa bir padixah qoydum» — ibraniy tilida: «mən silərnin eytkən səzliringlarning həmmisidə awazinglaroğa kulak selip bir padixah qoydum» deyilidu. ■ 12:2 «mana, mening oqullirimmu aranglarda turidu» — Samuilning deginining mənişi, xübhəsizki: «Əzüm kəri; mening oqullirim öz gunahlırioğa əzliri məs'ul — silər ularni qandək bir tərəp kilsanglar öz ihtiyaringlar. Mən əzüm silərnin aldinglarda gunahkar əməsmən» degəndək.

Kimning həkkinini yedim? Kingə zulum kildim? Yaki mən kəzümni kor kiliş üqün kimdin para aldim? Xundak bolsa dēnglar, wə mən uni silərgə töləp berimən, dedi.

⁴ Ular jawab berip: — Sən bizning həkkimizni yemiding, heqkingə zulum kilmiding wə heq kixining qolidin birər nərsinimu eliwalming, dedi.

⁵ U ularə: — Məndə heq həkkinglar qalmioqanliqioqa Pərwərdigar silərgə guwah bolup wə uning məsih kiloqini həm bügün guwahqi bolsun, dewidi, ular: — U guwahtur, dedi.

⁶ Samuil həlkkə mundak dedi: «*Guwahqi bolsa dərəkə Musa bilən Hərunni tikləp ata-bowiliringlarni Misir zeminidin qikəroquqi Pərwərdigardur!*

⁷ Əmdi ornunglardin turunglar, mən Pərwərdigarning aldidə Pərwərdigarning silərgə wə ata-bowiliringlarə yürgüzgən həkkəniy əməllirini siləning aldinglarə qoyuxka səz kilay.

⁸ Yakup Misirə kirgəndin keyin ata-bowiliringlar Pərwərdigarə pəryad kiloqanda, Pərwərdigar Musa bilən Hərunni əwətti. Ular ata-bowiliringlarni Misirdin qikirip bu yərdə olturaklaxturdi. ■ ■

⁹ Əmma ular öz Hudasi Pərwərdigarni untudi; xunga u ularni Həzorning koxunidiki sədar Siseraning qolioqa, Filistiyləning qolioqa həm

■ **12:8 «Yakup Misirə kirgəndin keyin...»** — «Yakup» muxu yərdə Yakupning əwladliri, yəni Israilni kərsitidu. ■ **12:8** Yar. 46:5; Mis. 2:23; Mis. 3:10.

Moabning padixahining kolioʻa tapxurup bardi; bular ular bilən jəng kilixti. ▣

10 Xuning bilən ular Pərwərdigarʻa pəryad kilip: «Biz gunah kilip Pərwərdigarni taxlap Baallar wə Axtarotlarning ibaditidə bolduk; əmma əmdi bizni düxmənlirimizning kolidin kutkuzoʻin, biz sanga ibadət kiliimiz» dedi. ▣

11 Wə Pərwərdigar Yərubbaal, Bedan, Yəftah wə Samuilni əwətip, ətrapinglardiki düxmənliringlarning kolidin siləni kutkuzdi, xuning bilən tinq-aman turuwatkanidinglar. ▣ ▣

12 Lekin Hudayinglar Pərwərdigar Ōzi padixahinglar bolsimu, Ammonning padixahi Nahaxning silərgə qarxi kopkinini kərgininglarda silər: Yak! Bir padixah üstimizgə səltənət kilsun dəp munga eytinglar. ▣

13 Əmdi silər halap tallioʻan, silər tiligən padixahka karanglar; mana, Pərwərdigar siləning üstunglarʻa bir padixah koydi. ▣

14 Əgər silər Pərwərdigardin qorkup, uning kullukida bolup, Uning awazioʻa kulakliringlarni selip, Uning əmrigə asiylik kilmisanglar, silər həm üstunglarda səltənət kiloʻan padixah Hudayinglar Pərwərdigarʻa əgəxsənglar, əmdi silərgə yahxi bolidu. ▣

▣ 12:9 Ҳак. 4:2; Ҳак. 10:7; Ҳак. 3:12. ▣ 12:10

«Pərwərdigarni taxlap Baallar wə Axtarotlarning ibaditidə bolduk» — «Baallar» wə «Axtarotlar» ikki hil butlarni kərsitidu. ▣ 12:11 «Pərwərdigar Yərubbaal, Bedan, Yəftah wə Samuilni əwətip...» — «Bedan» bəlkim Barakni kərsitidu

(«Ҳак.» 4-babni kərüŋ). ▣ 12:11 Ҳак. 6:14; 10:3; 11:15.

▣ 12:12 1Sam. 8:5, 19. ▣ 12:13 1Sam. 10:19 ▣ 12:14 Қан. 1:26.

15 Lekin Pərwərdigarning səzigə kulak salmay, bəlkı Pərwərdigarning əmrıgə asiylik kılsanglar, Pərwərdigarning kəli ata-bowiliringlarə qərxı boləqandək silərgımu qərxı bolıdu.

16 Əmdi turunglar, Pərwərdigar kəzliringlarning aldidə kılıdıqan uluq karamətnı kərunglar!

17 Būgün buqday orıdıqan wəqıt əməsmu? Mən Pərwərdigarə nıdə kıləy, U güldürməmə bilən yaməqur yaqdurıdu. Xuning bilən silərnıng bı r padıxah tiligininglarning Pərwərdigarning nəziridə zor rəzillik ikənlikini kərüp yetisilər».

18 Andın Samuil Pərwərdigarə nıdə kıldı; xuning bilən Pərwərdigar xu künü güldürməmə bilən yaməqur yaqdurdı. Həlk Pərwərdigardin wə Samuıldın bək kərkıti.

19 Həlkning həmmisi Samuilə: — Hudaying Pərwərdigarə bizni əlmisun dəp kəminiliring üqün dua kıləyin; qünki həmmə gunahlırimizning üstigə yənə yamanlik axurup əzimizgə bı r padıxah tiliduk, dedi.

20 Samuil həlkəkə mundaq dedi: — Kərkəmənglar; silər dərwəkə bu həmmə rəzillikni kıləqansilər, ləkin əmdi Pərwərdigarə əgixıxtın qətniməy, pütkül kəngülliringlar bilən Pərwərdigarning ibaditidə bolunglar;

21 adəmgə paydə yətküzməydıqan yəki adəmni kütquzalmaydıqan bihudə ixlarnı izdəp, yoldın ezip kətmənglar; qünki ularning tayini yəktur.

22 Qünki Pərwərdigar Əz uluq nami üqün Əz həlkini taxlımaydu; qünki Pərwərdigar silərnı Əz həlkı kılıxni layıq kərgəndur.

²³ Manga nisbətən, silər üqün dua kılıxtin tohtax bilən Pərwərdigarəğa gunah kılıx məndin neri bolsun; bəlki mən silərgə yahxi wə durus yolni ögitimən.

²⁴ Pəkət silər Pərwərdigardin kərkup pütkül kəngülliringlar wə həkikət bilən uning ibaditidə bolunglar; qünki silər üqün kıləqan uluq karamətlərgə karanglar!

²⁵ Ləkin yamanlıq kılsanglar, həm özünglar həm padixahınglar həlak kılınisilər».

13

Saul Pərwərdigarning səzliridin qikiş ketidu

¹ Saul ottuz yaxta padixah bolup Israilning üstidə ikki yıl səltənət kıləqandin keyin ■

² Əzigə Israildin üq ming adəmni iləqap aldı. İkki mingi Mikmaxta wə Bəyt-Əl taqlirida Saulning kexida, bir mingi Binyamin zeminidiki Gibeahda Yonatanning kexida idi. Əmma u kələqan həlkning hər birini öz öylirigə kətküzüwətti.

³ Yonatan bolsa Filistiylərnin Gebadiki ləxkərgahıqə hujum kildi, Filistiylər buningdin həwər tapti. Saul bolsa: — Pütkül zemindiki ibraniylar anglap oyoqansun dəp, kanay qaldurdi.

■ **13:1 «Saul ottuz yaxta padixah bolup Israilning üstidə ikki yıl səltənət kıləqandin keyin...»** — qədimki kəqürmilərdə bu ayət baxqə xəkillərdə kərüldü. «Saul ottuz yaxta...» dēqən sēz Təwratning grekqə təjimisı (LXX)də kərüldü. Saul jəmiy kırık yıl səltənət kildi («Ros.» 13:21).

4 Pütkül Israil Saulning Filistiylarning læxkərgahıoqa hujum kıləqanlikidin həmdə Israilning Filistiylərgə nəprətlindəqanlikidin həwər tapti. Həlk Saulning kəynidin Gilgaləqə berip yiqildi.

5 Filistiylərdin Israil bilən jəng kıləqili üq ming jəng hərwişi, altə ming atlık læxkər wə dengiz sahilidiki kumdək kəp piyadə læxkər yiqildi. Ular kelip Bəyt-Awənniŋ xərək tərpidiki Mikmaxta bargah tiktı. ■

6 Israilning adəmliri əzliriniŋ kattik hiyim-hətərdə qələqanlikini kərüp qarlarəqə, qatqallıqlarəqə, kiya taxlıqlarəqə, yuqiri jaylarəqə wə azgallarəqə yoxurunuwelixti; ■

7 bəzi İbraniylar İordan dəryasidin ətüp, Gad wə Gileadning zeminiəqə kəqip bardı. Ləkin Saul Gilgalda qaldı, adəmliriniŋ həmmisi uningəqə titrigən həlda əgəxti.

8 Əmdi Saul Samuil uningəqə bəkitkən wəqitkiqə yəttə kün kütüp turdı; ləkin Samuil Gilgaləqə kəlmidi, həlk uningdin tarilip kətkili turdı.

9 Saul: — Kəydürmə qurbanlık bilən inaklık qurbanlıqlirini bu yərgə — yeniməqə elip kəlinglar, dedi. Andin u əzi kəydürmə qurbanlık

■ 13:5 «Filistiylərdin Israil bilən jəng kıləqili üq ming jəng hərwişi, ...yiqildi» — kəp kona kəqürülmilərdə: «Filistiylərdin Israil bilən jəng kıləqili ottuz ming jəng hərwişi... yiqildi» deyilidu. Ləkin bundək kəp boluxi mümkün əməs. Həq bolmiqənda muxu «jəng hərwiliri» iqidə yük-taklarıni elip mangoqan hərwilarmu bar idi. «Bəyt-Awən» — yəni «Bəyt-Əl».

■ 13:6 «Israilning adəmliri əzliriniŋ kattik hiyim-hətərdə qələqanliki» — «əzliriniŋ kattik hiyim-hətərdə qələqanliki» bəlkim qoxunining əhwalini kərsitixi mümkün.

øtküzdi.

¹⁰ Wə xundak boldiki, u keydürmə kurbanlikni tügitixi bilənla, mana Samuil kəldi. Saul un-ingoqa salam kiloqili aldioqa qikti.

¹¹ Lekin Samuil: — Nemə ixlarni kilding?! — dəp soridi. Saul: — Həlk məndin tarilip kətkənlikini, silining bekitkən waqıtta kəlmigənliklrini, Filistiyələning Mikmaxta yiqiləqinini kərdum,

¹² mən iqimdə: Əmdi Filistiyələr Gilgalə quxup mənə hujum kilmaqı, mən bolsam tehi Pərwərdigarə iltija kilmidim, dedim. Xunga keydürmə kurbanlik kilixka özümni məjburlidim, dedi.

¹³ Samuil Saulə: — Sən əhməklik kilding; sən Hudaying Pərwərdigar sənə buyruqan əmrni tutmiding; xundak kiloqan bolsang Pərwərdigar Israilning üstidiki səltənitingni mənəgü mustəhkəm kilatti, dedi.

¹⁴ Lekin əmdi səltəniting mustəhkəm turmaydu. Pərwərdigar Əz kənglidikidək muwapik bir adəmni izdəp tapti. Pərwərdigar uni Əz həlkining baxlamqisi kildi, qünki sən Pərwərdigar sənə buyruqanni tutmiding, dedi.

¹⁵ Andin Samuil ornidin turup Gilgaldin ketip Binyamin zeminidiki Gibeahka bardi. Saul bolsa öz yenidiki adəmlərni sanidi; ular altə yüzqə qikti.

¹⁶ Saul bilən oqlı Yonatan wə ularning kexida qaloqan həlk Binyamin zeminidiki Gebada kəlip qaldi, Filistiyələr bolsa Mikmaxta bargah tikkənidi.

¹⁷ Qaraqılər daim Filistiyələning bargahidin

qikip üq bələkkə bəlünətti. Bir bələk Xual zeminidiki Ofrahğa barıdıqan yoloğa atlinatti, ¹⁸ bir bələk Bəyt-Horonğa barıdıqan yol bilən mangatti, yənə bir bələk qəlning qetidiki Zəboim jiləsisığa qaraydıqan zemindiki yoloğa mangatti.

¹⁹ Əmma pütkül İsraıl zeminida heqbir tēmürqi tepilmaytti; qünki Filistiyələr: — İbraniylar özligə qiliq yaki nəyzə yasiyalmişun, dəp oylaytti. ■

²⁰ Bu səwəbtin Israıllar həmmisi sapan qixliri, kətmənlirini, paltılrini wə orqaklırini bislax üqün Filistiyələrnıng kexioğa baratti.

²¹ Ular sapan qixliri wə kətmənlər üqün üqtin ikki xəkəl, jotu, palta wə zihlarnı bislax üqün üqtin bir xəkəlnı töləytti.

²² Xunga urux bolqanda Saul wə Yonatanning kexidiki həlkning heqbiridə qiliq ya nəyzə yok idi; pəkət Saul bilən oqlı Yonatandıla bar idi.

Yonatan yaloğuz jənggə qikidu

²³ U wəqıtta Filistiyələrnıng bir qarawullar ətriti Mikmaxtiki dawanğa qikqanıdı.

14

¹ Bir küni Saulning oqlı Yonatan yaraq kətürgüqisigə: — Kəlgın, udulimizdiki Filistiyələrnıng qarawullar ətritining yenioğa

qikayli, dedi. Əmma u atisioqa heqnemə demidi.

■
² Saul bolsa Gibeahning qetidiki Migrondiki anar dərihining tegidə qaldı. Uning kexidiki həlkə altə yüzqə idi ■

³ (u wakıttə əfodni Ahitubning oqlı, İhabodning akisi Ahiyah kiyətti; u Xilohda turuwatqan, Pərwərdigarning kahını idi. Ahitub Finihasning oqlı, Finihas Əlining oqlı idi). Həlkə bolsa Yonatanning kətkinlikini bilmigənidi. ■

⁴ Yonatan Filistiyələarning qarawullar ətriti tərəpkə etməkqi bolqan dawanning ikki tərəpidə tüwrüktək tik kıya taxlar bar idi. Birining nami Bozəz, yənə birining nami Sənəh idi.

⁵ Bir kıya tax ximaliy tərəpidə bolup, Mihmax bilən qarixip turatti, yənə biri jəbub tərəpidə Gebaning udulida idi.

⁶ Yonatan yaraqlı kətürgüqisigə: — Kəl, bu hətnisizləarning qarawullar ətritigə qikayli; Pərwərdigar biz üqün bir ix kılsa əjəb əməs, qünki Pərwərdigarning kütquzuxı üqün adəmləarning kəp yaki az boluxı heq tosalıqu bolmaydu, dedi.

⁷ Uning yaraqlı kətürgüqisi uningqə: — Kənglüngdə hər nemə bolsa xuni kıloqin;

■ **14:1 «yaraqlı kətürgüqi»** — bu ibarining baxqa birhil təjmisı «sawut-qalkın kətürgüqi». ■ **14:2** 1Sam. 13:15

■ **14:3 «u wakıttə əfodni Ahitubning oqlı, İhabodning akisi Ahiyah kiyətti»** — «əfod»ning nemə ikənlikini qüxinix üqün «Mis.» 28-babni wə izahatlırını kərüng. Bəzi wakıtlarda uning arkilik Pərwərdigarning iradisini yaki həkümlirini pərq ətkili bolatti. Adəttə pəkət «bax kahın» əfodni kiyətti.

baroqin, mana, kenglung nemini halisa mən sən bilən billimən, dedi.

⁸ Yonatan: — Mana, biz u adəmlər tərəpkə qikip özimizni ularoqa kərsitəyli;

⁹ əgər ular bizgə: — Biz silərnin qəxinglaroqa baroquqə turup turunglar, desə ularning kəxioqa qikmay öz jayimizda turup turayli;

¹⁰ ləkin ular: — Bizning kəximizoqa qikinglar, desə, qikayli. Qünki xundak bolsa Pərwərdigar ularni kəlimizoqa beriptu, dəp bilimiz; muxundak ix bizgə bir bəxarət bolidu, dedi.

¹¹ Ikkiylən özini Filistiylərnin qərawullar ətritiqə kərsətti. Filistiylər: — Mana, İbraniylar özini yoxuroqan əzgallardin qikiwatidu, dedi.

¹² Ətrəttikilər Yonatan bilən yaraq kətürqüqisiqə: — Bizgə qikinglar, biz silərgə bir nərsini kərsitip qoyimiz, dedi. Yonatan yaraq kətürqüqisiqə: — Manga əgixip qikkın; qünki Pərwərdigar ularni İsrailning kəlioqa bərdi, dedi.

¹³ Yonatan kəl-putliri bilən əmiləp qikti, yaraq kətürqüqisi kəynidin uninqoqa əgəxti. Filistiylər Yonatanning əldida yikilixti; yaraq kətürqüqisi kəynidin kəlip ularni kətl kildi.

¹⁴ Xu tunji hujumda Yonatan bilən yaraq kətürqüqisi təhminən yerim kəxluk yərdə əltürgənlər yigirmidək adəm idi. ■

¹⁵ Andin ləxkərgəhdikikərnı, dalada turuwatqanlarnı, bərlıq ətrətlərdikilərnı wə bulang-talang kəloquqılarnı titrək bastı. Ular

■ **14:14 «yerim kəxluk yər»** — «bir kəxluk yər» kala bilən bir kün iqidə həydəp boləyli bolidioqan yər.

həm titrəp korkti, yərmu təwrinip kətti; qünki bu qong korkunq Huda tərpidin kəlgənidi.

¹⁶ Əmdi Binyamin zeminidiki Gibeahda turwatkan paylaqqılar kərdiki, mana, ləxkər topliri tarmar bolup uyan-buyan yügürüxüp kətti.

¹⁷ Saul kexidiki həlkə: Adəmlirimizni sanap kimning bu yərdin kətkənlikini eniklanglar, dedi. Ular saniwidi, mana, Yonatan bilən yaraql ketürgüqisi yok qikti.

¹⁸ Saul Ahiyahqa: — Hudaning əhdə sandukini elip kəlgin, dedi. Qünki u wakitta Hudaning əhdə sanduqi Israilning arisida idi. ■

¹⁹ Saul kahinoqa söz kiliwatqanda Filistiyələning ləxkərgahida boləan qəlwə barəanseri küqiyip kətti. Saul kahinoqa: — Kəlungni yioqin, dedi. ■

²⁰ Andin Saul wə uning bilən boləan həmmə həlk yioqilip jənggə qikti; wə mana, Filistiyələning hərbiəri öz səpdixioqa qarxi kiliq ketürüp zor parakəndilik boldi. ■

²¹ U wakittin ilgiri Filistiyələning arisida boləan, ular bilən billə ləxkərgahning ətrapioqa qikkan İbraniylar bar idi; ularmu Saul wə Yonatan bilən billə boləan Israillaroqa koxuldi.

■ **14:18 «Hudaning əhdə sandukini elip kəlgin»** — bəzi kona kəqürmilərdə: «əfodni elip kəlgin» deyilidu. ■ **14:19 «Saul kahinoqa: — Kəlungni yioqin, dedi»** — xübhəsizki, Saul kahindən əfodtiki «urim wə tummin» («Mis.» 28:30, «Law.» 8:8, «Qəl.» 27:21) arqilik Hudadin yolyoruk sorimakqi idi. Ləkin keyinki həwərgə kəriqanda, Saul nemə yolyorukni kütməy dərhal düxmənləni kəqliqili turdi. ■ **14:20 «yioqilip jənggə qikti»** — yaki «jar selixip jənggə qikti».

²² Xuningdək Əfraim taqlirida özini yoxuroqan Israillar Filistiylarning kaqkinini angliqanda sokuxka qikip ularni koqlidi.

²³ Xuning bilən Pərwərdigar u küni Israilqa nusrət bərdi. Sokux Bəyt-Awənniŋ u tərripigə ət̄ti.

²⁴ Lekin Israilning adəmliri u küni zor besim astida qaldi. Qünki Saul ularqa kəsəm iŋküzüp: — Mən düxmənlirimdin intikam almioquqə kəq boluxtin ilgiri taam yegən kixigə lənət bolsun, dəp eytkanidi. Xuning üqün həlktin heqkim taam yemidi.

²⁵ Əmma barliq zemindiki koxun bir ormanliqqa kirgəndə yər yüzidə həsəl bar idi.

²⁶ Həlk ormanliqqa kirgəndə, mana bu həsəl ekip turatti; lekin heqkim kolini aqzioqa kətürmidi, qünki həlk kəsəmdin kərkətti.

²⁷ Lekin Yonatan atisining həlkqə kəsəm iŋküzgənlikini anglimioqanidi. Xunga u kolidiki həsini sunup uqini həsəl kənikigə tikip kəli bilən aqzioqa saldi. Xundak qilip kəzliri nurlandi.

²⁸ Əmma həlktin biri: Sening atang həlkqə qing kəsəm iŋküzüp: — Bügün taam yegən kixigə lənət bolsun! dəp eytkanidi. Xuning üqün həlk həlsizlinip kətti, dedi.

²⁹ Yonatan: — Mening atam zeminqa azar bərdi; qaranglar, bu həsəldin kiqikkinə tetixim bilənla kəzlimning xunqə nurlanoqinini kərmidinglarmu?

³⁰ Həlk бүгүн düxmənlərdin tartiwaləqan oljidin halioqinini yegən bolsa Filistiylərninŋ arisidiki kiroqinqilik tehimu zor bolmasmidi? — dedi.

³¹ Axu küni ular Mikmaxtin tartip Filistiylərni qoqlap Ayjalonoqiqə urup kırıxti; həlk tola hərıp kətkənidi.

³² Xuning bilən həlk olja üstigə etilip berip, qoy, kala wə mozaylarni tutup xu yərdila soydi. Andin həlk gəxni qanni adaliwətməyla yedi. ■

³³ Sauloqa həwər kelip: Mana, həlk qanni adaliwətməyla gəxni yəp Pərwərdigaroqa gunah kıliwatidu, dəp eytili. U: Silər Pərwərdigaroqa asiylik kıldinglar! Əmdi bu yərgə yenimoqa qong bir taxni domilitip kelinglar, dedi.

³⁴ Saul yənə: Silər həlkning arisioqa qikip ularoqa: Hərbiri öz kalisini, öz koyini kəximəqa elip kelip bu yərdə soyup yesun; lekin gəxni qanni adaliwətməy yəp, Pərwərdigaroqa gunah kılmanglar, dənglar, dedi. Bu keqə həlkning həmmisi hər biri öz kalisini elip kelip u yərdə soydi.

³⁵ Saul bolsa Pərwərdigaroqa bir kurbangah yasidi. Bu uning Pərwərdigaroqa yasioqan tunji kurbangahi idi.

³⁶ Saul: — Bu keqida Filistiylərnin peyigə qüxüp, ətə tang atquqə ularni talap heq birini tirik qoymayli, dedi. Həlk: — Nemə sanga yahxi kərünsə xuni kıloqin, dəp jawab bərdi. Lekin kahin söz kılip: — Pərwərdigarning yenioqa kirip *yolyoruk sorap* qikayli, dedi.

³⁷ Saul Hudadin: — Ya Filistiylərnin kəynidin

■ 14:32 «Xuning bilən həlk olja üstigə etilip berip, qoy, kala wə mozaylarni tutup xu yərdila soydi. Andin həlk gəxni qanni adaliwətməyla yedi» — Musa pəyoqəmbərgə qüxürülgən kanun boyiqə, qanni awwal adaliwətməy gəxni yeyix gunah bolatti.

qūxəymu? Sən ularni Israilning qolioʻa tapxuramsən? — dəp soridi. Lekin u kuni U uningʻa heq jawab bərmidi.

³⁸ Saul: — I həlkning həmmə qongliri, bu yərgə qiqinglar. Būgün kim gunah qiloʻanlikini eniklap bekinglar. ■ ■

³⁹ Qunki Israiloʻa nusrat bərgən Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kilimənki, bu gunah hətta oqlum Yonatanda tepilsimu u jəzmən ɵltürɵlsun, dedi. Lekin pɵtkɵl həlkɵtin heqkim uningʻa jawab bərmidi.

⁴⁰ Andin u pɵtkɵl Israiloʻa: — Silər bir tərəptə turunglar, mən oqlum Yonatan yənə bir tərəptə turayli, dedi. Həlk uningʻa: — Nemə sanga yahxi kɵrɵnsə, xuni qiloʻin, dedi.

⁴¹ Saul Israilning Hudasi Pərwərdigarʻa: — Bu qək bilən əyni əhwalni axkara qiloʻaysən, dedi. Qək bolsa Saul bilən Yonatanni kɵrsətti, həlk qutuldi. ■

⁴² Saul: — Mening bilən oqlum Yonatanning otturisiʻoʻa qək taxlanglar, dedi. Xundək kiliwidi, qək Yonatanoʻa qikti.

⁴³ Saul Yonatanoʻa: — Qiloʻiningni manga eytkin, dedi. Yonatan uningʻa: — Kolumdiki hasa bilən kiqikkinə həsəl elip tetip bəktim

■ **14:38 «Saul: — I həlkning həmmə qongliri, bu yərgə qiqinglar. Būgün kim gunah qiloʻanlikini eniklap bekinglar»** — Huda Əzigə jawab bərmigəqkə, Saul arimizda gunah bar, dəp bildi. ■ **14:38** Hək. 20:2 ■ **14:41 «Bu qək bilən əyni əhwalni axkara qiloʻaysən»** — Grek tilidiki LXX tərjimisidə «Nemixkə būgün qulungʻoʻa jawab bərməysən? Əyib məndə yaki oqlum Yonatanda bolsa, «urim» qiqsun; Israillarda bolsa «tummim» qiqsun» deyilidu.

wə mana, xuning üqün mən ölümgə məhkum boldum! — dəp jawab bərđi.

⁴⁴ Saul: — Sən qoqum ölүxüng kerək, i Yonatan; undaq kilmisam, Huda manga sening bexingqa qүxkəndinmu artuq qүxүrsun! — dedi.

⁴⁵ Lekin həlk Saulqa: — Israilda bu uluq nusrətni qazanqan Yonatan öltüröləmdü? Bunday ix bizdin neri bolqay! Pərwədigarning hayati bilən kəsəm kılımizki, uning bexidin bir tal qaq yərgə qүxməydu; qünki bügünki ixni u Hudaning yardimi bilən əməlgə axurdi, dedi. Xundaq kılıp həlk Yonatanni ölүmdin halas kildi.

⁴⁶ Andin Saul Filistiylərnı qoqlaxtin tohtidi; Filistiylərmu əz jayıqa kaytip kətti.

⁴⁷ Xundaq kılıp Saul Israilning səltənitini əzining kildi; andin u qərisidiki dүxmənlirigə, yəni Moablar, Ammoniyılar, Edomiylar, Zobaqdiki padixaqlar wə Filistiylərgə hujum kildi. U qaysi tərəpkə yüzlənsə qalıp kələtti. ■

⁴⁸ U zor jasarət kərsitip Amaləklərnı urup Israilni bulang-talang kılıquqılardin qutquzdi.

Saulning jəməti

⁴⁹ Saulning oqulliri Yonatan, Yixwi wə Malki-Xua idi; uning ikki qızining ismi bolsa — qongin-ing Merab, kiqikining Mikal idi.

⁵⁰ Saulning ayalining ismi Ahinoam bolup, u Ahimaazning kızı idi. Saulning qoxunining

■ **14:47 «U qaysi tərəpkə yüzlənsə qalıp kələtti»** — yaki «u qaysi tərəpkə yüzlənsə ularni wəyran kılatti».

sərdari Abnər idi; u Saulning taqisi Nərning oqli idi.

⁵¹ Saulning atisi Kix wə Abnərning atisi Nər bolsa, ikkisi Abiəlning oqulliri idi.

⁵² Saul pütkül ömridə Filistiyələr bilən kattik jəngdə bolup turdi. Saul əzi hərqaqan batur ya palwanlarni kərsə, uni öz hizmitigə salatti.

15

Saulning padixahlıq hokukidın məhrum kılınıxı

¹ Əmdi Samuil Sauloğa: — Pərwərdigar seni Öz həlki İsrail üstigə padixah bolux üqün məsih kılqılı meni əwətkənidi; əmdi Pərwərdigarning sözini angliqin.

² Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən Amaləklərnin İsrailoğa kılqan muamilisini, yəni İsrail Misirdin qıqqanda ularning yolda ularoğa qandak qarxilik kərsətkənlikini kənglümgə pükkənmən. ▣

³ Əmdi berip Amaləklərnı urup ularning həmmisini wəyran kılıp ularni heq ayimayla, ər bolsun, ayal bolsun, əsmür bolsun, bowaq bolsun, kala-qoy, tögə wə ixək həmmisini yokatqin, dedi.

⁴ Saul həlkni jəm kılıp ularni Tələim xəhiridə saniwidi, ikki yüz ming piyadə əskər, Yəhuda kəbilisidin on ming adəm qıkti.

5 Saul Amaləklərnıng xəhırıgə kəlgəndə xu yərdıki wadıda bəktürmə qoydı. ■

6 Andın Saul Kenıylərgə: — Qıqıp kətinglar, sılərni ular bilən koxup yoxatmaslıqım üqün Amaləklərnıng arısıdın qıqıp kətinglar; qünki Is-rail Misirdın qıqqanda sılər ularnıng həmmısıgə mehrıbanlıq kərsətkənsilər, dedi. Xuning bilən Kenıylər Amaləklərdın qıqıp kətti. ■

7 Əmdi Saul Amaləklərnı Həwıləhdın tartıp Misırnıng udulıdiki Xurəiqə qoqlap urdı.

8 U Amaləklərnıng padıxəhi Agagnı tirik tuttı, əmma barlıq həlkni kiliq bisi bilən pütünləy yoxattı. ■

9 Ləkin Saul bilən həlk Agagnı ayıdı wə qoy-kala, bordaloqan mal wə kızıların əng esillərnıng həmmısını, jümlidın nemə yahxi bolsa xuni ayap ularni həlak kılıxqa qoli barmıdı; ləkin nemə yarıməs wə zəip bolsa xularnıng həmmısını ular yoxattı. ■

10 Xuning bilən Pərwərdigarnıng səzi Samuiloqə

■ 15:5 «Amaləklərnıng xəhırıgə» — yaki «Amaləklərnıng xəhərlirıgə». ■ 15:6 Mis. 18:10, 19; Qəl. 10:29; Hək. 1:16

■ 15:8 Qəl. 24:7 ■ 15:9 «Saul bilən həlk ... qoy-kala, bordaloqan mal wə kızıların əng esillərnıng həmmısını ...həlak kılıxqa qoli barmıdı» — «bordaloqan mal» degənnıng baxqa hil tərjimisi: «ikkinqi tuoquloqan mal».

kelip mundaq degəndə: — ■

¹¹ «Saulni padixah qiloqinimoqa puxayman kildim, qünki u manga əgixixtin yenip Mening sözümgə əməl kılmidi».

Samuil azar qekip pütkül bir keqə Pərwərdigarqa pəryad kətürdi.

¹² Ətisi Samuil Saulning aldiqə qikix üqün tang səhərdila ornidin turdi. Samuiloqa: — Saul Karməlgə bardi wə mana, u əzigə bir abidə turquzup andin yenip Gilgalqa qüxüptu, degən həwər berildi.

¹³ Samuil Saulning kexioqa kəlgəndə Saul uningqa: — Pərwərdigar seni mubarəkligəy! Pərwərdigarning səzlirigə əməl kildim, dedi.

¹⁴ Ləkin Samuil: — Undaq bolsa kulikimoqa anglanoqan koyning mərixı bilən mən anglawatqan kalining mərixı zadi nədin kəldi? — dedi.

¹⁵ Saul jawab berip: — Ular Amaləklərdin elip kelindi; qünki həlk Hudaying Pərwərdigarqa qurbanlıq kilix üqün koy-kalining esillirini ayap kəldurup koydi; qaloqinini bolsa pütünləy yoxattuk, dedi.

¹⁶ Samuil Saulqa: — Koy, bu gepingni! Mən Pərwərdigarning bu keqə manga nemə deginini

■ **15:10 «Pərwərdigarning sözi Samuiloqa kelip mundaq degəndə...»** —yaki «Pərwərdigarning sözi Samuiloqa kelip mundaq dedi» dəp ipadilinidu.Tawratda biryüzdin artuk qetimmy «Pərwərdigarning sözi palanqi adamgə kelip mundaq dedi» degən ibarə tepilidu. Enikki, «Pərwərdigarning sözi» bir xəhsgə ohxaydu. Yar. 3:8 «Ular Pərwərdigar Hudaning awazining baqda mangoqanlikini anglap kelip...» degənliktimu «Pərwərdigar Hudaning awazi» bir Xəhsni kərsitidu. Xühşisizki, bu Xəhs «Üqtə bir»diki ikkinqi Xəhsdur.

sanga eytip berəy, dedi. U uningoqa: — Eytkin, dedi.

¹⁷ Samuil mundak dedi: — Öz nəziringdə kiçik hesablanıqan waqtingdila Pərwərdigar seni Israilning üstigə padixah bolsun dəp, məsih kilişi bilən sən Israil kəbililirining beşi bolıqan əməsmiding?

¹⁸ Andin Pərwərdigar seni: — Sən berip gunahkar Amaləkləni həlak kılqın; ularni yokaıkuqə ular bilən soıuxkıñ, dəp əwətkəniđi.

¹⁹ Əmdi nemixka Pərwərdigarning səzigə kılak salmay, bəki olja üstigə düm qıxıp, Pərwərdigarning nəziridə yaman bolıqanni kılding?

²⁰ Saul Samuilıqə: — Mən həkikətən Pərwərdigarning səzigə kılak saldımoıu! Pərwərdigar meni əwətkən yol bilən mangdıñ wə Amaləkləning padixahı Agagni elip kelip Amaləkləning əzini pütünləy yokaıttıñ.

²¹ Əmma həlk bolsa oljidiñ qoy bilən kala, yəni yokitixka bekitilgən nərsilərdin əng esilini elip Hudaying Pərwərdigarıqə Gilgaldə kurbanlık kiliş üqün elip kəldi, dedi.

²² Samuil: — Pərwərdigar kəydürmə kurbanlıqlar bilən təxəkkür kurbanlıqlirini kəltürüxtin səyünəmdü, ya Pərwərdigarning səzigə itaət kiliştin səyünəmdü? Mana itaət kilmaklık kurbanlık kilmaklıktin əwzəl, kəngül qoyux koıqar yeıqini sunuxıñ əwzəldür. ▣

²³ Qünki asiylık bolsa jadugərlik gunahı bilən ohxaxıur,

Baxbaxtaklik kəbihlik wə butpərəslikkə barawərdur.

Sən Pərwərdigarning sözini taxliqining üqün, Pərwərdigar seni taxlap padixahliktin məhrum kildi, — dedi.

²⁴ Saul Samuiloqa: — Mən gunah sadir kildim, qünki mən Pərwərdigarning əmrinin wə sening sözüngdinmu qıktım; qünki mən həlqətin qorkup ularning sөzigə kirdim.

²⁵ Əmdi gunahimni əpu kiləqin; mening Pərwərdigarə səjdə kilixim üqün mening bilən kaytip barəqin, dedi.

²⁶ Samuil Saulə: — Mən sening bilən kaytip barmaymən; qünki sən Pərwərdigarning sözini taxliqansən, wə Pərwərdigar seni taxlap padixahliktin məhrum kildi, dedi.

²⁷ Samuil ketixkə buruloqinida Saul uning tonining pexini tutuwaldi, u yirtilip kətti.

²⁸ Samuil uningə: — Pərwərdigar bügün Israilning padixahlikini səndin yirtip elip səndin əwzəl boləqan bir yekiningə tapxurdi.

²⁹ Israilning Janabiy Aliyisi Boləquqi yaləqan səzliməydu yaki niyitidin yanmaydu; qünki u adəm balisidək niyitidin yanoquqi əməstur, dedi.

■ ■

³⁰ Saul: — Mən gunah sadir kildim. Ləkin həlkimning əksakallirining wə Israilning aldida mənə izzət kilip mening bilən yenip barəqin; xuning bilən Hudaying Pərwərdigarə səjdə kilalaymən, dedi.

■ **15:29 «Israilning Janabiy Aliyisi Boləquqi»** — Hudani kərsitidu, əlwəttə. ■ **15:29** Qəl. 23:19; Yaq. 1:17

³¹ Xuning bilən Samuil Saul bilən yenip bardi wə Saul Pərwərdigarəqa səjdə qildi.

³² Andin Samuil: — Amaləklərnin padixahı Agagni mening aldiməqa elip kelinglar, dedi. Agag bolsa huxluk bilən uning xəxiəqa bardi. Agag kenglidə: — Xühhisizki, ölüm dəhxiti ötüp kətti, dedi. ■

³³ Əmma Samuil: — Sening kiliqing hotunlarni balisiz qiloqandək sening anangmu hotunlarning arisida balisiz bolidu, dewidi, Samuil Agagni Gilgaldə Pərwərdigarning aldida qanap parə-parə qildi.

³⁴ Andin Samuil Ramahqa bardi. Saul bolsa «Saulning yurti Gibeah» degən jaydiki öyigə qikip kətti.

³⁵ Samuil ölgən künigiqə Saul bilən qayta kəruxmidi. Əmma Samuil Saul üqün qayoqurdi. Pərwərdigar Saulni Israilning üstigə padixah qiloqanlikidin əpsuslandi.

16

Samuil Dawutning padixah boluxi üqün uni məsih qilidu

■ 15:32 «... Agag bolsa huxluk bilən uning xəxiəqa bardi. Agag kenglidə: — Xühhisizki, ölüm dəhxiti ötüp kətti, dedi» — bu ayətni ibraniy tilida qüxinix təs. Baxqa bir təjimişi: «... Agag bolsa titrigən həlda uning xəxiəqa bardi. Agag: — Dərwəqə ölümning aqqıqı qorqunqluktur! — dedi».

¹ Pərwərdigar Samuiloğa: — Sən kaçanoqığə Saul üqün kayoqurup yürisən? Mən uni Is-railoğa səltənət kılıxtin məhrum kılıp taxlıoğan əməsmu? Münggüzüngni zəytun meyi bilən toldurup barəjin. Mən seni Bəyt-Ləhəmlük Yəssəning kexioğa əwətimən. Uning oqulliridin padixah boluxka özümge birni bekittim, dedi.

² Samuil bolsa: — Mən kandaq barimən? Saul bu ixni anglisa meni əltürüwetidu! — dedi. Pərwərdigar: — Özüng bilən bir inəkni aləraq berip Pərwərdigarğa qurbanlık kılıx üqün kəldim, degin.

³ Yəssəni qurbanlıqqa qakiroqin, andin Mən sanga kilidioqiningni ayan kilmən; wə Mən sanga degən birsini Özüm üqün məsih kıləjin, dedi.

⁴ Samuil Pərwərdigarning deginini ada kılıp Bəyt-Ləhəmgə bardı. Yetip kəlgəndə xəhərning aqsakalliri titrigən həlda qikip: — Bizgə tinq-amanlık elip kəldingmu? — dəp soridi.

⁵ U: — Tinq-amanlık elip kəldim; Pərwərdigarğa qurbanlık sunuxka kəldim. Silər özünglarni haramdin paklap mən bilən billə qurbanlıqqa kelinglar, dedi. Xuning bilən u Yəssə bilən oqullirini həlal kılıp qurbanlıqqa qakirdi.

⁶ Ular kəlgəndə Samuil Eliabni kərüp iqidə: — Pərwərdigarning məsih kilidioqini xübhısızki Özining aldida turidu, dedi.

⁷ Ləkin Pərwərdigar Samuiloğa: — Uning təkı-turkıoğa yaki boyıoğa karımıoqin. Mən uni xalliwəttim, qünki Huda insan kərgəndək kərməydu; insan bolsa sirtki kıyapıtıgə qaraydu, ləkin Pərwərdigar kəlbge qaraydu,

dedi. ▣

⁸ Andin Yəssə Abinadabni qaqirip Samuilning aldidin otküzdi. Əmma Samuil: — Pərwərdigar buni həm tallimidi, dedi.

⁹ Andin Yəssə Xammahni uning aldidin otküzdi. Əmma Samuil: — Pərwərdigar buni həm tallimidi, dedi.

¹⁰ Xuningoşa ohxax Yəssə oqullirining yəttisini Samuilning aldidin otküzdi. Lekin Samuil Yəssəgə: — Pərwərdigar bularni həm tallimidi, dedi.

¹¹ Samuil Yəssədin: — Barlik yigitlər muxurlarmu? dəp soridi. U: — Həmmidin kiquki qaldi. Lekin mana, u koy bekiwatidu, dedi. Samuil Yəssəgə: — Uni qakirtip elip kəlgin, qunki u kəlmigüqə dastihanda olturmaymiz, dedi. ▣

¹² Yəssə adəm mangdurup uni kəltürdi. U qirayida kan yügürüp turidioğan, kəzliri qiraylik wə kelixkən yigit idi. Pərwərdigar: — Qopup uni məsih kılənin, qunki *Mening tallioşinim* xudur! dedi.

¹³ Samuil may münggüzini elip uni qerindaxlirining arisida məsih kildi. U kündin tartip Pərwərdigarning Rohi Dawutning wujudioğa qüxti. Samuil bolsa qopup Ramahğa kətti. ▣

Dawut Saulning aldioğa kelidu

▣ **16:7** 1Tar. 28:9; Zəb. 7:9; 147:10-11; Yər. 11:20; 17:10; 20:12

▣ **16:11** 2Sam. 7:8; Zəb. 78:70-71 ▣ **16:13** Zəb. 89:20-21; Ros. 7:46; 13:22

14 Əmdi Pərwərdigarning Rohi Sauldin kətkənidi, wə Pərwərdigar tərīpidin bir yaman roh uni pərixan kildi.

15 Saulning hizmətkarlırı uningə: — Mana Huda tərīpidin bir yaman roh seni pərixan kildu.

16 Əmdi oqojimiz əzliri aldiliridiki hizmətkarlırini dərhal buyruqaylıki, ular qiltar qelixka usta adəmni tapsun; wə xundak boliduki, Huda tərīpidin yaman roh üstlirigə kəlsə u qiltar qalsun, uning bilən həlliri obdan bolidu, dedi.

17 Saul hizmətkarlırio: — Mening üqün qiltar qelixka usta bir adəmni tepip keximo: elip kelinglar, dedi.

18 Oulamlardin biri uningə: — Mana Bəyt-Ləhəmlilik Yəssəning qiltaro: usta bir oqlini kərdüm. U əzi batur bir jəngqi, gəptə həxyar wə kelixkən adəm ikən, xundakla Pərwərdigar uning bilən billə ikən, dedi.

19 Xuning bilən Saul Yəssəgə əlqilərnı mangdurup: — Qoy bəkidiqan oqlung Dawutni mangan əwətkin, dəp eytti.

20 Yəssə bir exəkni təyyarlap uningə nan bilən bir tulum xarab wə bir oqlakni artip, bularnı oqli Dawutning qoli bilən Saulə əwətti.

21 Xuning bilən Dawut Saulning kexio: kelip uning aldida turdi. Saul uningə tolimu amrak idi; u Saulning yaraq kətürgüqisi boldi.

22 Andin Saul Yəssəgə həwər əwətip: — Dawut mening aldimda tursun; qünki u nəzirimgə yakti, dəp eytti.

23 Əmdi xundak boliduki, u *yaman* roh Huda

təripidin Saulning üstigə kəlgəndə Dawut qiltarni elip kəli bilən qaldı. Buning bilən Saul aram tepip həli obdan bolup yaman roh uningdin qikip kətti.

17

Dawut bilən Goliat

¹ Əmma Filistiyələr jəng kilix üqün koxunlirini yiqdi. Ular Yəhudaqə təwə Sokohda jəm bolup, Sokoh bilən Azikaqə otturisdiki Əfəs-Dammimda qedirlarni tikti.

² Saul bilən Israillarmu jəm bolup Elah jiloqisida qedirlirini tikip Filistiyələr bilən jəng kilqili səp tüzdi. ■

³ Filistiyələr bir tərəptiki taqda, Israillar yənə bir tərəptiki taqda turatti; otturisdida jiloqə bar idi.

⁴ Xu waqıtta Filistiyələrnin ləxkərgahidin Gatlik Goliat isimlik bir qəmpiyon palwan qikip kəldi. Uning egizliki altə gəz bir qeriq idi. ■

⁵ Bexioqə mis dubuloqə, uqisioqə kəsiraklıq sawut kiygənidi. Uning bu mis sawuti bolsa bəx ming xəkəl kələtti. ■

⁶ Paqaklırioqə mistin tizlik baqlioqan, əxnisigə mis atma nəyzə kisturuwalənanidi.

■ **17:2 «Elah jiloqisida»** — yaki «dublar jiloqisida». ■ **17:4 «Uning egizliki altə gəz bir qeriq idi»** — Təwrattiki «gəz» bir jəynəkkə barawər bolup, yəni 45 santimetr idi. Demək Goliatning egizliki 2.8 metr idi. ■ **17:5 «Uning bu mis sawuti bolsa bəx ming xəkəl kələtti»** — «bəx ming xəkəl» bəlkim 60-100 kilogram boluxı mumkin.

⁷ Uning nəyzisining sepi bolsa bapkarning hadisidək idi; nəyzisining bexi altə yüz xəkəl kelətti; qalkən kətürgüqisi uning aldida man-gatti.

⁸ U ornida turup Israilning qoxunlirioqa mundak towlaytti: — «Silər nemixka jəng qilix üqün səp tüzgənsilər? Mən Filistiy əməsmu? Silər bolsanglar Saulning qullirioqu? Aranglardin bir adəmni tallap qikınglar, u mən bilən elixixka qüxsun!

⁹ U mən bilən elixip meni urup öltürəlsə, biz silərnin qulliringlar bolimiz. Ləkin mən uni məqlup qilip öltürsəm, silər bizning qullirimiz bolup bizning hizmitimizdə bolusilər».

¹⁰ Xu Filistiy yənə söz qilip: — Mən bügün Israilning qoxunioqa həkərət kildimoqu? Silər bir adəmni qikiringlar, biz elixaylı! — dedi.

¹¹ Saul bilən həmmə Israil bu Filistiyning səzlrini anglap, aləqzadə bolup bək qorqti.

¹² Dawut Yəhuda yurtidiki Bəyt-Ləhəmdə olturukluk Yəssə degən Əfratlik adəmning oqlı idi. Yəssənin səkkiz oqlı bar idi. Saulning künliridə u heli yaxinip qələanıdı.

¹³ Yəssənin üq qong oqlı Saul bilən jənggə qikkanıdı. Jənggə qikқан üq oqlunin tunjisining ismi Eliab, ikkinqisinin ismi Abinadab wə üqinqisinin Xammah idi.

¹⁴ Dawut həmmidin kiqiki idi. Üq qong oqlı Sauloqa əgixip qikkanıdı.

¹⁵ Bəzidə Dawut Saulning kexidin öz atisinin qoylirini bəkiş üqün qaytıp kelətti. ▣

16 Axu Filistiy bolsa kırık küngiqilik hər ətigən wə kəqtə qikip turdi.

17 Yəssə oqlı Dawutka: — Bu əfah komaqni wə bu on nanni elip ləxkərgahqa tez berip akiliringqa bərgin, ■

18 bu on parqə kurutni ularning mingbexioqa berip akiliringning əhwalini sorap ularning kepil hetini elip kəlgin, dedi. ■

19 Saul, xu *üq oqlul* wə Israilning həmmə adəmliri Elah jiləsisida turup Filistiyərgə qarxi jəng kılatti.

20 Dawut bolsa ətisi səhər kəpup kəylarni bir bakkuqining kəlioqa tapxurup, axlik-tülükni elip Yəssə uningqa tapilioqandək, kəxun istihkamiqa yətkəndə, jənggə qikidioqan ləxkərlər sərən kətürəwatkanidi. ■

21 Israil wə Filistiyələr bir-birigə udulmu'udul turup sokuxka səp tüzdi.

22 Dawut bolsa elip kəlgən nərsilərnı yūktaklarqa kərioquqining kəlioqa tapxurup səp arisioqa yūgürüp berip akiliridin tinqlik soridi.

23 U ular bilən səzlixip turqanda, Filistiyələrdin boləqan Goliat degən qempion palwan Filistiyələrnıng sepidin qikip yənə həlikə gəpni kildi; Dawut uni anglidi.

24 Israilning həmmə adəmliri bu adəmnı kərgəndə kəqip ketixti wə bək kərkəti.

25 Israilning adəmliri bir-birigə: — Qikiwatkan

■ 17:17 «**bu əfah komaq**» — bir «əfah» 27-30 litr boluxi mumkin. ■ 17:18 «**akiliringning əhwalini sorap ularning kepil hetini elip kəlgin**» — muxu «kepil hetı» bəlkim ular Dawut aparəqan nərsilərnı kəbul kəlioqlıqining ispati boluxi mumkin. ■ 17:20 1Sam. 26:5

bu adəmni kərdünglarmu? U Israiloqa həkərət kılıx üqün qıkıdu. Xundak boliduki, uni ɵltürgən adəmgə padıxah kɵp mal-mülük in'am kılıdu, ɵz kızını uningə qə hotunlukqa beridu hɵm atısının jəmətini Israil təwəsıdə baj-alwandin halas kılıdu, dedi.

²⁶ Dawut ɵz yenıdä turəqan adəmlərdin: — Bu Filistiyni ɵltüröp Israiloqa kılınəqan xu həkərətni yəkətkən kixıgə nemə kılınıdu? Qünki bu hətնisiz Filistiy zadı kim? U kəndəksıgə mənggü həyat boləuqi Hudaning kəxunlirioqa həkərət kılıxka petınıdu? — dedi.

²⁷ halayık uningə aldinkılarning degən səzi boyıqə jawab berip: — Uni ɵltürgən kixıgə mundaq-mundaq kılınıdu, dedi.

²⁸ Lekin uning qəng akısı Eliab uning u adəmlər bilən səzləxkinini anglap kəldi; Eliabning Dawutka aqqıki kelip: — Nemıxka bu yərgə kəlding? Qəldiki u azəqinə kəyni kimgə taxlap kəydung? Mən kibirlikingni wə kənglüngning yamanlıkını bilimən. Sən alayitən jəngni kərgili kəlding, dedi.

²⁹ Dawut: — Mən nemə kıldim? Pəkət bir səz kılısam bolmamdikən? — dedi.

³⁰ Dawut burulup baxkısıdin aldinkıdək sorıdı, həlkə aldıdä eytkəndək uningə jawab bərdi.

³¹ Əmma birsi Dawutning eytkən səzlirini anglap kelip Sauləqa yətküzdi; u Dawutni qəkirtip kəldi.

³² Dawut Sauləqa: — Bu kixining səwəbidin həkəkimning yüriki su bolmisun. Silining kulliri bu Filistiy bilən səkuxkili qıkıdu, dedi.

³³ Saul Dawutka: — Sən bu Filistiy bilən

sokuxkili barsang bolmaydu! Sən tehi yax, əmma u yaxlıqıdin tartipla jəngqi idi, dedi.

³⁴ Dawut Sauloqa: — Qulliri öz atisining koylirini bekip kəldim. Bir xir yaki eyik kelip padidin bir kozini elip kətsə,

³⁵ mən uning kəynidin qoqlap uni urup kozini aqzidin kutkuzup alattim. Əgər kopup manga hujum kilsa mən uni yaylidin tutuwelip urup əltürəttim.

³⁶ Qulliri həm xir həm eyikni əltürgən; bu hətnisiz Filistiymu ularqa ohxax bolidu. Qünki u mənggü hayat boluquci Hudaning koxunioqa həkərət kəltürdi — dedi.

³⁷ Dawut sözini dawam kilip: — Meni xirning qanggilidin wə eyikning qanggilidin kutkuzoqan Pərwərdigar ohxaxla bu Filistiyning kolidin kutkuzidu, dedi. Saul Dawutka: — Baroqin, Pərwərdigar sening bilən billə boləqay, dedi.

³⁸ Andin Saul Dawutka öz jəng kiyimlirini kiygüzüp, bexioqa mis dubuloqini takap wə uningə bir jəng sawutini kiygüzdi.

³⁹ Dawut bolsa Saulning kiliqini kiyimning üstigə esip, mengip bakti; qünki u bularni kiyip bəkmioqanidi. Xuning bilən Dawut Sauloqa: — Mən bularni kiyip mangəlməydikənmən; qünki burun kiyip bəkmioqan, dəp ularni seliwətti.

⁴⁰ U qolioqa hasisini elip, eriktin bəx silik tax iləqap padiqi haltisining yanquqioqa saldi; u saloqusini qolioqa elip Filistiygə yəkin bardi.

⁴¹ Filistiy bolsa qikip Dawutka yəkinlaxti, kəlkan kətürgüqisimu uning aldida mangdi.

⁴² Filistiy Dawutka birkur səpselip qarap məshirə kildi. Qünki u tehi yax, buoqday ənglük

wə kelixkən yigit idi.

⁴³ Filistiy Dawutka: — Sən hasa kətürüp aldiməğa kəpsən? Sən meni it dəp oylap qaldingmu? — dəp öz butlirining namlirini tiləğa elip Dawutni qarəqidi.

⁴⁴ Filistiy Dawutka yənə: — Bu yakka kəl, mən gəxüngni asmandiki uqar-kanatlarəğa wə dalalardiki yirtkuqlarəğa yəm kilimən, dedi.

⁴⁵ Dawut Filistiye: — Sən kiliq, nəyzə wə atma nəyzini kətürüp manga hujum kiloqili kəlding; lekin mən sən haqarət kiloqan, Israilning qoxunlirining Hudasi boləqan Pərwərdigarning nami bilən aldingəğa hujuməğa qıqtım — dedi.

⁴⁶ «Dəl bügün Pərwərdigar seni mening qoluməğa tapxuridu. Mən seni öltürüp bexingni kesip alimən; mən ləxkərgahdiki Filistiyləning jəsətlirininimu asmandiki uqar-kanatlarəğa wə dalalardiki yirtkuqlirioğa yəm kilimən. Buning bilən pütkül jahən Israilda bir Hudaning bar ikənlikini bilidu

⁴⁷ wə bu pütkül jamaət Pərwərdigarning nusrət berixining kiliq, nəyzə bilən əməs ikənlikini bilidu; qünki bu jəng bolsa Pərwərdigarningkidur, U seni qolimizəğa tapxuridu».

⁴⁸ Filistiy Dawutka hujum kiloqili kopup yəkin kəlgəndə Dawut uningəğa hujum kiloqili Filistiy qoxunining sepigə karap yügürdi.

⁴⁹ Dawut qolini haltisioğa tikip bir taxni qikirip saləquəğa selip Filistiygə karitip atti; tax Filistiyn- ing pexanisigə təgdi. Tax uning pexanisigə petip kətti, u düm quxüp yərgə yikildi.

⁵⁰ Xundak kilip Dawut Filistiyni saləqu wə tax

bilən məqlup qilip uni urup öltürdi; Dawutning qolida heq qiliq yok idi.

⁵¹ Dawut yügürüp berip, Filistiyning üstidə turup, qiliqini qinidin tartip elip uni öltürüp, uning bexini aldi. Filistiylər öz baturining ölginini kərüpla, bədən kəqti.

⁵² Israillar bilən Yəhudalar bolsa ornidin qopup sərən selixip Filistiylərnı jılqıqıqə wə Əkron dərwasılirıqıqə kəynidin qoqlap kəldi; öltürülgən Filistiylər Xaaraimqa barıdıqan yolda Gat wə Əkronqıqə yetip kətkənıdı.

⁵³ Israil Filistiylərnı qoqlaxın yetip kəlip ularnıng ləxkərgahını bulang-talang kıldı.

⁵⁴ Dawut Filistiyning bexini Yerusalemqə elip bardı; uning yarıqını bolsa öz qedırıqə qoydı.

⁵⁵ Saul Dawutning Filistiyning aldıqə qıkkınıni kərgəndə qoxunıng sərdarı Abnərdin: — I Abnər, bu yigit kimning oqlı? — dəp sorıdı. Abnər: — I padıxah, həyating bilən kəsəm qilimənki, bilməymən, dedı.

⁵⁶ Padıxah: — Bu yigit kimning oqlı ikən dəp sorap bakqın, dedı.

⁵⁷ Dawut Filistiyıni kırıp qaytıp kəlgəndə Abnər uni padıxahning kexıqə elip bardı; Filistiyning bexı tehiqə uning qolıda turattı.

⁵⁸ Saul unıngdin: — I yigit, kimning oqlısən? dəp sorıdı. Dawut: — Mən silıng qullırı Bəyt-Ləhəmlik Yəssəning oqlımən, dəp jawab bərdı.

Saulning Dawuttin həsət qilixi

¹ Dawut bilən Saulning səhbi ayaoqlaxqanda, Yonatanning kengli Dawutning kengligə xundak baqlandiki, uni öz jenidək səydi.

² Saul bolsa u küni uni öz yenida elip qelip, uni atisining öyigə qaytkili qoymidi.

³ Yonatan Dawut bilən əhdə qilixti; qünki u uni öz jenidək səyetti.

⁴ Yonatan uqsidiki tonni selip Dawutka bərdi, yənə jəng kiyimlirini, jümlidin hətta qiliqi, okyasi wə kəmirinimu uningə bərdi.

⁵ Saul Dawutni nəgila əwətsə u xu yərgə baratti, xundakla ixlarni jayida qilatti. Xuning üqün Saul uni ləxkərlərnin üstigə qoydi. Bu ix barlık həlkkə wə həm Saulning hizmətkarlıriqimu yaqti.

⁶ Dawut Filistiyni əltürüp kəpqilik bilən yanqanda Israilning həmmə xəhərliridiki qiz-ayallar Saulni nahxa eytip ussul oynap qarxi alqili qikti; ular huxluk iqidə dap wə üqtar bilən nəqmə qelixti.

⁷ Qiz-ayallar nəqmə qaloqanda: — Saul minglap əltürdi, wə Dawut on minglap əltürdi, dəp okuxatti. ▣

⁸ Buni anglap Saul nahayiti hapa boldi; bu söz uning kengligə təgdi. U: — Dawutka on minglap hesablandi, əmma manga pəqət minglap hesablandi; əmdi padixahlıktin baxqa uningə heqnərsə kəm əməs, dedi.

⁹ Xu kündin tartip Saul Dawutni közləp yürdi.

¹⁰ Ətisi Huda tərpidin qabahətlik bir roh

Saulning üstigə qüxti wə u öyidə qalaymıkan jeyligili turdi. Əmdi Dawut baxka waqıttikidək kəli bilən qiltar qaldı; Saulning qolida nəyzə bar idi. ■

¹¹ Saul: — Dawutni taməqa nəyzə bilən qadiwetimən dəp, nəyzini atti; ləkin Dawut ikki kətim özini daldioqa aldi.

¹² Pərwərdigarning Dawut bilənla bolup, özidin yıraklap kətkini üqün Saul Dawuttin qorkatti.

¹³ Xuning üqün Saul Dawutni öz yenidin ayrip, uni ləxkərlərgə mingbexi qilip koydi; u ləxkərləni elip jənggə qikip turatti. ■

¹⁴ Dawut bolsa həmmə ixlarni pəm bilən qilatti; qünki Pərwərdigar uning bilən billə idi.

¹⁵ Saul uning pəmlik ikənlikini kərüp uningdin bək qorkatti.

¹⁶ Əmma pütkül Israil bilən Yəhuda həlqi Dawutni səyätti; qünki u ularni yetəkləp jənggə qikatti. ■

¹⁷ Saul Dawutka: — Mana, qong kızim Merab — mən uni sanga hotunlukqa bərgüm bar. Sən pəkət hizmitimgə jan-pida bolup, Pərwərdigarning jəngliridə kürəx qiloqin, dedi. Qünki Saul iqidə: — U mening qolum bilən əməs, bəlki Filistiylərnin qoli bilən yokitilsun,

■ **18:10 «Ətisi Huda tərpidin qabahətlik bir roh Saulning üstigə qüxti wə u öyidə qalaymıkan jeyligili turdi»** — ibraniy tilida muxu ayəttiki «jeylūx» «uroqup qıqıx» degən söz bilən ipadilini. Baxka əhwalda bu söz «bexarət berix»ni kərsitidu. ■ **18:13 «u ləxkərləni elip jənggə qikip turatti»** — ibraniy tilida «u ləxkərlər (həlk) aldida qikip kirətti» degən söz bilən ipadilini. ■ **18:16 «qünki u ularni yetəkləp jənggə qikatti»** — ibraniy tilida «qünki u ular aldida qikip kirətti».

dəp hiyal kiloqanidi.

¹⁸ Əmma Dawut Sauloqa: — Mən kim idim, mening atamning jəməti Israil arisida nemə idi, mən kəndəkmə padixahning küy'ooqlı bolay? — dedi.

¹⁹ Ləkin Saulning kızı Merab Dawutqa berilidioqan wəqıttə, u Məholatlık Adriəlgə hotunlukqa berildi.

²⁰ Əmma Saulning kızı Mikəlning kəngli Dawutqa quxkənidi. Bəxqılar bunı Sauloqa eytti, bu ixtin Saul hux boldi.

²¹ Saul: — Kızimni Dawutqa berəy, u uningə bir sirtmək bolup, Filistiyələning qolida yoxitilsun, dəp oylidi. Xuning bilən Saul Dawutqa: — Bəgün ikkinqi kətim küy'ooqlum bolisən, dedi. ■

²² Saul öz oqlamlirioqa: — Dawutqa astirtin: — Mana, padixah səndin səyünidu, wə həmmə oqlamliri sanga amraq. Xuning üqün padixahning küy'ooqlı boləqin, dəp eytinglar, dəp tapilidi.

²³ Saulning oqlamliri bu səzlərnı Dawutning qulıqioqa yətküzdi. Ləkin Dawut: — Nəziringlarda padixahning küy'ooqlı bolux kiqik ixmu? Mən bolsam bir kəmbəoql wə ətiwarsız adəmmən — dedi.

²⁴ Saulning oqlamliri Sauloqa Dawutning degənlirini öz əyni yətküzdi.

²⁵ Saul: — Silər Dawutqa: — Padixah sanga bəxqa toyluk əloquzmaydu, pəkət padixah

■ **18:21 «Bəgün ikkinqi kətim küy'ooqlum bolisən»** — yəki «Bəgün ikkidin biridə (dəmək, ikki kızimdin biridə) küy'ooqlum bolisən».

düxmənlikridin intikam elix üqün yüz Filistiyning hətnilikinila alidu, dəp eytinglar; dedi (Saulning məksiti bolsa Dawutni Filistiylərnin qolida yökıtix idi).

²⁶ Ojulamlar bu sözlərni Dawutka yətküzdi; padixahning küy'ooli bolux Dawutka yekip qaldi. Əmdi bekitilgən məhlət toxmayla,

²⁷ Dawut turup öz adəmliri bilən qikip ikki yüz Filistiyni ɵltürdi. Dawut ularning hətnilikini kesip elip padixahning küy'ooli bolux üqün bularning həmmisini padixahka tapxurdi. Saul kizi Mikalni uningə hotunlukka bərđi. ▣

²⁸ Saul Pərwərdigarning Dawut bilən billə ikənlikini wə öz kizi Mikalning uni səyidiəanlığını kɵrɵp

²⁹ Dawuttin tehimu kɵrkti. Xuning bilən Saul ɵzlüksiz Dawutka düxmən boldi.

³⁰ Filistiylərnin əmirliri daim sokuxka qikatti; əmma hər kətim qiksila Dawutning ixliri Saulning həmmə hizmətkarlırınınğidin muwəppəkiyətlık bolatti; xuning bilən uning nami *halayik* tərıpidin tolimu hərmətkə sazawər bolatti.

19

Saul Dawutni ɵltürüxkə intilidu

¹ Saul öz ooli Yonatan wə həmmə hizmətkarlırıəa Dawutni ɵltürüxkə buyruk qildi. Lekin Saulning ooli Yonatan Dawutka bək amrak idi.

² Yonatan Dawutka: — Atam Saul seni oltürməkqi; əmdi ətə ətigən kattıq ehtiyat kılqın, bir məhpiy jayni tepip özüngni yoxurqın;

³ mən özüm qikip sən yoxurunqan etizlikka berip atamning yenida turup atam bilən sening tooqrangda sızlixip bakay; əhwalni enik bilgəndin keyin sanga həwər kılay, dedi.

⁴ Yonatan atisi Saulqa Dawutning yaxşı gepini kılıp: — Padixah öz xizmətkariqa, yəni Dawutka yamanlıq kılmiqay! Qünki u sanga gunah kılmiqan; bəlki uning əməlliri özünggə kəp yaxşılıqlarnı elip kəlgən: —

⁵ u öz jənini alqınıqa elip qopup həlikə Filistiyni oltürdi wə xuning bilən Pərwərdigar pütkül İsrail üqün qong nusrət bərdi. Xu qaqda sən özüng kərüp hux bolqan əməsmu? Əmdilikdə nemixka Dawutni səwəbsiz oltürüp nəhək qan təküp gunahkar bolmaqqi bolisən? — dedi.

⁶ Saul Yonatanın söziyə kirdi. U: — Pərwərdigarning həyatı bilən kəsəm kılımənki, u ölümgə məhkum kılınmaydu, dedi.

⁷ Andin Yonatan Dawutni qakirip, Dawutka bolqan ixlarning həmmisini dəp bərdi. Andin keyin Yonatan Dawutni Saulning kexiqə elip kəldi wə u ilğirikiyə uning xizmitidə boldi.

⁸ Əmma yənə jəng boldi; Dawut qikip Filistiyler bilən jəng kılıp, ularni kattıq kirip məqlup kıldı; ular uning aldidin bəder qeqisti.

⁹ Əmdi Pərwərdigar tərpidin kabahətlik bir ruh yənə Saulni bastı. U öz öyidə qolida nəyisini tutup olturatti; Dawut bolsa qoli bilən saz qelip

turatti. ■

¹⁰ Saul nəyzə bilən Dawutni sanjip tamoqa qadap qoymaqqi boliwidi, lekin Dawut özini qaquuruwalidi, nəyzə tamoqa qadilip qaldı. Dawut xu keqisi keqip qutuldi.

¹¹ Saul birnəqqə qaparmənlərnı Dawutning öyigə əwətip uni paylap turup ətisi tang yoruqanda uni öltürüxkə mangdurdy. Əmma Dawutning ayalı Mıkal uninqoqa: — Əgər bu keqə jeningni elip qaqmısang, ətə öltürülsən, dedi.

¹² Xunga Mıkal Dawutni pənjirdin qüxürüp qoydı. Xundak kılıp u keqip qutuldi.

¹³ Andin Mıkal bir «tərafım» butni elip kariwatka yatquzup, bexioqa əqkə yungidin kılınqan bir yastukni qoyup, ədiyal bilən yepip qoydı. ■

¹⁴ Saul Dawutni tutux üqün qaparmənlərnı əwətkəndə Mıkal: — U aqrip qaldı, dedi.

¹⁵ Saul qaparmənlərnı *qaytidin* əwətip: — Uni kariwat bilən qoxup elip kelinglar, uni öltürimən, dəp buyrudi.

¹⁶ Qaparmənlər kirkəndə, mana kariwatta bu but yatattı, bexioqa əqkə yungidin kılınqan yastuk qoyuluqanıdı.

¹⁷ Saul Mıkaloqa: — Nemixka meni bundak aldap, düxminimni qaquruwetisən? — dedi. Mıkal Sauloqa jawab berip: — U: «Meni qoyuwətkin; bolmisa seni öltürüwetimən» dedi,

■ 19:9 1Sam. 16:14; 18:10 ■ 19:13 «tərafım» — birhil but. Mıkalning yenida bundak butning boluxı Təwratka hilap, əlwəttə.

dəp jawab bərdi. ■

¹⁸ Dawut keçip kutulup, Ramahğa Samuilning kexioqa berip, Saulning uningqa kiloqanlirining həmmisini dəp bərdi. Andin u Samuil bilən Nayotqa berip olturaklaxti.

¹⁹ Birs Saulqa: — Dawut Ramahdiki Nayotta bar ikən, dəp həwər bərdi.

²⁰ Saul Dawutni tutup kelixkə qaparmənlərni mangdurdi. Əmma ular yetip barqanda pəyoqəmbərlərnin bir jamaiti bexarət beriwatqanlikini wə Samuilningmu ularning arisida turup ularqa nazarətgilik kiliwatqanlikini kərdi; xundak boldiki, Hudaning Rohi Saulning qaparmənlirining wujudioqimu qūxūp, ularmu həm bexarət berixkə baxlidi.

²¹ Bu həwər Saulqa eytili; u yənə baxqa qaparmənlərni əwətti, lekin ularmu bexarət berixkə qūxti. Andin Saul üqinqi ketim yənə qaparmənlərni mangdurdi. Ular mu həm bexarət berixkə qūxti.

²² Andin Saul əzi Ramahğa berip, Səqudiki qong kudukqa yetip kəlgəndə, «Samuil bilən Dawut nədə?» — dəp soridi. Birs: — Ular Ramahdiki Nayotta bar ikən, dəp jawab bərdi.

²³ Xunga u Ramahdiki Nayotqa yetip kəldi; Hudaning Rohi uning wujudioqimu qūxti; xuning bilən umu piyadə mengip Ramahdiki Nayotqa baroquqə bexarət berip mangdi.

²⁴ U hətta kiyimlirini seliwetip Samuilning al-

■ 19:17 «U: «**Meni koyuwətkin; bolmisa seni öltürüwetimən» dedi**» — ibraniy tilida: «U: «Meni koyuwətkin; seni öltürüxümning nemə həjiti?» dedi».

dida bexarət bərdi; pütүн bir keqə wə pütүн bir kündüz u yərdə yalingaq yatti. Buning bilən: — «Saulmu pəyoqəmbərlərdinmu?» dəydiqan gəp pəyda boldi. ■

20

Yonatan Dawutni qoojdimaqqi

¹ Dawut Ramahdiki Nayottin keqip Yonatan-ning kexioqa berip uningqa: — Mən nemə kiliptimən? Nemə qəbihlik kiliptimən? Atang aldida nemə gunah kiliptimən, u mening jennimni almakqi boluwatidu? — dedi.

² U uningqa: — Yoksu, bundak ix neri bolsun! Sən ölməysən. Qong ix bolsun, kikiq ix bolsun atam manga deməy qoymaydu. Nemixka atam bu ixni məndin yoxuridikinə? Hərgiz undak bolmaydu, dedi.

³ Lekin Dawut yənə kəsəm kilip: — Atang sening nəziringdə iltipat tapqinimni jəzmən bilidu. Xunga u kenglidə: — Yonatan buni bilip qalmisun; bolmisa uningqa azar bolidu, degəndu. Lekin Pərwərdigarning həyati bilən, jening wə həyating bilən aldingda kəsəm kilimənki, manga ölümning ariliqi bir kədəmlə qaldi, dedi.

⁴ Yonatan Dawutqa: — Kənglüng nemini halisa xuni kilay, dedi.

■ 19:24 «Buning bilən: — «Saulmu pəyoqəmbərlərdinmu?» dəydiqan gəp pəyda boldi» — 10-bab, 12-ayət wə uningdiki izaqatni kəring.

⁵ Dawut Yonatan^oq^a mundak dedi: — Mana *ətə* «yengi ay» bolidu; mən adəttikidək padixah bilən həmdastihan bolmisam bolmaydu. Lekin meni qoyup bərgin, mən üqinqi küni ahx-imioiqə dalada məkünüwalay.

⁶ Atang mening sorunda yoklukimni kərüp sorisa, sən uning^oq^a: «Dawut məndin öz xəhiri Bəyt-Ləhəmgə tezrak berip kelixkə jiddiy ruhsət soridi, qünki u yərdə pütkül ailisi üqün bir yillik qurbanlik ötküzidikən», degin, dedi.

⁷ Əgər u: — Obdan boptu, desə, kulung tinq-aman bolidu: — Lekin u aqqıqlansa, uning manga yamanlik kilixni niyət kiloanlikidin gu-man kilmioqin.

⁸ Sən kulung^oq^a iltipat kərsətkin; qünki sən özüng bilən Pərwərdigarning aldida kulungni əhdiləxtürgənsən. Lekin əgər məndə bir yamanlik bolsa sən özüngla meni öltürgin; meni elip berip atang^oq^a tapxuruxning nemə həjiti? — dedi. ▣

⁹ Yonatan: — Undak hiyal səndin neri bolsun! Əgər atamning sanga yamanlik kilidioqan niyiti barlikini bilip qalsam, sanga dəyttim əməsmu? — dedi.

¹⁰ Dawut Yonatan^oq^a: — Əgər atang sanga qattik gəp bilən jawab bərsə, kim manga həwər beridu? — dedi.

¹¹ Yonatan Dawutk^a: — Kəlgin, dala^oq^a qikayli, dedi. Xuning bilən ikkisi dala^oq^a qikti.

¹² Yonatan Dawutk^a mundak dedi: — Israilning Hudasi Pərwərdigar manga *guwahki*, mən *ətə* yaki *əgünlükkə* muxu wakitta atamning niyitini

bilip, sanga iltipatlik bolsa, mən adəm mangdurup sanga məlum qılmamdim?

¹³ Əgər atam sanga yamanlik qilməqçi bolsa, mən seni tinq-aman yoləyə selix üqün sanga adəm əwətip həwər bərmisəm, Pərwərdigar manga sening bexingəyə qüxkəndinmu artuq qüxürsun; əmdi Pərwərdigar atam bilən billə boləqandək sening bilən billə bolsun.

¹⁴ Həyatla bolsam meni əlmisun dəp Pərwərdigarning məhribanlikini manga kərsətkəysən.

¹⁵ Mən əlöp kətkən təkdirdimu, əydikilirimdin həm heq wəkit məhribanlikingni üzmiğəysən; Pərwərdigar sən Dawutning həmmə düxmənlikini yər yüzidin yəqətkəndin keyinmu xundək kiləysən».

¹⁶ Xuning bilən Yonatan Dawutning jəməti bilən əhdə kilixip: — Pərwərdigar Dawutning düxmənlikidən hesab alsun, dedi.

¹⁷ Andin Yonatan yənə əzining Dawutқа boləqan muhəbbiti bilən uningəyə kəsəm kildurdi; qünki u uni əz jənədək səyətti.

¹⁸ Yonatan Dawutқа mundaq dedi: — Ətə yengi ay bolidu. Mana sening ornung box kalidu, kixilər sening yəqlukungəyə dikqət kilidu.

¹⁹ Üqinqi künə sən qüxüp aldinqi kətim bu ixқа yolukkinginda əzüngni yoxurəqan jəyəyə bərip «Ezəl» degən taxning yenida turup turəqin.

²⁰ Nən taxning yenidiki bir jəyəyə huddi nixanni qaralıqandək üq pay ya oki atay.

²¹ Andin oqulamni mangdurup: — «Ya oklikini tepip kəlgin» — dəymən. Əgər mən oqulaməyə:

— Ənə, oklar arka tərəptə turidu, ularni elip kəl, desəm, sən qikip yeniməyə kəlgin; xundak boləqanda, Pərwərdigarning həyatı bilən kəsəm kəlimənki, sən üqün tinq-amanlıq bolidu, heq ix bolmaydu.

²² Ləkin oqulaməyə: — Ənə, oklar aldingda turidu, desəm, sən kətkin, qünki undak bolsa, Pərwərdigar seni kətküzüwətkən bolidu.

²³ Əmdilikdə mən bilən sən səzləxkən ix toqruluk, Pərwərdigar sən bilən mening ot-turimda guwahqিদur.

²⁴ Xuning bilən Dawut dalada məkünüwaldi. Yengi ay kəlgəndə, padixah taam yegili dastihanda olturdi.

²⁵ Padixah bolsa burunkidəklə öz ornida tamning yenediki tərde olturdi. Yonatan ornidin turdi, Abnər Saulning yenida olturdi. Ləkin Dawutning orni box qaldı. ■

²⁶ Əmma Saul u küni heqnemə demidi. Qünki u: — Dawutka bir ix boldi, u napak bolup qaldı. U jəzmən napak bolup qaptu, dəp oylidi. ■

²⁷ Ləkin Dawutning orni yengi ayning ətisimu, yəni ayning ikkinqi künimu box idi. Saul oqli

■ **20:25 «Padixah bolsa burunkidəklə öz ornida tamning yenediki tərde olturdi. Yonatan ornidin turdi, Abnər Saulning yenida olturdi»** — Yonatanning «ornidin turuxi» bəlkim taqisi Abnərninğ hərmiti üqün uningə Saulning yenediki orunni boxitix üqün. Baxka hil təjimişi: «Yonatan uning (Saulning) udulida idi» ■ **20:26 «Dawutka bir ix boldi, u napak bolup qaldin»** — «napak bolux»: Musa pəyoqəmbərgə quxürülgən kanun boyiqə, birsi məsilən bir ölükkə təgkən bolsa bir məzgil «napak» bolatti — xundak bolsa uning heq qurbanlıq (məsilən, yengi aydiki qurbanlıqlar)din yeyixigə bolmaytti.

Yonatanin: — Nemixka Yæssaning oqli yaki tünügün yaki bugün tamakka kəlməydu, dəp soridi.

²⁸ Yonatan Sauloğa jawab berip: — Dawut Bəyt-Ləhəmgə barqili məndin jiddiy ruhsət sorap: —

²⁹ Mening beriximoğa ruhsət kılqın, ailimizning xəhərdə bir qurbanlıq ixi boləraq akam mening beriximni eytiptu; əgər sening nəziringdə iltipat tapqan bolsam kərindaxlırim bilən kəruxüp kəlixkə ruhsət bərgin, dedi. Xunga u padixahning dastihinioğa kəlmidi, dedi.

³⁰ Saulning Yonatanəğa kattik qəzipti kəlip: — I buzuk, kaj hotunning oqli, nemixka Yæssaning oqlini özünggə tallap, özüngni xərməndə kəlip wə anangni nomuska qoyqiningni bilməmdimən?

³¹ Əgər Yæssaning oqli yər yüzidə tirik bol-sila, sən həm sening padixahlığing mustəhkəm bolmaydu. Xunga əmdi adəm əwətip uni mening kəximəğa elip kəlgin, qünki u ölümge məhkumdur! — dedi.

³² Yonatan atisi Sauloğa jawab berip: — U nemixka ölümge məhkum kəlinixi kərək? U nemə kiptu? — dedi.

³³ Andin Saul Yonatanəğa sanjix üqün uningə nəyzini atti; buning bilən Yonatan atisinin Dawutni əltürməkqi boləqlanlığını enik bilip yətti.

³⁴ Yonatan bolsa kattik aqqiklap dastihandin kəpup kətti wə yəngi ayning ikkinqi küni heq taam yemidi. Qünki atisinin Dawutni xundak həkərtlixini uningə kattik azar boləqlanidi.

³⁵ Ətisi Yonatan dalaəğa qikip Dawut bilən ke-

lixkən jayoqa bardi. Uning bilən bir kiqik oqlam billə bardi.

³⁶ U oqlamoqa: — Sən yügür, mən atқан ya oklirini tepip kəlgin, dedi. Oqlam yügürdi, u bir okni uning aldi tərripigə atti.

³⁷ Oqlam Yonatan atқан ok qüxkən jayoqa kəlgəndə Yonatan oqlamni qakirip: — Ok sening aldi tərripingdə turmamdu? — dedi.

³⁸ Andin Yonatan oqlamni yənə qakirip: — Bol, ittik bol, həyal bolmioin! — dedi. Yonatanning oqlami ya okini yioqip oqjisioqa elip kəldi.

³⁹ Lekin oqlamning boləqan ixtin həwiri yok idi. Buni yaloquz Yonatan bilən Dawutla bilətti.

⁴⁰ Andin Yonatan oqlamioqa yaraqirini berip uningə: — Ularni xəhərgə elip kətkin, dedi.

⁴¹ Oqlam kətkəndin keyin Dawut *taxning* jənub tərripidin qikip yərgə yikilip üq kətim təzim kildi. Ular bir-birini səyüxti, bir-birigə esilixip yioqlaxti, bolupmu Dawut kattik yioqlidi.

⁴² Yonatan Dawutқа: — Səpiring tinq-aman bol-sun; qünki biz ikkimiz: — Pərwərdigar mening bilən sening otturungda wə mening nəslim bilən sening nəsling otturisida mənggügə guwah bol-sun, dəp Pərwərdigarning nami bilən kəsəm iqixkən, dedi. Dawut ornidin kopup mangdi, Yonatanmu xəhərgə kirip kətti.

21

Dawut Nob xəhirigə baridu

¹ Dawut əmdi Nobka kelip Ahimələk kahinning kexioqa bardı.

² Lekin Ahimələk Dawutni kərgəndə titrəp kərkup uningoqa: — Nemixka birimu sən bilən kəlməy yaloquz kəlding? — dedi.

³ Dawut Ahimələk kahinqa: — Padixah manga məlum bir ixni buyrup: — Mən sanga buyruoqan ix yaki sanga tapiloqan yolyoruk toqrisidin heqkim birnemə bilmisun, degənidi. Öz oqlamlirimni bolsa məlum bir jayqa berixka bekitip koydum.

⁴ Əmdi qolungda nemə bar? Bəx nan, yaki nemə bolsa, xuni manga bərgin, dedi.

⁵ Kahin Dawutka jawab berip: — Qolumda adəttiki nan yok, pəkət mukəddəs nan bar. Əgər oqlamlar ayallaroqa yekınlaxmioqan bolsa yesə rawa bolidu, dedi.

⁶ Dawut kahinqa jawab berip: — Bərhek, mən baxka wakitlarda qikkinimoqa ohxax, ayallar bizdin yirək bolqili üq kün boldi. Mən *hərketim* qikqanda, gərqə adəttiki səpər bol-simu, oqlamlarning qaqliri pak bolidioqan yərdə, bəgün ular wə qaqliri tehimu pak bol-mamdu, dedi. ■

⁷ Xuning bilən kahin uningoqa mukəddəs nandin bərdi, qünki bu yərdə «təkdin nan»din baxka heqkandaq nan yok idi. Bu nan Pərwərdigarning huzurioqa yengi issik nan

■ 21:6 «...gərqə adəttiki səpər bolsimu, oqlamlarning qaqliri pak bolidioqan yərdə, bəgün ular wə qaqliri tehimu pak bolmamdu» — baxka nəqqə təjimişi uqrixi mumkin.

qoyuloqan küni almaxturuloqan nanlar idi ■ ■

⁸ (lekin u küni Saulning hizmatkarliridin məlum birsi u yərdə Pərwərdigarning huzurida qalduruloqanidi. Uning ismi Doəg bolup Saulning padiqilirining qongi idi).

⁹ Dawut Ahimələkkə: — Qolungda nəyzə yaki kiliq yokmu? Padixah tapxuroqan ix jiddiy boloaq yaki kiliq yaki baxqa yaraqlirimni elip keləlmidim, dedi.

¹⁰ Kahin: — Sən Elah jiloisida əltürgən Filistiy Goliatning kiliqi bu yərdə bar, u əfodning kəynidə, bir parqə rəhtkə oraklik həlda turidu. Halisang aloqin, uningdin baxkisi yok, dedi. Dawut: — Bu təngdixi yok kiliqtur, xuni manga bərgin, dedi.

¹¹ Dawut u küni qopup Sauldin qeqip Gatning padixahi Akixning qexioqa bardi.

¹² Lekin Akixning hizmatkarliri uningqa: — Bu zeminning padixahi Dawut əməsmu? Uning toqrisida qiz-ayallar bir-birigə: — Saul minglap əltürdi, Wə Dawut on minglap əltürdi, — dəp nahxa-qəzəl okuxup ussul oynioqan əməsmu, dedi. ■

¹³ Dawut bu sözləni kəngligə püküp Gatning padixahi Akixtin bək qorkti.

¹⁴ Xuning üqün ularning kəz aldida əzining yürux-turuxlirini əzgərtip, ularning qolida

■ **21:7 «qünki bu yərdə «təkdin nan»din baxqa heqkandak nan yok idi»** — «təkdin nan»: — yaki «(Hudaning) huzuri neni», yaki «tiziloqan nan». «Mis.» 25- wə 35-babni kəring. ■ **21:7** Mat. 12:3; Mar. 2:25; Luka 6:3 ■ **21:12** 1Sam. 18:7

turoqan waqtida özini sarangdæk kərsətti; u dərwažilarning ixiklirigə jijip, tükürükini sakilioqa akturatti.

¹⁵ Aqix hizmətkarlırioqa: — Mana bu adəmning saranglıqini kərməmsilər? Uni nemixka mening aldiməqa elip kəldinglar?

¹⁶ Məndə saranglar kəmquilmidi? Silər bu kixini aldiməqa saranglıq kılqili elip kəldinglarmu? Bu adəm mening öyümgə kirixi kerəkmü? — dedi.

22

Dawut Mizpah wə Adullamoqa baridu

¹ Dawut u yərdin ketip Adullamdiki qarəqa qaqtı. Uning kərindaxlıri bilən atisining pütkül jəməti buni anglap uning kəxioqa bardi.

² Ezilgən, kərzdar boləqan wə dərđmənlərninğ həmmisi yioqilip uning yenioqa kəldi wə u ularn-inğ sərdari boldi. Uningəqa koxuloqan adəmlər bolsa tət yüzqə idi.

³ Dawut u yərdin qikip Moabdiki Mizpahqa berip Moabning padixahidin: — Hudaning meni nemə kildioqinini bilgüqə, ata-anamning bu yərgə kelip aranglarda turuxioqa yol koyoqayla, dəp təlöp kildi. ■

⁴ Dawut atisi wə anisini Moabning padixahining kəxioqa elip kəldi. Dawut qorəqanda turoqan pütkül künlərdə ata-anisi uning bilən billə turdi.

⁵ Əmma Gad pəyoqəmbər Dawutqa: — Qorəqanda turmay, bu yərdin qikip, Yəhuda

■ 22:3 «**Moabdiki Mizpah**» — yaki «Moabdiki Mizpəh».

zeminioqa baroqin, dedi. Xuning bilən Dawut u yerdin ayrilip, Hərət ormanlikioqa bardı.

Saul Nobdiki kahınlarnı ɵltürıdu

⁶ Saul Dawutning nədə turuwatqanlıkıdin həwər taptı. Saul bu waqıtta Ramahdıki Gibeahda egiz bir jayda yuloqun dərihining tüwidə olturattı. Uning qolıda nəyzisi bar idi, barlıq hizmətkarlırı qərisidə turattı.

⁷ Saul qərisidə turoqan hizmətkarlırioqa: — I Binyaminliklar, kulak selinglar! Yəssəning oqli hər biringlaroqa etizlar bilən üzümzarlarnı təksim kilip berəmdü? Həmminglarnı ming bexi wə yüz bexi kilamdu?

⁸ Silər həmminglar manga kəst kildinglar, əz oqlumning Yəssəning oqli bilən əhdə kilixkinini heqkim manga ukturmidi. Heq kaysinglar manga iq aqritmidinglar yaki əz oqlumning mening hizmətkarımni manga yoxurun hujum kilixka kutratkınidin manga həwər bərmidinglar, dedi.

⁹ Andin Saulning hizmətkarlırının iqigə kiriwaloqan Doəg: — «Mən Yəssəning oqlının Nobka Ahitubning oqli Ahimələkning kexioqa kəlgini kərdüm,

¹⁰ — Ahimələk uning üqün Pərwərdigardın yol sorıdı wə uningqa ozuk-tülük bilən Filistiy Goliatning kiliqini bərdi» — dedi.

¹¹ Padixah adəm əwətip Ahitubning oqli kahin Ahimələkni, xundakla uning atısının pütkül jəmətini, yəni Nobdiki kahınlarnımu qakirtip

kəldi. Ularning həmmisi padixahning kexioğa kəldi.

¹² Saul: — I Ahitubning oqli anglioqin, dedi. U: — I oqojam, mana mən, dedi.

¹³ Saul uningoğa: — Nemixka silər, sən bilən Yəssəning oqli, manga kəst kilisilər? Sən uningoğa nan wə kiliq berip, uning üqün Hudadin yol soridingoğu? Mana əmdi u bügünkidək manga hujum kilməqçi bolup paylap yürməktə! — dedi.

¹⁴ Ahimələk padixahğa jawab berip: — Silining barlıq hizmətkarlırının arisida Dawuttək sadıq kim bar? U padixahning küy'oqli, silining məhpiy məslihətlirigə ixtirak kiloquçi wə ordiliri iqidə izzətlik əməsmidi?

¹⁵ Mən pəkət uning üqün Hudadin yol soraxni bügünla baxlidimmi? *Asiylik* kilix məndin neri bolsun! Padixah öz kulini wə atamning pütkül jəmətini əyibkə buyrumioqayla, qünki kullirining bu ixtin kilqə həwiri yok, dedi. ■

¹⁶ Ləkin padixah: — I Ahimələk, sən əlisən, sən wə atangning pütkül jəməti qoqum əlisilər, dedi.

¹⁷ Padixah öz qərisidiki qaparmənlirigə: — Mang, Pərwərdigarning kahinlirini əltürənglar! Qünki ular həm Dawutka həmdəm boldi həm uning kaqqinini bilip turup manga həwər bərmidi, dedi. Ləkin padixahning qol astidikiliri Pərwərdigarning kahinlirini əltürəxkə qol kətürgili unimidi.

¹⁸ Əmdi padixah Doəgkə: — Sən berip

■ **22:15 «qünki kullirining bu ixtin kilqə həwiri yok»** — ibraniy tilida «qünki kullirining bu ixtin azmu, jikmu həwiri yok».

kahinlarni oltürüwätkin, dedi. Edomluk Doæg berip kahinlarni oltürdi; bu küni u kanaptin tokuloğan əfod kiygən səksən bəx adəmni oltürdi.

¹⁹ Andin u kahinlarning xəhəri Nobda olturoquqlarni kirdi, yəni ər wə ayallar, balılar wə bowaqlar, kala, exək, qoylar — həmmisini kiliqlidi.

²⁰ Əmma Ahitubning oqlı Ahimələkning Abiyatar degən bir oqlı kutulup Dawutning kexioqa keçip kəldi.

²¹ Abiyatar Dawutka Saul Pərwərdigarning kahinlirini oltürdi, dəp həwər bərdi.

²² Dawut Abiyatarqa: — U küni Doægning u yərdə ikənlikini kərüp, uning jəzmən Saulqa həwər beridiqlinini bilgənidim. Mən atangning pütkül jəmətining oltürüluxigə zamin boldum, dedi.

²³ Mən bilən billə turəlin, heq kərkmioqin. Qünki mening jenimni almaqqi boləqlanlar sening jeningnimu həm almaqqi. Mening keximda bihətər turisən, dedi.

23

Dawut Keilah xəhərini kutquzidu

¹ Birsı Dawutka həwər berip: — Mana Filistiyələr Keilahqa hujum kılıp hamanlarni bulap-talimaqta, dedi.

² Dawut Pərwərdigardin: — Mən berip bu Filistiyələrə zərbə berimənmu? — dəp soridi.

Pərwərdigar Dawutқа: — Berip Filistiylərgə zərbə berip Keilahni azad kiloqin, dedi.

³ Lekin Dawutning adəmliri uningqa: — Mana biz Yəhuda zeminida turupmu qorquwatkan yərdə, Keilahqa berip Filistiylərnin qoxunlirioqa hujum kilsak qandak bolar? — dedi.

⁴ Xunga Dawut yənə bir qetim Pərwərdigardin soriwidi, Pərwərdigar uningqa jawab berip: — Sən ornungdin turup Keilahqa baroqin; qünki Mən Filistiylərnı kolungqa tapxurımən, dedi.

⁵ Buning bilən Dawut öz adəmliri bilən Keilahqa berip Filistiylər bilən soquxup, mallirini olja kilip, ularni kattik kirdi. Dawut xundak kilip Keilahda turuwatqanlarnı kutquzdi.

Dawut Saulning qanggilidin yənə kutulidu

⁶ Əmdi Ahimələkning oqlı Abiyatar Keilahqa qeqip kelip Dawutning qexioqa kəlgəndə, uning qolida əfod bar idi. ■

⁷ Birsı Saulqa, Dawut Keilahqa kəptu, dəp həwər bərdi. Saul: — Əmdi Huda uni mening qolumqa taxlap tapxurdi. Qünki u dərwarziliri wə takəqliri bar xəhərgə kirgəqkə solinip qaldı, dedi.

⁸ Əmdi Saul Dawut bilən adəmlirini muhasirigə elix üqün həmmə həlkni Keilahqa berip jəng qilixqa qaqirdi.

⁹ Dawut Saulning özini kəstləydioqanlikini bilip, Abiyatar kahinoqa: — Əfodni elip kəlgin, dedi. ■

¹⁰ Andin Dawut: — I Israilning Hudasi Pərwərdigar, mənki Sening kəlung Saulning bu xəhərnə mening səwəbimdin harab kəlix üqün Keilahkə kəlixkə kəstləwatqanlikini enik anglidi.

¹¹ Keilahdikilər meni uning kəlioqa tutup berərmu? Saul öz bəndəng angliqandək bu yərgə kələrmu? I Israilning Hudasi Pərwərdigar, Səndin ətünimənki, öz bəndənggə bildürgəysən, dedi. Pərwərdigar: — U bu yərgə kəlidu, dedi. ■

¹² Dawut yənə: — Keilahtikilər meni wə adəmlirimni Saulning kəlioqa tutup berərmu, dedi. Pərwərdigar: — Ular silərnə tutup beridu, dedi.

¹³ Əmdi Dawut adəmliri bilən (təhminən altə yüzqə) ornidin turup Keilahdin qikip, əzliri baralaydioqan tərəpkə qarap kətti. Saulqa, Dawut Keilahtin kəqiptu dəp həwər berilgəndə u uni kəoxlaxkə qikmidi.

¹⁴ Dawut bolsa qəldiki kəroqan-kəyalarda həmdə Zif qəlining taqlirida turdi. Saul uni hər kəni izdəytti; ləkin Huda uni uning kəlioqa tapxurmidi.

¹⁵ Əmdi Dawut Saulning özini əltürgili qikidioqanlikini baykəp qəldi. Xu qəoqda u

■ 23:9 «Dawut Saulning özini kəstləydioqanlikini bilip, Abiyatar kahinoqa: — Əfodni elip kəlgin, dedi» — kərüniduki, 10-12-ayəttiki soallarni Dawut əfod wasitisi bilən Pərwərdigardin soraydu. ■ 23:11 «...kələrmu?... kəlidu» — ibraniy tilida «...qūxərmu?... qūxidu» deyilidu.

Zif qelidiki bir ormanlikta turatti. ■

¹⁶ Saulning oqli Yonatan bolsa ormanlikka qikip Dawutning qexioqa berip, uni Huda arkilik rioqbatlëndürüp uningqa: — ■

¹⁷ Qorkmioqin; qünki atam Saulning qoli seni tapalmaydu. Sän bälki Israilning üstidä padixah bolisän, män bolsam sening wəziring bolimän, buni atam Saulmu bilidu, dedi.

¹⁸ Andin ular ikkiylän Pərwərdigarning aldida əhdə kilixti; Dawut bolsa, ormanlikta turup qaldi, Yonatan öz öyigə yenip kətti.

¹⁹ Xuningdin keyin Ziftikilər Gibeahda turuwatqan Saulning qexioqa kelip: — Mana, Dawut Haqilahning egizlikidiki Yəximonning jənubi tərripigə jaylaxqan ormanliktiki qoroqlarlarda yoxurunuwaldi, bilməmdila?

²⁰ Xunga, i padixah, qaqaan kəngülliri tartsa xu qaqaan kəlsilə; bizning burqimiz uni padixahning qolioqa tutup berixtur, dedi.

²¹ Saul: Manga iq aqritqininglar üqün Pərwərdigar silərgə bəht ata qiləy.

²² Əmdi silərdin ötünimənki, berip zadi qaysi yərdə turidioqinini jəzmləxtürünglar, uning izderikini eniklap, wə kimning uni kərgənlikini bilip kelinglar; qünki kixilər eytixiqə u intayin hiylikər ikən, dedi.

²³ Xunga berip, uning yoxurunəqan barlik məhpiy jaylirini enik kərüp kelinglar, yenimoqa yenip kelip manga əynini eytinglar. Andin män

■ **23:15 «Zif qelidiki bir ormanlikta..»** — yaki «Zif qelidiki horəx xəhiridə...». ■ **23:16 «Yonatan... Dawutni**

rioqbatlëndürdi» — ibraniy tilida: «Yonatan ... uning (Dawutning) qolini küqləndürdi» deyilidu.

silər bilən billə barimən; wə xundak boliduki, əgər u zeminda bolsila, mən Yəhudiylarning mingliqanlarning arisidin uni izdəp tapimən, dedi.

²⁴ Ular kəpup Sauldin ilgiri Zifka bardi; lekin Dawut öz adəmliri bilən Maon qəllükidiki Yəximonning jənub tərpidiki Arabah tüzlənqlikidə turuwatatti.

²⁵ Saul adəmliri bilən Dawutni izdəp bardi. Kixilər bu həwərnı Dawutka eytti; xuning bilən u quxüp, kıyaqə berip Maon qəlidə turdi. Saul buni anglap Dawutning kəynidin kooqlap Maonning qəligə qikti.

²⁶ Saul taqning bu tərpidə mangdi, əmma Dawut adəmliri bilən taqning u tərpidə mangdi. Dawut Sauldin kəqix üqün aldirıwatkanıdi; lekin Saul adəmliri bilən Dawut wə uning adəmlirini tutimiz dəp ularni kərxioqili turdi.

²⁷ Əmma bir həwərqi Saulning kəxioqə kelip uningqə: — Filistiyələr zeminimizning jənub tərpiqə kirip bulang-talang kıliwatıdu, tezdin kəytsila, dedi.

²⁸ Xuning bilən Saul yenip Dawutni kooqlaxtin tohtap Filistiyələr bilən sokuxkıli qikti. Xunga u yər Sela-Həmmaħlekot dəp ataldi. ■

²⁹ Dawut bolsa u yərdin qikip Ən-Gədingin taq-kəroqanlıkıda turdi.

■ **23:28 «Sela-ħammaħlekot»** — mənisi bəlkim «ayrıoquı Kəram tax».

24

Dawut Saulni ayaydu

¹ Saul Filistiylərni qoqlap qikirip yanqanda uninqqa: — Mana, Dawut Ən-Gədidiki qəldə turuwetiptu, degən həwər berildi.

² Saul əmdi pütkül Israildin hillanqan üq ming adəmnı elip Dawut bilən adəmlirini izdigili «Yawa tekilər» qoram taxliqıqa qıqtı.

³ U yolning yenidiki qoy qotanliriqqa kəlgəndə, xu yərdə bir qar bar idi. U tərət kılıx üqün qarqqa kirdi; Dawut bilən adəmliri qarning iqlirisidə olturatti.

⁴ Dawutning adəmliri uninqqa: — Mana Pərwərdigarning sanga: — Öz düxminingni sening qolunqqa berimən, nemə sanga layıq kərünsə xuni qılqın, degən küni dəl muxu kün ikən, dedi. Dawut qopup Saulning tonining pexini tuydurmay kesiwaldi.

⁵ Lekin Saulning tonining pexini kəskini üqün Dawut kənglidə qattıq əpsuslandı.

⁶ U öz adəmlirigə: — Pərwərdigar meni Pərwərdigar Əzi məsih qılqan oqojamqqa bundaq qolumnı uzartıxtın saqlısın, qünki u Pərwərdigarning məsihliginidur, dedi.

⁷ Xu sız bilən Dawut öz adəmlirini tosüp Saulqqa qeqılqılı qoymidi. Saul bolsa qopup qaradin qikip öz yoliqqa kətti.

⁸ Andin Dawutmu turup qaradin qikip Saulning kəynidin: — I oqojam padıxah! — dəp qaqirdi. Saul kəynigə qarawidi, Dawut egilip yüzini yərgə yaqqan həlda təzim qıldı.

⁹ Dawut Sauloqa mundaq dedi: — «Mana, Dawut seni kəstləxkə pürsət izdəwatidu, dəydiqan kixilərninq səzigə nemixkə kulaq salıla?

¹⁰ Mana bugün öz kəzliri bilən kərdiliki, Pərwərdigar bugün qarda silini öz qolumoqa bərgənidi. Bəzilər manga uni ɵltürəwətkin, dedi; ləkin mən silini ayap: — Olojamoqa qolumni uzartmaymən, qunki u Pərwərdigarning məsihliginidur, dedim.

¹¹ Qarisila, i ata, qolumdiki tonlirining pexigə. Silini ɵltürməy tonlirining pexini kəskənlikimdin xuni bilsiləki, kənglümdə siligə ya yamanlıq ya asiylıq yox, siligə gunah qiloqinim yox, ləkin sili jenimni aloqili paylimaqtila. ■

¹² Pərwərdigar mən bilən silining otturimizda həküm qilsun, mening hesabimni silidin Pərwərdigar alsun; ləkin mening qolum siligə kətürülməydu.

¹³ Konilar: — «Rəzillik rəzillərdin qıqıdu» dəp eytkənikən, ləkin öz qolum siligə kətürülməydu.

¹⁴ Israilning padixahı kimni tutqili qıqtı? Kimni qooqlap yürüdu? Bir ɵlük itni, halas! Yaloquz bir bürgini, halas!

¹⁵ Pərwərdigar soraqı bolup mən bilən silining otturimizda həküm qıqarsun! U hək-nahəkni ayrip, dəwayimni sorap meni silining qolliridin halas qilip, adalət yürürgəy!» — dedi.

¹⁶ Dawut Sauloqa bu sözlərnı eytkənda Saul: — Bu sening awazingmu, i oqlum Dawut? — dedi.

■ **24:11 «kənglümdə siligə ya yamanlıq ya asiylıq yox»** — ıbraniy tilida «qolumda siligə ya yamanlıq ya asiylıq yox».

Andin Saul yukiri awaz bilən yioqlap kətti.

¹⁷ U Dawutka: — «Sən məndin adilsən, çünki sən manga yaxxilik qayturdung, ləkin mən sanga yamanlik qayturdum.

¹⁸ Sən bugün manga yaxxilik kılqanlığingni obdan kərsitip bərding; Pərwərdigar meni qolungqa tapxuroqan bolsimu, sən meni əltürmiding.

¹⁹ Birsə öz düxminini tapsa, uni aman-esən kətkili qoyamdu? Pərwərdigar sening manga bugün kılqan yaxxiliğinə üqün sanga yaxxilik yanduroqay.

²⁰ Əmdi mana, xuni bildimki, sən jəzmən padixah bolisən, İsrailning padixahlığı sening qolungda tiklinidu.

²¹ Ləkin hazır Pərwərdigar bilən manga kəsəm kılqinki, məndin keyin mening nəslimni yokaıtmay, namimni atamning jəmətidin əqürmigəysən», dedi.

²² Xuning bilən Dawut Saulqa kəsəm kildi. Saul öz əyigə yenip kətti; Dawut adəmliri bilən qoroqan-kiyaqqa qikip xu yərdə turdi.

25

Samuil əlidu

¹ Samuil əldi. Pütkül İsrail yioqilip uning üqün matəm tutti; ular uni uning Ramahdiki əyidə dəpnə kildi. Dawut bolsa qopup Paran qəligə bardı. ▣

Dawut, Nabal, Abigail

² Əmdı tirıqılıkı Karməldə boləqan, Maonda olturukluk bir adəm bar idi. Bu kixi bək bay bolup üq ming qoy, bir ming eqkisi bar idi. U öz qoylirini Karməldə kırkıwatatti.

³ U adəmning ismi Nabal bolup, ayalining ismi Abigail idi; ayali həm pəm-parasətlik həm əpt-turkı qiraylık, lekin eri kattik qol wə rəzil idi; u Kaləbning əwladidin idi. ■

⁴ Dawut qəldə turup Nabalning öz qoylirini kırkıydiəqanlıkını anglap

⁵ On yax yigitni u yərgə mangdurup ularəq: — Silər Karməlgə qikip Nabalning kexioqə berip, məndin uningəqə salam eytinglar.

⁶ Uningəqə: — «Yaxioqaysən; sizgə tinq-amanlık boləqay, əyingizgə tinq-amanlık boləqay, həmmə barlıkingizəqə tinq-amanlık boləqay!

⁷ Mən kırkıəqılarning sizdə ix baxlıəqanlıkını anglıdim. Sizning padıqıliringiz biz tərəplərdə turəqanda ularəqə həq zəhmə yətküzmiduk; biz Karməldə turəqan wakıttə ularning həq nərsisi yitip kətmidi.

⁸ Öz yigitliringizdin sorisingiz ular sizgə dəp beridu. Xunga biz kutluk bir künidə kəlduk, xunga yigitlirimiz nəziringizdə iltipət tapsun; öz qolingizəqə nemə qıksa xuni kəminiliringizgə wə oqlingiz Dawutkə nemə qıksa xuni bərgəysiz», dənglar, — dedi.

⁹ Dawutning yigitliri u yərgə berip bu gəplərnıng həmmisini Dawutning namidə uningəqə eytip andin jim turup saklıdi.

■ 25:3 «U adəmning ismi Nabal bolup...» — «Nabal»ning mənisi «əhmək, qəpal».

10 Nabal Dawutning hizmətkarlıriqə jawab berip: — Dawut degən kim? Yəssəning oqlı degən kim? Bu künlərdə öz oqjilirini taxlap ketiwatqan hizmətkarlar tola.

11 Mən özümning yemək-ıqməklirimni wə yung kırququqilirimqə soyoqan gəxnı kəlgən jayı naməlum boləqan kixilərgə berəmdim? — dedi.

■ 12 Dawutning yigitliri kəlgən yoliqə yenip kətti. Yenip kelip ular Dawutqə həmmə gəpnı dəp bərdi.

13 Dawut öz adəmlirigə: — Hər biringlar öz kiliqinglarnı esinglar, dedi. Xuning bilən hər biri öz kiliqini *tasmisioqə* astı, Dawutmu öz kiliqini astı. Andin tət yüzqə adəm Dawut bilən qıqtı, wə ikki yüz kixi jabduklar bilən qaldı.

14 Əmma Nabalning hizmətkarlıridin biri uning ayalı Abigailoqə: — Dawut əqlilərnı qəldin oqjimizoqə salam berixkə əwətkənı; ləkin u ularnı tillap kayıp kətti.

15 Bu adəmlər bolsa, bizgə kəp yaxxılıq kıləqan. Biz dalada ularning yenidə yürgən wəqitlirimizdə bizgə heq yamanlıq kəlmidi, bizning heq nərsimizmu yitip kətmigənidi.

16 Biz ularqə yeqin jaydə koy baqqan wəqittä ular keqə-kündüz bizgə sepildək boləqanidi.

17 Əmdi bu ixtin həwərdar boldıla, qandək kılıx kerəklikini oylixip baqqayla. Bolmisa, oqjimizoqə wə pütkül əydikilirigə bir bala-qaza kəlməy qalmaydu. U xunqə kaj bir adəmki, heqkim uningqə söz kılıxqə petinalmaydu, dedi.

■ 25:11 «**yemək-ıqmikim**» — ıbraniy tilidə «nenim wə süyüm».

■
 18 Abigail dərhal ikki yüz nan, ikki tulum xarab, bəx pixuruloqan qoy, bəx seah qomaq, bir yüz kixmix poxkili, ikki yüz ənjür poxkili elip exəklərgə artip ■

19 öz yigitlirigə: — Mening aldimda beringlar; mana, mən kəyninglardin baray, dedi. Ləkin u öz eri Nabaləqa bu ixni demidi.

20 U öz exikigə minip taqning etikidin qüxkəndə, mana Dawut adəmliri bilən uning udulioqa qüxüp uning bilən uqraxti.

21 Dawut əslidə: — Mən bu kixining melini qəldə bikardin bikar qoqdaq, uning barliqidin heqnemini yittürgüzmigənidim; ləkin u yax-ilikning ornida manga yamanlıq kildi.

22 Uning adəmliridin ətigigə birər ərkəkni qaldurup qoysam, Huda mən Dawutni uningdinmu artuq jazalioqay, degənidi. ■

23 Abigail Dawutni kərüp, aldirap exəktin qüxüp, Dawutning aldidə yikilip yüzini yərgə yekip təzim kildi;

24 uning putlirioqa esilip mundaq dedi: — «I oqjam, bu kəbihlik manga hesablısun; əmdi xuni ətünimənki, dedəklirining siligə söz

■ 25:17 «U xunqə kaj bir adəmki...» — ibraniy tilida «U Belialning (Xəytanning) xundaq bir oqlıki...». ■ 25:18 «bəx seah qomaq» — «seah» üqtin bir əfah, yəni axlık-danlarning əlqəm birliki idi, təhminən 9 litr. ■ 25:22 «Uning adəmliridin ətigigə birər ərkəkni qaldurup qoysam...» — muxu yərdə «birər ərkək» ibraniy tilida «təmoqa qarap birər siygüqi» bilən ipadiliniidu. «Huda mən Dawutni uningdinmu artuq jazalioqay» — yəki «Huda Dawutning düxmənligigə uningdinmu artuq kıləqay» (bəzi kona kəqürmilərdə xundaq yezilidu).

kilixioqa ijazət kilip, dediklirining səzigə qulak saloqayla: —

²⁵ Ətünimənki, oqjam bu rəzil adəm Nabalqa pisənt kilmioqayla; qünki uning mijəzi huddi ismioqa ohxaxtur; uning ismi «kaj», dərwəkə uningda kajlik tolimu eoqirdur. Lekin mən dedəkliri bolsa oqjam əwətkən yigitlərnı kərmidim. ■

²⁶ Əmdi i oqjam, Pərwərdigarning həyati bilən wə sening jening bilən kəsəm iqimənki, Pərwərdigar silini öz kolliri bilən kən təküp intikəm elixtin saklıdi. Əmdi düxmənlirimu, sili oqjaməqa yamanlik kilməkqi boləqanlarmu Nabalqa ohxax bolsun.

²⁷ Əmdi dedəkliri oqjaməqa elip kəlgən bu sowəqat bolsa oqjaməqa əgəxkən yigitlərgə təksim kılinsun.

²⁸ Silidin ətünimənki, dedəklirining səwənlikini kəqürgəyla; qünki sili, i oqjam Pərwərdigarning jənglirini kilip kəlgənliri üqün, barlik künliridə silidə yamanlik tepilmioqini üqün Pərwərdigar jəzmən jəmətlirini məzmut kılidu.

²⁹ Birsı kəpup silini kəqəlap janlirini izdisə, sili oqjamning jeni Pərwərdigar Hudalirining kəxidiki tiriklər haltisi iqidə orilip saklinidu, ləkin düxmənlirining janlirini bolsa, u saləuəqa selip qərüp taxlaydu.

³⁰ Əmdi Pərwərdigar sili oqjam toqrisida

■ **25:25 «oqjam bu rəzil adəm Nabal»** — ibraniy tilida «oqjam belialning (Xəytanning) bu oqli Nabal» deyilidu. **«uning ismi «kaj», dərwəkə uningda kajlik tolimu eoqirdur»** — ibraniy tilida «Nabal» degənning mənisi «kaj».

eytқан barlıq yahxi wədilirigə əməl kılıp, silini Israiloqa bax kılonda xundak boliduki,

³¹ sili oqjamning nahək qan təkmigənlıkliri yaki öz intıqamlirini almiqanlıkliri üqün kəngüllirigə putlikaxang yaki dərd bolmaydu. Wə Pərwərdigar oqjamqa nusrət bərginidə sili öz dedəklirini yad kılqayla».

³² Dawut Abigailoqa: — Seni bögün mening bilən uqrixixka əwətkən Israilning Hudasi Pərwərdigarqa təxəkkür-mədhiyə qayturulqay!

³³ Əmdi əkil-parasitinggə barikalla, sangimu barikalla! Qünki sən bögün meni öz kolum bilən qan təküp intıqam elixtin tostung.

³⁴ Lekin meni sanga ziyan-zəhmət yətküzüxtin saqlıqan Israilning Hudasi Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kılımənki, sən mening aldimqa tezlinip kəlmigən bolsang, Nabalning adəmliridin heq ərkək ətigiqə tirik qalmas idi, dedi. ■

³⁵ Andin Dawut uning əzigə kəltürgən nərsilirini qolidin tapxurup elip uningqa: — Tinq-aman öyünggə barqın, mana səzliringgə qulak selip, kənglüngni qobul kildim, dedi.

³⁶ Abigail Nabalning qexioqa kəldi; mana, u öyidə xahənə ziyapəttək bir ziyapət ötküzüwatatti. Nabal kənglidə huxal idi wə intayin məst bolup kətkənidi. Xunga Abigail ətisi tang atquqə uningqa heq nemə demidi.

³⁷ Lekin ətisi Nabal məstlikdin yexilgəndə ayali

■ **25:34 «Nabalning adəmliridin heq ərkək ətigiqə tirik qalmas idi»** — muxu yərdə «ərkək» ibraniy tilida «tamqa qarap siygüqi» bilən ipadilinidu.

uningoʻa boloʻan wəʔəʔəʔəni dəp beriwidi, uning yūriki əʔgəndəʔ bolup, əzi taxtəʔ bolup ʔaldı.

³⁸ Wə xundəʔ boldiki, təhminən on kündin keyin Nabalni Pərwərdigar urdi wə u əldi.

³⁹ Dawut Nabalning əʔginini anglap: — Pərwərdigar mubarəʔtur. Qūnki U mən Nabalnin tartʔan ʔəʔəʔəʔət üqūn dəwayimni sorap Əz ʔulini yamanliʔtin saklıdi; əʔsiqə Pərwərdigar Nabalning yamanliʔini əz bəxiqə yandurdi, dedi. Andin Abigailni əz əmrimgə alay dəp, uningoʻa səz ʔiloʔili əʔʔi mangdurdi.

⁴⁰ Dawutning hizməʔkarlıri Karməʔgə Abigailning ʔəxiqə kelip uningoʻa: — Seni əmrimgə alay dəp Dawut sanga səz ʔiloʔili bizni əwəʔti, dedi.

⁴¹ Abigail bolsa ʔopup yūzini yərgə təgkūdəʔ təzim ʔilip: — Mana, dediking oʻojamning hizməʔkarlırining putlırini yuyuxʔə ʔul bolsun, dedi. ■

⁴² Andin Abigail xu ʔaman əziqə ʔəmrəʔ boləʔan bəx ʔəʔisi bilən exəʔkə minip Dawutning əʔʔilirining ʔəynidin berip, uning ayali boldi.

⁴³ Dawut Yizrəəʔliʔ Aʔinoamni ʔəm hotunluʔʔə aləʔanidi. Xuning bilən bu ikkisi uningoʻa hotun boldi.

⁴⁴ Lekin Saul Dawutʔə hotun ʔilip bərgən ʔizi Miʔalni Gallimdiki Laixning ooʻʔli Faltioʻa hotunluʔʔə bərgənidi. ■

■ **25:41 «Mana, dediking oʻojamning hizməʔkarlırining putlırini yuyuxʔə ʔul bolsun»** — Israilda wə ottura xəʔʔə xundəʔ adət barki, əygə meʔman ʔəʔsə, saʔibhan yaki hizməʔkarlıri ularning putlırini yuyidu. ■ **25:44** 2Sam. 3:15

26

Dawut Saulni yənə rəhim kılıp ayaydu

¹ Əmdi Zifliklar Gibeahka Saulning kexioqa kelip: — Dawut Yəximonoqa yekın Həkilah egizlikigə yoxurunuwaptu əməsmu? — dedi.

² Saul kəpup Israildin hillanoqan üq ming adəmnı elip, Zif qəlidə Dawutni izdigili u yərgə bardı.

³ Saul bolsa yol boyıda, Yəximonoqa yekın Həkilah egizlikidə qedir tikti. Dawut qəldə turuwatatti; u Saulning qəlgə öz kəynidin qıkkınidin həwər tapkanda

⁴ Dawut paylaqqılarnı mangdurup Saulning rastla kəlgənlikini bildi.

⁵ Dawut kəpup Saul qedir tikkən jayoqa bardı; u Saul bilən kəxun sərdari, Nəring oqlı Abnər yatqan yərnı kərđi. Saul bolsa kəxun istihkami iqidə uhlap yatqanidi, adəmliri qedirilirini uning ətrapioqa tikkənidi.

⁶ Dawut əmdi Hittiylardin boləqan Ahimələk wə Yoabning inisi Zəruiyaning oqlı Abixayoqa: — Kim mən bilən ləxkərgahəqa qüxüp, Saulning yenioqa baridu? — dəp sorıdı. Abixay: — Mən sening bilən baray, dedi.

⁷ Xuning bilən Dawut wə Abixay keqidə kəxun bar yərgə beriwidı, mana Saul kəxun istihkami iqidə uhlap yatqanidi; uning nəyzisi təkiyisining yenida yərgə kədaklık turatti; Abnər bilən adəmliri uning ətrapıda yatatti.

⁸ Abixay Dawutka: — Huda bəgün duxminingni qəlungəqa tapxurđi. Səndin ətünimənki, manga nəyzə bilən birlə sanjip uni yərgə kədap

qoyuxka ijazət bərgəysən! Ikki kətim sanjix-imning lazimi yoktur, dedi.

⁹ Dawut Abixayofa: — Uni yokatmioqin. Kim Pərwərdigarning məsih kıləqiniəfə kəl uzitip gunahkə tartilmioqan? — dedi.

¹⁰ Dawut yənə: — Pərwərdigarning həyati bilən *kəsəm kılīmanki*, Pərwərdigar jəzmən uni uridu; ya uning əlidioqan küni kelidu ya u jənggə qüxüp həlak bolidu.

¹¹ Pərwərdigar meni Pərwərdigarning məsihliginigə kəl uzitixidin saklıəfay! Əmma uning bexidiki nəyzə bilən su idixini aləqin, andin ketəyli, dedi.

¹² Xuning bilən Dawut nəyzə bilən idixni Saulning bexining yenidin elip, ikkisi qikip kətti. Əmma həqkim kərmidi, tuyupmu kəlmidi həm oyoqinip kətmidi, bəlki həmmisi uhlawərdi; qünki Pərwərdigar bir kəttik uyquni ularning üstigə qüxürgənidi.

¹³ Dawut uduldiki tərəpkə ətüp yirəkək bir dəngning təpisiəfə turdi; ularning arilikə yirək idi.

¹⁴ Dawut kəxun bilən Nərning oqlı Abnərgə towlap: — Jawab bərməmsən, i Abnər! — dedi. Abnər: — Padixahkə towliəfuqi kim sən? — dedi.

¹⁵ Dawut Abnərgə: — Sən batur əməsmu? Israilda sanga kim təng kələləydu? Nemixkə əojang padixahni kəədimiding? Qünki həlktin bir kixi əojang padixahni həlak kıləqili kırıptu.

¹⁶ Sening bundək kıləqining yahxi əməs! Pərwərdigarning həyati bilən *kəsəm kılīmanki*, Pərwərdigar məsih kıləqan əojanglarni

qoʻldimioʻqanlikinglar üqün ölümge layik boldunglar. Əmdi padixahning nəyzisi wə bexining yenidiki su idixining kəyərdilikigə qarap bekinglar, dedi.

¹⁷ Saul Dawutning awazini tonup: — Bu sening awazingmu, i oʻqlum Dawut! — dedi. Dawut: — I oʻqjam padixah, bu mening awazimdur, dedi.

¹⁸ U yənə: — Nemixka oʻqjam öz kulini mundak qoʻqlaydu? Mən nemə kiliptimən? Qolumda nemə yamanlik bar?

¹⁹ Əmdi oʻqjam padixah öz kulining soʻzigə kulak saloqay. Pərwərdigar silini manga qarxi qozoʻqatqan bolsa bir hədiyə-qurbanlik uning kənglini razi qiləqay; lekin insan baliliri bolsa, ular Pərwərdigarning aldida lənətkə qalsun, qünki ularning əmdi meni Pərwərdigarning mirasidin bəhrimən boluxtin məhrum kilip, meni baxka ilahlarəqə ibadət qil, degini bolidu. ■

²⁰ Əmdi mening kənim Pərwərdigarning

■ 26:19 «... Pərwərdigar silini manga qarxi qozoʻqatqan bolsa bir hədiyə-qurbanlik uning kənglini razi qiləqay...»

— mənisi: (1) Dawut məlum yamanlik qiləqan bolsa, Pərwərdigar uni qurbanlik arkilik kəqürüm kilidu; (2) Pərwərdigar Saulni jazalax üqün uni Dawutka qarxi qikixka qozoʻqoʻqan bolsa, xühisizki, u qurbanlik arkilik Saulni kəqürüm kilidu. «**qünki ularning əmdi meni Pərwərdigarning**

mirasidin bəhrimən boluxtin məhrum kilməqəi...» —

muxu yərdə «Pərwərdigarning mirasi»: (1) Huda Israiləqə wədə qiləqan Kanaan zeminini; (2) Hudaning ibadət qediridiki tüzümi arkilik boləqan kəp imtiyazlardin, jümlidin kahin-lawiyalar arkilik Hudaning təlim-kalamini anglaxtin bəhrimən boluxni öz iqigə alidu. «**ularning meni baxka ilahlarəqə ibadət qil, degini bolidu**» —

Dawut əzi Israilning zeminida turmioʻqan boləqəqə, Hudaning ibadət qedirəqə baralmaydu.

huzuridin yirak yergə təkülmisun; qünki taqlarda bir kəklikni owlioqandək Israilning padixahı bir yaloquz bürgini izdigili qikiptu, dedi. ▣

²¹ Saul: — Mən gunah kildim; yenip kəlgin i oqlum Dawut; mening jenim bögün kəzliringdə əziz sanaloqini üqün mən sanga bundin keyin heq ziyan-zəhmət yətküzməymən; mana, əhməklik kildim, bək eziptimən, dedi.

²² Dawut jawab berip: — Mana padixahning nəyzisi, oqlamlardin biri kelip uni yandurup alsun.

²³ Pərwərdigar hər adəmning həkəkaniyliki bilən sadiklikioğa karap yanduroqay. Qünki bögün Pərwərdigar silini mening kolumoğa tapxurdi, lekin mən Pərwərdigarning məsihliginigə kol uzitixni halimidim.

²⁴ Mana, bögün silining janliri mening kəzlimdə əziz boləandək mening jenim Pərwərdigarning kəzidə əziz boləay, u meni həmmə awariqiliktin kutkuzəay, dedi.

²⁵ Saul Dawutka: — Əy oqlum Dawut, bərikətləngəysən. Sən jəzmən uluq ixlarni kilisən, ixliring jəzmən rawajlik bolidu, dedi. Andin Dawut əz yolioğa kətti, Saulmu əz jayioğa yenip bardi.

27

Dawut Filistiylərgə qoxulidu

¹ Dawut kenglidə: — Həman bir küni Saulning qolida həlak bolidiqan ohxaymən. Xunga Filistiylərnin zeminioğa tezdin qeqip ketiximdin baxqa amal yok. Xundak kılsam Saul Israil zemini iqidə meni tepixtin ümidsizlinip, izdəxtin qol üzidu, wə mən uning qolidin qutulimən, dəp oylidi.

² Xuning bilən Dawut qopup uningqə əgəxkən altə yüz adəmnı elip Gatning padixahı Maokning oqlı Akixning qexioğa bardı.

³ Əmdi Dawut wə adəmliri, yəni hər biri öz ailisidikilər bilən billə Gatta Akix bilən turdı. Dawut ikki ayalı, yəni Yizrəəllik Ahinoam wə Nabalning tul hotuni Karməllik Abigail bilən billə xu yərdə turdı.

⁴ Saul: — Dawut Gatka qeqiptu, dēgən həwərnı angliqanda, uni yənə izdəp yürmidı.

⁵ Dawut Akixka: — Əgər kəzlrininin aldidə iltipət tapqan bolsam, olturuxum üqün səhradiki bir xəhərdin bizgə bir jay bərgəyla; kulung qandakmu xahanə xəhərdə silininin qaxlirida tursun, dedi.

⁶ U küni Akix uningqə Ziklag xəhirini bərdı. Xuning üqün Ziklag bugin ki kungiqə Yəhuda padixahlirioğa təwə bolup kəlməktə.

⁷ Dawut Filistiylərnin zeminida turqan wəqit bir yıl tət ay boldı.

⁸ Dawut bolsa öz adəmliri bilən qikip Gəxuriylarqə, Gəzriylərgə wə Amaləklərgə hujum kilip, ularni bulang-talang kilip turatti (qunki ular kədimdin tartip Xurioğa kirix yolidin tartip Misir zeminioqiqə bolqan xu yurtta turatti).

⁹ Dawut *hərketim* zemindikilərnı kırıp ər yaki ayal bolsun, birnimu tirik qaldurmaytti wə qoy, kala, exək, tögə wə kiyim-keqəklərnı elip Akixning yenioqa yenip kelətti.

¹⁰ Akix: — Bögün qaysi jaylarnı bulang-talang kıldinglar, dəp soraytti; Dawut: — Yəhuda zeminining jənub tərıpını, Yərahmiyəlliklərnı jənub tərıpını wə Keniylərnı jənub tərıpını bulang-talang kılduq, dəytti.

¹¹ Dawut ər yaki ayallarnı birinimu Gatka tirik elip kəlməytti; qünki u: — Ular bizning toqrimızdın, «Dawut undak-mundak kıldı» dəp gəp kılıxı mumkin, dəytti. Dawut Filistiyələrnı zeminida turoqan waqtıda u daim xundak kılatti.

¹² Xunga Akix Dawutka ixəndi: — «Əmdi u həlki İsrailni özidin səskəndürüwətti; mening hizmitimdə mənggü qul bolıdu», dəp oyıldı.

28

Ən-Dordiki jadugər ayal

¹ U künlərdə Filistiyələr İsrailoqa qarxi jəng kılıx üqün öz qoxunlirini yioqdi. Akix Dawutka: — Bilixing kerəkki, adəmliringni elip mening bilən jəzmən jənggə qikixing lazım, dedi.

² Dawut Akixka: — Undakta sili kullirining nemə kılalaydioqanlıqını bilip kılila — dedi. Akix Dawutka: — Mana, seni özümgə mənggülik pasıban kılal, dedi.

³ (Samuil ölgənidi wə pütkül Israil uning üqün matəm tutup uni öz xəhiri bolğan Ramahda dəpnə qılğanidi. Saul bolsa jinkəxlər bilən palqılarni zemindin qoqlap qikardi). ■ ■

⁴ Filistiyələr toplixip qikip Xunəmdə qedir tikti. Saulmu həm pütkül Israilni yioqip, Gilboahda qedir tikti.

⁵ Saul əmdi Filistiyələrnin qoxun bargahini kərgəndə qorqup, yüriki su bolup kətti.

⁶ Saul Pərwərdigardin yol soridi; ləkin Pərwərdigar ya qux bilən ya «urim» bilən ya pəyoqəmbərlər arqilik uningəja jawab bərmidi.

■
⁷ Xuning bilən Saul hizmətkarlırioja: — Manga palqi jinkəx bir hotunni tepip beringlar; mən berip uningdin yol soray, dedi. Hizmətkarlıri uningəja: — Ən-Dorda jinkəx bir hotun bar ikən, dedi. ■

⁸ Saul niqablinip, baxqa kiyimlərnı kiyip ikki adəmnı həmrəh qilip bardı. Ular keqisi berip hotunning qexioja kəldi. U hotunəja: — Manga

■ **28:3 «Saul bolsa jinkəxlər bilən palqılarnı zemindin qoqlap qikardi»** — muxu yərdə «jinkəxlər» ölgənlərnin rohlirini qaqiroquqılarnı kərsitidu. Muxundak hərəkətlər Təwratta kattik mən'i qilinojan; əməliyəttə, undak qilojan kixilər daim degüdək jinlar tərıpıdın aldinip ketidu. ■ **28:3**

1Sam. 25:1 ■ **28:6 «Pərwərdigar ya qux bilən ya «urim» bilən ... uningəja jawab bərmidi»** — «urim» birhil tax. U kahın kiygən «əfod»ning yanqukıda turidu. Bu taxlar arqilik Israil həlqi Hudadin yol sorisa bolatti. «Mis.» 28:28-30ni kəring.

■ **28:7 «Manga palqi jinkəx bir hotunni tepip beringlar»** — «palqi jinkəx hotun» ibraniy tilida: «palqi jini bar hotun» yaki «palqi jinni qaqiroquqi hotun» degən səz bilən ipadilinidu. Muxu səzlər uningəja qaplaşakan jin heli küqlük ikən, degənni puritidu.

jīn qakirip pal eqip, mən degən birsini keximoqa kəltürgin, dedi.

⁹ Hotun uningqa: — Mana, Saulning kıloqlanlirini, yəni zemindin jinkəxlərnı wə palqılarnı yokatqanlını özüng bilisən; nemixqa meni ɵltürüxkə jenimoqa tuzak qoyisən, dedi.

¹⁰ Saul uningqa Pərwərdigar bilən kəsəm kılıp: — Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kılımənki, bu ix üqün sanga jaza bolmaydu, dedi.

¹¹ Hotun: — Sanga kimni qikirimən? — dəp soridi. U: — Manga Samuilni qıkarəyin, dedi.

¹² Hotun Samuilni kərgəndə kattik awaz bilən qırkıridi, andin Saulqa: — Nemixqa meni gollaysən? Sən özüng Saulqu! — dedi.

¹³ Padıxah uningqa: — Qırqmıoyn! Nemini kərdüng? — dedi. U Saulqa: — Mən bir ilahning yərdin qıkkınini kərdüm, dedi.

¹⁴ U: — Uning kıyapiti kandaq ikən? dedi. Hotun: — Keri bir boway qıkiwatidu; u yepinqa kıygənıkən, dedi. Saul: — U Samuil ikən, dəp bilip, yüzini yərgə yekıp təzim kildi.

¹⁵ Samuil Saulqa: — Nemixqa meni awarə kılıp qıqarding? — dedi. Saul: — Mən tolimu pərixan boldum; qünki Filistiyler manga qarxi jəng kiliwatidu, wə Huda məndin yıraklap, manga yaki pəyoqəmbərlər arkilik yaki qüxlər arkilik həq jawab bərməywatidu. Xunga mening nemə kılıxim kerəklıknı manga bildürgəysən dəp, seni qakirdim, dedi.

¹⁶ Samuil: — Pərwərdigar səndin yıraklap, düxmining boləqandın keyin nemixqa məndin

məslihət soraysən? — dedi.

17 —Pərwərdigar Əzi üqün mən arkilik eytkinini kildi; Pərwərdigar padixahlikni qolungdin yirtip elip, qoxnangoqa, yəni Dawutka bərdi. ■

18 Sən Pərwərdigarning səzigə kulak salmay, uning Amaləklərgə karatқан qattik qəzipini yürgüzmigining üqün Pərwərdigar bügün sanga xu ixni kildi.

19 Pərwərdigar özüng bilən Israilnimu Filistiyləarning qolioqa tapxuridu; ətə sən wə oqulliring mening bilən billə bolisilər; wə Pərwərdigar Israilning qoxuninimu Filistiyləarning qolioqa tapxuridu, dedi.

20 Saul xuan yərgə düm yikildi, Samuilning səzliridin qattik qorkup kətti; bir keqə-kündüz tamakmu yemigəqkə, maqdurimu qalmidi.

21 Ayal əmdi Saulning kexioqa berip uning tolimu pərixan boləninini kərüp, uningoqa: — Mana, dedəkliri jenini alkinioqa elip qoyup tapilioqanlirioqa binaən kildim.

22 Əmdi silidin ətünimən, dediklirining səzigə kirgəyla; meni silining aldilirioqa bir qixləm nan kəltürüxkə unioqayla; xuning bilən sili yəp quwwət tepip andin əz yollirioqa kətələyla, dedi.

23 Ləkin u rət kəlip: — Yeməymən, dəp unimidi. Uning hizmətkarliri həm ayalmu yeyixni uningoqa dəwət kəlixti; u yərdin qopup kariwatta

■ 28:17 «Pərwərdigar əzi üqün mən arkilik eytkinini kildi; Pərwərdigar padixahlikni ... qoxnangoqa, yəni Dawutka bərdi» — oqurmənləarning esidə barki, Samuil əslidə Sauloqa: «Pərwərdigar bügün Israilning padixahlikini səndin yirtip elip səndin əwzəl boləqan bir yəkiningoqa tapxurdi» dəp Hudaning jazasini ukturoqanidi (15:28).

olturdi.

²⁴ Ayalning öyidə bir bordaq mozay bar idi. U dərhal uni soydi; həm hemir yuqurup petir nan pixürüp bərdi.

²⁵ U uni Saul bilən hizmətkarlırining aldiqə qoydi. Ular yəp bolup, xu keqisi kətti.

29

Filistiy əmirlər Dawutni öz sepidin qikiriwetidu

¹ Filistiyələr həmmə qoxunlirini yiqip Afəktə jəm kildi; Israillar Yizrəəldiki bulaqning yenida qedir tiktı.

² Filistiyələarning sərdarliri yüz yaki mingdin əskərnı baxlap, səp tizip kəldi; ularning kəynidin Dawut öz adəmlirini baxlap Aqix bilən qikip səp tüzdi.

³ Filistiyələarning əmirliiri: — Bu Ibraniylar bu yərdə nemə ix kilidu? — dedi. Aqix Filistiyələarning əmirliirigə: — Bu Israilning padixahı Saulning hizmətkari Dawut əməsmu? U bu yərdə birnəqqə kün, birnəqqə yillardin beri mən bilən turoqan əməsmu? U manga kəlgən kündin tartip bu künigiqə uningdin heq əyib baykimidim, dedi.

⁴ Əmma Filistiyələarning əmirliiri uningqə aqqıqlandı. Filistiyələarning əmirliiri uningqə: — Uni qayturuwət! Bu kixi sən özüng uningqə orunlaxturoqan jayqə kətsun; biz bilən billə soquxka quxmisun, bolmisa, u soquxta bizgə rəqib bolup qəlixı mumkin. Bu adəm öz oqojisi

bilən nemisi arkilik yarixidu? Bu adəmlərnin baxlirini elix bilən bolmamdu? ▣

⁵ Bu kiz-ayallar burun uning toqrisida ussul oynap qoxaq ketip: — Saul minglap oltürdi, wə Dawut on minglap oltürdi, degən Dawut əməsmu? — dedi. ▣

⁶ Akix Dawutni qakirip uningqa: — Pərwərdigarning həyati bilən *kəsəm kılıp eytimənki*, sən durus adəmsən, sening mening bilən ləxkərgahta hizməttə boluxung kəzlirimdə yahxi ixtur; qünki manga kəlgən künidin tartip bu künigiqə səndin heq yamanlik baykimidim. Lekin sən əmirlərgə yaqməsən. ▣

⁷ Xunga tinq-aman yenip kətkin, bolmisa Filistiyələrnin əmirlirini narazi kılıp qoyisən, dedi.

⁸ Dawut Akixqa: — Mən nemə kildim? Silining qaxliriqa kəlgən kündin tartip bu künigiqə qiloqan qaysi *yamanlikim* üqün meni oqojam padixahning duxmənliri bilən sokuxqili baroquzmayla? — dedi.

⁹ Akix Dawutqa jawab berip: — Kəzlirimdə Hudaning bir pərixtisidək manga yahxi ikənlikingni bilimən. Lekin Filistiyələrnin əmirliri seni biz bilən billə jənggə qikmisun dəwatidu, dedi.

¹⁰ Xunga ətə səhərdə qopunglar, özüng wə billə kəlgənlər, yəni mən hojəngning hizmətkarliri; səhərdə qopunglar, tang yoruxi bilənla qikip kətinglar, dedi.

¹¹ Xunga Dawut öz adəmliri bilən səhərdə tu-

▣ 29:4 1Tar. 12:20 ▣ 29:5 1Sam. 18:7 ▣ 29:6 «**sening mening bilən ləxkərgahta hizməttə boluxung...**» — ibraniy tilida «sening mening bilən ləxkərgahqa kirip-qikixing».

rup Filistiylarning zeminioqa mangdi. Filistiylar
bolsa Yizrælgæ qikti.

30

*Dawut Amalæklærdin bala-qaqilirini
kutkuzidu*

¹ Xundak boldiki, Dawut wæ adæmliri üqinqi küni Ziklagka yetip kældi; mana, Amalæklær jөнub tærәpkә wә Ziklagka һujum қilip, Ziklagni wәyran қilip ot қoyup қeydürgәnidә.

² Ular xәһәrdiki қiz-ayallarni, qong bolsun, қiqik bolsun, ularning һәmmisini әsirgә aldi. Ulardin һeqkimni өltürmәy, һәmmisini elip, yoliqә qikқanidi.

³ Dawut өз adæmliri bilән xәһәrgә kәlgәndә, mana, xәһәр allıqаqan қөyүp түgigәnidә; ularning ayalliri wә oqul-qizliri әsirgә elinqanidi.

⁴ Әmdi Dawut wә uning bilән billә bolqan һәlk қattik yiqә-zar қөtürüxti, taki maqдuri қalmioquqә yioqlaxti.

⁵ Dawutning ikki ayali, Yizrællik Ahinoam bilән Karmәllik Nabaldin tul қaloqan Abigailmu әsirgә elinqanidi.

⁶ Dawut қattik azablandi; qünki barliқ ha-layiq, һәрbiри өз oqul-qizliri üqün қayqurup oqәzәplinip uni қalma-kesәk қilip өltürәyli, deyxawatatti. Әmma Dawut өзini Hudasi Pәrwәrdigardin күq-қuwwәtlәndürdi.

⁷ Dawut Ahimələkning oqli kahin Abiyataroqa: — Əfodni yeniməqa elip kəlgin, dedi. ■

⁸ Dawut Pərwərdigardin: — Bu qoxunni qoqlaymu? Ularoqa yetixələrmənmu? — dəp soridi. U: — Qoqla; sən jəzmən ularoqa yetixi-walisən həm həmmisini kayturup kelələysən, dedi.

⁹ Dawut wə uning bilən billə boləqan altə yüz adəm berip Besor wadisioqa yetip kəlgəndə, kəynidə sərülup qaloqanlar xu yərdə qaldı.

¹⁰ Dawut əzi tət yüz adəm bilən dawamlıq qoqlap mangdi; ikki yüz adəm həlsirap kətkəqkə, Besor wadisidin ətəlməy kəynidə qaloqanidi.

¹¹ Ular dalada Misirlik bir adəmnı uqratti. Ular uni Dawutning qəxioqa elip kelip, uningoqa nan berip yegüzdi, su iquzdi;

¹² uningoqa bir parqə ənjür poxkili bilən ikki kixmix poxkilinimu bərdi. U bularni yəp, uningoqa kaytidin jan kirdi; qünki u üq keqə-kündüz nan yemigən, sumu iqmigənidi.

¹³ Dawut uningdin: — Sən kimgə təwə? Sən qəyərliksən? — dəp soridi. U: — Mən Misirlik yigit bolup, bir Amaləkning kulimən. Ləkin mən üq kün ilgiri kesəl bolup qaloqaqkə, oqojam meni taxliwətti.

¹⁴ Biz əsli Kəratıylərnıng yurtıning jənub tərıpigə wə Yəhuda zemıniəqa wə Kaləbning zemıniıng jənub tərıpigə hujum kılıp bulang-talang kılduk; xundakla Zıklagni kəydurüwətkəniduk, dedi.

■ **30:7 «Əfodni yeniməqa elip kəlgin»** — «əfod» toqruluk 2:18diki izahatni kərüng.

¹⁵ Dawut uningdin: — Bizni u *düxmən* qoxuni tərəpkə baxlap baralamsən, dedi. U: — Hudanin nami bilən mən seni eltürməymən, seni oqjangning qoliqimu tutup bərməymən dəp kəsəm kilsila, silini u qoxunning qexioqa baxlap baray, dedi.

¹⁶ Uni u yərgə baxlap baroqanda, mana ular pütkül yərgə yeyilip, yəp-iqip Filistiylərnin zeminidin həm Yəhuda zeminidin aloqan qong oljiliridin hux bolup ussul oynixiwatatti.

¹⁷ Əmma Dawut xu küni gugumdin tartip ikkinqi küni kəqkiqə ularni urup kirdi. Təgigə minip bəder kaqқан tət yüz yigittin baxқа heqbir adəm keqip kutulmidi;

¹⁸ wə Dawut Amaləklər buliwaloqan həmmə nərsini yandurup aldi; özining ikki ayalinimu kutkuzuwalidi.

¹⁹ Amaləklər elip kətkən oqul-qiz, mal-mülüklər wə baxқа həmmə nərsini Dawut ulardin qayturuwalidi. Heqnemə, qong bolsun kiqik bolsun qüxüp qalmioqanidi.

²⁰ *Dawutning adəmliri* qayturuwaloqan mallirining aldioqa *olja aloqan* baxқа qoy wə kala padilarni selip həydəp ketiwatatti. *Uning adəmliri* ketiwetip: — Bular Dawutning oljisi, deyixti; Dawut ularning həmmisini əzigə aldi. ■

²¹ Dawut həlsizlinip əzi bilən billə baralmioqan Besor wadisining boyida qaldurup kətkən ikki

■ 30:20 «Dawutning adəmlidi qayturuwaloqan mallirining aldioqa ... baxқа qoy wə kala padilarni selip həydəp ketiwatatti» — bəlkim Amaləklər ilgiri Dawut wə adəmliridin buliwaloqan mal əməs, bəlkı Amaləklərnin əzlirinin baxқа malliri boluxi mumkin.

yüz adəmning kexioqa yetip kəlđi; ular Dawut wə uning bilən kəlgən adəmlərnıng aldioqa qıktı, Dawut həlkning kexioqa berip ularoqa salam kıldı.

²² Lekin Dawut bilən baroqlarnıng arısidiki rəzil adəmlər wə ərziməslərnıng həmmisi kəpup: — Bular biz bilən barmioqlandın keyin biz yandırıp aloqlan oljıdın ularoqa həq nemə bərməyli. Ular pəkət hərberi öz hotun-balilirini elip kətsun, dedı. ■

²³ Əmma Dawut: — Yaq, i buradərlirim; Pərwərdigar bizgə təkşim kılqanni *ularoqimu təkşim* kılmisak bolmaydu. Qünki U bizni kooqlap bizningkigə təcawuz kılqanlarnı kəlimizoqla tapxurdi.

²⁴ Bu ixta kim silərgə maqlul dəydi? Qünki soqluxqa qıxkənnıng ılıxi kəndəkl bolsa yıxtaklaroqla kərioqluqlarnıngmu ılıxi xundəkl bolıdu; həmmə adəm təng bəluxsun — dedı.

²⁵ Xu kındın tartıp bu İsrail ılıqın həküm-bəlgilimə kılıp bəkitildi. Bıgıngioqla həm xundəkl.

²⁶ Dawut Ziklagqa yetip kəlgəndə, oljıdın dostliri bolqlan Yəhuda əksəklirioqla əwətip: — Mana, Pərwərdigarnıng dıxmənliridin aloqlan olja silərgə bir soqləqlat bolsun, dedı.

²⁷ U oljıdın həm Bəyt-Əldikilərgə, jənubiy Ramottikilərgə, Yattirdikilərgə,

²⁸ Aroərdikilərgə, Sıfmottikilərgə, Əxtəmoədikilərgə,

■ 30:22 «**rəzil adəmlər wə ərziməslər...**» — ıbraniy tilida: «rəzil adəmlər wə Belialning (İblisning) oqlılliri...».

29 Rakaldikilərgə, Yərahmiyəlliklərnin
xəhərliridikilərgə wə Keniylərnin
xəhərliridikilərgə,

30 Hormahtikilərgə, Qoraxandikilərgə,
Ataktikilərgə, ■

31 Hebrondikilərgə wə Dawut wə adəmliri billə
yürgən həmmə yərdikilərgə sowqat əwətti.

31

Saul qaza qilidu, Israil məqlup bolidu

1Tar. 10:1-12

1 Əmdi Filistiyələr Israil bilən jəng qildi. Israilning adəmliri Filistiyələrnin aldidin qeqip, Gilboa teqida kirip yiqitildi.

2 Filistiyələr Saul wə uning oqullirini tap besip qoqlawatatti. Filistiyələr bolsa Saulning oqulliri Yonatan, Abinadab, Məlkixuani urup oltürdi.

3 Saulning ətrapini urux kaplidi; okyaqılar Saulqa yetixti; u ya oki bilən eqir yarılандuruldi.

4 Andin Saul yaraq kətürgüqisigə: — Qiliqingni suqurup meni sanjip oltürüwətkin; bolmisa bu hətnisizlər kelip meni sanjip, meni horluqqa qoyuxi mumkin, dedi. Lekin yaraq kətürgüqisi intayin qorqup ketip, unimidi. Xuning bilən Saul qiliqni elip üstigə özini taxlidi.

5 Yaraq kətürgüqisi Saulning elginini kərüp, umu ohxaxla özini qiliqning üstigə taxlap uning bilən təng öldi.

■ 30:30 «Qoraxandikilərgə...» — yaki «Boraxandikilərgə...».

⁶ Xuning bilən Saul, üq oqli, yaraqlı ketürgüqisi wə uning həmmə adəmliri xu kündə biraqla öldi.

⁷ Əmdi wadining u tərpidiki həmdə İordan dəryasining bu yekidiki Israillar əskərlirining qaqqanlığını wə Saul bilən oqullirining ölginini kərginidə, xəhərlərnı taxlap qaqtı, Filistiylər kelip u jaylarda orunlaxtı. ■

⁸ Əmdi xundak boldiki, ətisi Filistiylər əltürülgənlərnıng kiyim-keqəklirini saldu-ruwalıqlı kəlgəndə Gilboa teqida Saul bilən oqullirining ölük yatqanlığını kərdi.

⁹ Ular uning bəxini kesip sawut-yaraqlirini saldurup bularni Filistiylərnıng zeminining həmmə yərlirigə apirip buthanilirida wə həlkning arisida bu hux həwərnı tarkattı. ■ ■

¹⁰ Ular uning sawut-yaraqlirini Axtarot buthanisida qoyup ölükini Bəyt-Xan xəhiridiki sepiləqə esip koydı.

¹¹ Əmdi Yabəx-Gileadta olturəquqlar Filistiylərnıng Sauləqə nemə kıləqinini angliəqanda

¹² ularning iqidiki həmmə baturlar atlinip keqiqə mengip, Saul bilən oqullirining ölüklirini Bəyt-Xandiki sepildin qüxürüp, ularni Yabəxkə elip berip u yərdə kəydürdi.

■ **31:7 «İordan dəryasining bu yeqi...»** — bəlkim İordan dəryasining oqərbiy tərpinı kərsitidu. ■ **31:9 «Ular ... sawut-yaraqlirini saldurup bularni Filistiylərnıng zeminining həmmə yərlirigə apirip buthanilirida ...hux həwərnı tarkattı»** — yaki «Ular ... sawut-yaraqlirini saldurup, elanqlarnı Filistiylərnıng zeminining həmmə yərlirigə əwətip buthanilirida ...hux həwərnı tarkattı». ■ **31:9** 1Tar. 10:9

¹³ Andin ularning sōgəklirini Yabəxtiki yuloqunning tüwigə dəpnə qilip yettə kün roza tutti.

Mukeddes Kalam (yāngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script

Copyright © 2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-09-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Dec 2025 from source files dated 12 Dec 2025

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5